

**UCHWAŁA NR XXIX/185/17
RADY GMINY KOLNO**

z dnia 27 września 2017 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446; zm.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1579 i poz. 1948 oraz z 2017 r. poz. 730, poz. 935) Rada Gminy Kolno uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017 - 2023 stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

www.gminakolno.pl

Gmina Kolno, wrzesień 2017 roku

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Spis treści

Rozdział I. Wprowadzenie	4
Rozdział II. Mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji	7
Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności	15
Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	63
Rozdział V. Cele rewitalizacji, kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk oraz opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.....	65
Rozdział VI. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	74
Rozdział VII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	89
Rozdział VIII. System wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji.....	97
Rozdział IX. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu	100
Spis ilustracji.....	107

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2023 przygotowany został przez zespół badawczy firmy STREFAPLUS we współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji powołanym Zarządzeniem nr 267/17 Wójta Gminy Kolno z dnia 28 lutego 2017 r.

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

MINISTERSTWO
ROZWOJU

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt został zrealizowany przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020

Dokument zrealizowany w ramach projektu pn. „Przygotowanie Programu Rewitalizacji Gminy Kolno”. Projekt został dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, zatwierdzonego decyzją wykonawczą Komisji Europejskiej z dnia 9 grudnia 2014 roku nr C(2014) 9550, przyjmującą niektóre elementy programu operacyjnego „Pomoc Techniczna 2014-2020” do wsparcia z Funduszu Spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudniania”.

Zamawiający:

Gmina Kolno
ul. Wojska Polskiego 20
18-500 Kolno
NIP 7211129036
tel. +48 (86) 278 91 20
mail: ugkolno@gminakolno.pl
www: www.gminakolno.pl

Wykonawca:

STREFAPLUS Michał Marciniak
ul. Płocka 15c lok. 4
01-231 Warszawa
NIP 5271702917
tel. 660 288 138
mail: kontakt@strefaplus.com
www: www.strefaplus.com

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział I. Wprowadzenie

Niniejszy rozdział opisuje wprowadzenie do Lokalnego Programu Rewitalizacji wyjaśniając pojęcie rewitalizacji, obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, pokazując poszczególne etapy formalne pracy nad Programem. W rozdziale znajduje się syntetyczna informacja o zaplanowanych projektach rewitalizacyjnych. Rozdział ma cel streszczenia zarządczego i pokazuje również kluczowe rozstrzygnięcia w ramach programu. W rozdziale znajduje się również informacja o przeprowadzeniu analizy jej zapisów pod kątem spełnienia kryteriów kwalifikujących do oceny oddziaływania na środowisko i jej wynikach oraz wynik uzgodnień w sprawie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku obowiązku jej przeprowadzenia.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2023 (zwany dalej „Programem”, „programem rewitalizacji”) stanowi wieloletni program działań o charakterze gospodarczym lub społecznym, dotyczący gospodarki przestrzennej i urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez Gminę. Podstawą przyjęcia Programu był art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, od 1 stycznia 2024 r. jedyną podstawą realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminach będzie gminny program rewitalizacji przyjęty uchwałą gminy zgodnie z wymogami wskazanymi w ustawie o rewitalizacji. Z uwagi na przygotowanie Programu na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r. przyjęto okres obowiązywania Programu na lata 2017-2023. W celu opracowania diagnozy społeczno-gospodarczej oraz wyznaczenia na tej podstawie obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji, opracowania map zawierających wskazanie granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz przygotowania projektu Programu udzielono zamówienia firmie STREFAPLUS Michał Marciniak z Warszawy www.strefaplus.com. Gmina prowadziła działania z pomocą ekspertów zewnętrznych w formule partycypacyjno-ekspertkiej.

Na potrzeby pracy nad Programem zarządzeniem nr 267/17 Wójta Gminy Kolno z dnia 28 lutego 2017 r. powołano Zespół ds. rewitalizacji, którego zadaniem było gromadzenie i analizowanie danych i informacji związanych z zakresem ich działania oraz przedstawienie propozycji projektów do realizacji i obszaru rewitalizacji. Metodologia pracy nad programem rewitalizacji obejmowała m.in. analizę desk research, analizę statystyczną wskaźników dla uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych gminy, wywiady kwestionariuszowe PAPI z mieszkańcami oraz warsztaty rewitalizacyjne. Doświadczenia z prac terenowych i badań obejmujących również interesariuszy rewitalizacji pozwoliły na sformułowanie propozycji systemu wdrażania i monitorowania Programu z uwzględnieniem mechanizmów włączenia interesariuszy na etapie realizacji Programu.

Elementami źródłowymi dającymi podstawę opracowań Programu była analiza celów dokumentów strategicznych określających kierunki rozwoju Gminy oraz dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i krajowym. W ramach prac analitycznych dokonano oceny adekwatności celów Programu z dokumentami lokalnymi obowiązującymi na potrzeby poprzedniej perspektywy finansowej tj. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015 – 2020¹, Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kolno na lata 2007-2017² oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolno³. Wpływ na zakres Programu miały również uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, do których należą cele rozwoju Województwa Podlaskiego

¹ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020 przyjęty uchwałą nr XIII/79/16 Rady Gminy Kolno z dnia 9 lutego 2016 r.

² Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kolno na lata 2007-2017 przyjęta uchwałą Nr XX/137/08. Rady Gminy Kolno z dnia 14 listopada 2008 r.

³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kolno przyjęte uchwałą nr XXVII/184/02 Rady Gminy Kolno z dnia 28 czerwca 2002 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

określone w Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020⁴, która stanowią najważniejsze dokumenty samorządu województwa, określające kierunki rozwoju regionalnego i wskazujące obszary szczególnej interwencji jak również źródła finansowania ze środków unijnych. Program spójny jest również z Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Kolneńskiego na lata 2015-2020⁵. Z uwagi na członkostwo gminy w organizacjach dysponujących unijnymi środkami pomocowymi w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Regionalnego Programu Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 w ramach inicjatywy RLKS⁶ poddano analizie również Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2014-2020 LGD Kraina Mlekiem Płynącą⁷.

Na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gmina podzielona została na jednostki urbanistyczne obejmujące obszar sołectw. Podział ten podyktowany był podziałem administracyjnym gminy i zapisami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dla każdej z tak wyznaczonych jednostek przypisano wartości wskaźników obrazujących natężenie problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych. Uwzględniając wyniki badań terenowych i jakościowych z mieszkańcami gminy i interesariuszami rewitalizacji wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.

W ramach oceny potencjału do realizacji działań rewitalizacyjnych oceniono pięć kluczowych obszarów towarzyszących wyznaczaniu obszaru rewitalizacji i późniejszej realizacji działań rewitalizacyjnych tj. efektywność, otoczenie instytucjonalne, regulacyjne, współpracę i dystrybucję środków pomocowych⁸. Na obszar zdegradowany składają się miejscowości Borkowo, Czernice, Czerwone, Glinki, Górskie, Kowalewo, Koziół, Kumelsk, Lachowo, Łosewo, Niksowizna, Pachuczyn, Rupin, Stare Kielce, Wincenta, Zaskrodzie zamieszkane przez 3 308 osób, co stanowi 36% ogółu mieszkańców (8971 mieszkańców). Powierzchnia obszaru zdegradowanego to 10 510 ha, co stanowi 37% powierzchni gminy (28 220 ha). Na posiedzeniu Zespołu ds. rewitalizacji dokonano analizy wyników badań społecznych i potencjału obszaru rewitalizacji. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Argumentami wyznaczającym obszary, jako „do zrewitalizowania” były ważne funkcje społeczno-gospodarcze (potencjał do realizacji działań rewitalizacyjnych) oraz stan zagospodarowania

⁴ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego została przyjęta Uchwałą Nr XXXI/374/13 Sejmiku województwa Podlaskiego z dnia 9 września 2013 roku.

⁵ Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Kolneńskiego na lata 2015-2020 przyjęty Uchwałą Nr XIII/87/16 Rady Powiatu Kolneńskiego z dnia 3 marca 2016 r.

⁶ RLKS to skrót o wyrażenia Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (ang. *Community-led local development – CLLD*) jest instrumentem, który w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020 umożliwia zastosowanie metody LEADER także w ramach polityki spójności w ramach wspólnej podstawy prawnej, czyli art. 32-35 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013. RLKS zachowuje podstawowe założenia metody LEADER, to jest:

- 1) oddolność (szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji strategii),
- 2) terytorialność (lokalna strategia rozwoju przygotowana dla danego, spójnego obszaru),
- 3) zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu),
- 4) partnerstwo (lokalna grupa działania jako lokalne partnerstwo, w którym uczestniczą różne podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego),
- 5) innowacyjność (w skali lokalnej),
- 6) decentralizacja zarządzania i finansowania,
- 7) sieciowanie i współpraca (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk).

⁷ Obszar Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 LGD Kraina Mlekiem Płynącą przyjętej w 2015 roku stanowi osiem gmin woj. podlaskiego, sześć gmin należących do powiatu kolneńskiego, gminy: Grabowo, Mały Płock, Turośl, Stawiski, **Kolno** oraz miasto Kolno oraz dwie gminy należące do powiatu łomżyńskiego, gmina Nowogród i Zbójna.

⁸ Efektywność – efektywność przeanalizowana została pod kątem stosunku kosztów i nakładów poniesionych przez wnioskodawcę działania rewitalizacyjnego realizowanego na danym podobszarze rewitalizacji

Otoczenie instytucjonalne – czyli opinia instytucji zaangażowanych we wdrażanie działań rewitalizacyjnych, czyli podmiotów takich jak Urząd Miejski w Stawiskach i OPS w Stawiskach

Otoczenie regulacyjne – czyli wszystkie czynniki wpływające na wdrażanie wynikające z legislacji.

Współpraca – współpraca pomiędzy głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji działania rewitalizacyjnego,

Dystrybucja środków pomocowych – analiza czynników zachodzących na etapie dystrybucji i możliwości wykorzystania dostępnych funduszy własnych, środków unijnych, środków budżetowych, pracy wolontariuszy i partnerów działań rewitalizacyjnych na danym obszarze rewitalizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

terenów możliwych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. W wyniku tak przeprowadzonej analizy do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały trzy miejscowości Borkowo, Kozioł i Wincenta. Tak wyznaczony obszar rewitalizacji zamieszkuje 1314 osób, co stanowi 14,65% ogólnej liczby mieszkańców (8971 mieszkańców). Należy zaznaczyć, że sołectwa Kozioł i Wincenta graniczą ze sobą, lecz obszar rewitalizacji musiał zostać wyznaczony po terenie zamieszkałym wyłączając terenu rolne i lasy, żadna działka oznaczona jako obszar rewitalizowany nie styka się z granicą obrębu Wincenta. Tak wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje Borkowo (67,5 ha), Wincenta (30,4 ha) i Kozioł (34,6 ha), łącznie 132,5 ha co stanowi 0,47% ogólnej powierzchni Gminy.

Działania rewitalizacyjne będą miały na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne danego obszaru przyczyniające się do ograniczenia ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego na tych terenach. Łączna wartość projektów rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach Programu wynosi ponad 2,4 mln zł w latach 2017-2023. Celem głównym programu rewitalizacji będzie Zwiększenie aktywności mieszkańców terenów przeznaczonych do rewitalizacji prowadząca do ożywienia sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji. Cel główny realizowany będzie przez dwa cele szczegółowe Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego oraz Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji. W ramach działań rewitalizacyjnych zidentyfikowano projekty rewitalizacyjne pogrupowane w cztery przedsięwzięcia:

Planuje się pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację działań rewitalizacyjnych. Ze względu na silne powiązanie proponowanych działań rewitalizacyjnych z możliwością ubiegania się o finansowanie ze środków unijnych, szczególny nacisk położony został na inwestycje planowane do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020. Program ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych publicznych) łącząc aspekty społeczne oraz ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe lub kulturowe związane zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem, stosownie do lokalnych uwarunkowań. Głównym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych będą środki dostępne w ramach RPO WP 2014-2020, Działanie 8.6 EFRR, Rewitalizacja małej skali, Działania 8.6 EFRR, Infrastruktura społeczna oraz środki dostępne w ramach PROW 2014-2020 przeznaczone na infrastrukturę wiejską i operacje dotyczące zachowania dziedzictwa lokalnego.

Dla programu uzgodniono odstąpienie od konieczności przeprowadzanie oceny oddziaływania na środowisko. Gmina uzgodniła brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 12 lipca 2017 r. znak WPN.410.3.17.2017 oraz Podlaskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Białymstoku za pismem z dnia 30 czerwca 2017 r. znak ZN.0523.53.2017. Przygotowanie Programu zrealizowane zostało w ramach projektu pn. *Przygotowanie Programu Rewitalizacji Gminy Kolno*. Dotacja współfinansowana była w 85% ze środków Unii Europejskiej z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020 w ramach projektu pn.: *Wsparcie dla programów rewitalizacji gmin w ramach perspektywy finansowej 2017-2020 oraz w 15% z budżetu państwa*.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział II. Mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji i konsultacje społeczne. W rozdziale opisane są działania realizowane zarówno na etapie programowania programu rewitalizacji oraz planowane do realizacji na etapie wdrożenia programu rewitalizacji

W ramach pracy nad Programem wykorzystano wiele narzędzi partycypacyjnych oraz metod gromadzenia i analizy danych od mieszkańców i grup docelowych projektów rewitalizacyjnych. Konsultacje wykonane zostały metodą badania w działaniu (*action research*) ukierunkowaną na poprawę jakości działania w obrębie badanej społeczności. Zastosowane zostały metody badawcze uznające kompetencje członków danej społeczności do zrozumienia swojej społeczności. Wykorzystano także materiały ze spotkań indywidualnych z potencjalnymi wnioskodawcami projektów rewitalizacyjnych w Urzędzie Gminy Kolno. Partycypacyjne metody konsultacji wykorzystywane były w celu aktywizacji i zaangażowania interesariuszy rewitalizacji na każdym z dwóch kluczowych etapów diagnostycznym i strategicznym: Każda z grup interesariuszy rewitalizacji miała możliwość również wyrażenia swoich opinii na każdym z etapów pracy nad Programem.

Badania kwestionariuszowe z mieszkańcami PAPI (Paper & Pen Personal Interview)

Wywiady z mieszkańcami przeprowadzono metodą PAPI (skrót z j. ang. *Paper & Pen Personal Interview*). Odpowiedzi na kartę wywiadu nanoszone były przez ankietera po uprzednim odczytaniu pytań i udzieleniu odpowiedzi przez respondentów. Badanie przeprowadzone zostało w maju 2017 roku **na próbie 100 mieszkańców**. Wyniki badań kwestionariuszowych uwzględniono w diagnozie gminy.

Posiedzenia Zespołu ds. rewitalizacji i szkolenia dla członków zespołu

Na potrzeby opracowania Programu zarządzeniem nr 267/17 Wójta Gminy Kolno z dnia 28 lutego 2017 r. powołany został zespół ds. rewitalizacji. Pracami zespołu przewodniczył kierownik Referatu Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Gminy Kolno. W ramach zespołu ds. rewitalizacji pracowali urzędnicy Urzędu Gminy Kolno, radni Gminy, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie, pracownicy Centrum Kultury Gminy Kolno oraz przedstawiciele Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy „Integracja”. **Spotkania Zespołu ds. rewitalizacji stanowiły podstawową metodę pracy nad programem rewitalizacji oraz szkolenia zespołu.** Spotkania zespołu prowadzili eksperci delegowani przez firmę STREFAPLUS. Szkolenia dotyczyły m.in. zasad prowadzenia partycypacyjnej diagnozy, możliwości finansowania projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych i montażu finansowego oraz zasad monitorowania i aktualizacji programów strategicznych na poziomie gminy i jednostek samorządowych.

Zdjęcie 1 Posiedzenie zespołu ds. rewitalizacji w dniu 11 lipca 2017 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Warsztaty rewitalizacyjne

W ramach pracy nad Programem zostały przeprowadzone warsztaty rewitalizacyjne, które bazowały na metodach aktywizujących (metoda kruszenia), analizie SWOT i burzy mózgów. Spotkania prowadzone były przez ekspertów ds. konsultacji społecznych. Dodatkowo odbyły się również spacerzy badawcze. W trakcie warsztatów z mieszkańcami wykorzystano różnorodne i efektywne metody pracy tj. mini wykłady na temat procesu rewitalizacji, ćwiczenia, dyskusje, prace w grupach zadaniowych, burze mózgów, mapy myślowe. **Warsztaty miały na celu przedstawienie mieszkańcom koncepcji realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Propozycje mieszkańców zostały podzielone na projekty i włączono je do przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji.** Mieszkańcy wskazali także potrzeby terenów miejscowości, które zostały wdrożone w ramach przedsięwzięć. Dyskusja podczas warsztatów dotyczyła jednak również problemów strategicznych mogących oddziaływać na obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Zorganizowano trzy warsztaty rewitalizacyjne w dniach 5 i 7 kwietnia 2017 roku: I warsztat rewitalizacyjny, 5 kwietnia Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem, II warsztat rewitalizacyjny, 5 kwietnia Remiza OSP w Borkowie oraz III warsztat rewitalizacyjny, który miał miejsce 7 kwietnia w Świetlicy wiejskiej w Koźle.

Zdjęcie 2 Uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego w Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerwonem

Źródło: Opracowanie własne

W warsztacie udział wzięło 15 osób mieszkańców sołectwa, w tym przedstawiciele gminnych jednostek samorządowych. Podczas warsztatu poruszano kwestie związane z problemami, zasobami, potencjałami oraz pomysłami działań/ projektów rewitalizacyjnych.

Zdjęcie 3 Uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego w Remizie OSP w Borkowie

W spotkaniu udział wzięli mieszkańcy miejscowości Borkowo, sołtys, dyrektor szkoły, pracownicy Urzędu Gminy Kolno w liczbie 10 osób.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Zdjęcie 4 Uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego w Świetlicy wiejskiej w Koźle

Źródło: Opracowanie własne

W spotkaniu w Koźle wzięli udział mieszkańcy miejscowości Koziół i Wincenta w liczbie kilkunastu osób. W spotkaniu udział wziął Sołtys Koźła oraz członkowie zespołu ds. rewitalizacji. Podczas spotkania omawiano sprawy związane z problemami, zasobami i pomysłami mieszkańców na działania rewitalizacyjne w tych dwóch miejscowościach sąsiadujących ze sobą. Głównym problemem dla mieszkańców Wincenty jest Brak miejsca do spotkań mieszkańców. Przykładowo, w miejscowości Wincenta znajduje się stara remiza OSP, która po remoncie może stanowić miejsce dla lokalnej społeczności tej miejscowości. W wyremontowanej przestrzeni mogą odbywać się warsztaty dla młodzieży i dzieci, które aktualnie nie mają takiego miejsca do rozwijania swoich pasji, czy edukacji pozaszkolnej. Może to zminimalizować problem migracji młodych ludzi do większych aglomeracji, a także prawidłowo oddziaływać na postawy czy wartości młodych ludzi. Wspólna przestrzeń dla mieszkańców daje również szanse na integrację co wiąże się ze wzrostem obszaru empowermentu związanego z angażowaniem, czy poczuciem wpływu na zmianę swojej sytuacji np. w zakresie poszukiwania pracy czy działań lokalnych. Dla mieszkańców ważna jest również infrastruktura linii brzegowej Pisy, która przebiega w Koźle i Wincencie, co spowoduje wzrost turystyki a tym samym rozwój małej przedsiębiorczości typu agroturystyka czy mała gastronomia. W ocenie mieszkańców kilka miejsc na terenie Gminy wymaga poprawy infrastruktury jak np. zakup nowych ławeczek, modernizacja placów zabaw, bramek na boiskach oraz rewitalizacji w formie wyrównania terenu, poprawy nawierzchni itp. które to mogą być remontowane np. z funduszy sołeckich. Działania rewitalizacyjne powinny być wspierane poprzez fundusze pozyskiwane przez OPS, bardzo aktywny w tym wymiarze, oraz ważny element jakim są środki pozyskane z Narodowego Centrum Kultury w ramach DK+ Inicjatywy lokalne. Gmina Kolno jest uczestnikiem tego projektu i pozyskała już środki na działania oddolne, które mogą wspierać rewitalizację w tej gminie. Podczas warsztatów zwrócono uwagę na program SENIOR +, który dedykuje środki finansowe na tworzenie placówek typu dziennego dla seniorów. W gminie dużym problemem jest aktywizacja seniorów, dlatego utworzenie tego typu placówki ze środków MRPiPS byłoby szansą na minimalizowanie tego problemu.

Konsultacje programu rewitalizacji

W okresie od 19 lipca do 7 sierpnia zrealizowane zostały konsultacje społeczne projektu LPR. Dokument został udostępniony na stronie internetowej Gminy w zakładce rewitalizacja <http://www.gminakolno.pl/strona-glowna/aktualnosci/177-zapraszamy-do-konsultacji-projektu-lokalnego-programu-rewitalizacji-gminy-kolno-na-lata-2017-2023> oraz na stronie www.rewitalizacja.gminakolno.pl

Uwagi zbierano za pośrednictwem strony internetowej i podczas specjalnie zorganizowanych spotkań z mieszkańcami. Na etapie pogłębionej diagnozy społeczno-gospodarczej odbyły się trzy spotkania na każdym z podobszarów rewitalizacji: w dniu 7.07.2017r. godzina 10.00 – Świetlica Wiejska w Koźle, 27.07.2017r. godzina 14.00 – Remiza OSP w Borkowie oraz 28.07.2017r. godzina 10.00 – Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Zdjęcie 5 Uczestnicy spotkania konsultacyjnego w Koźle, 27 lipca 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne

Zdjęcie 6 Uczestnicy spotkania konsultacyjnego w Borkowie, 27 lipca 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Zdjęcie 7 Uczestnicy spotkania konsultacyjnego w Czerwonem, 28 lipca 2017

Źródło: Opracowanie własne

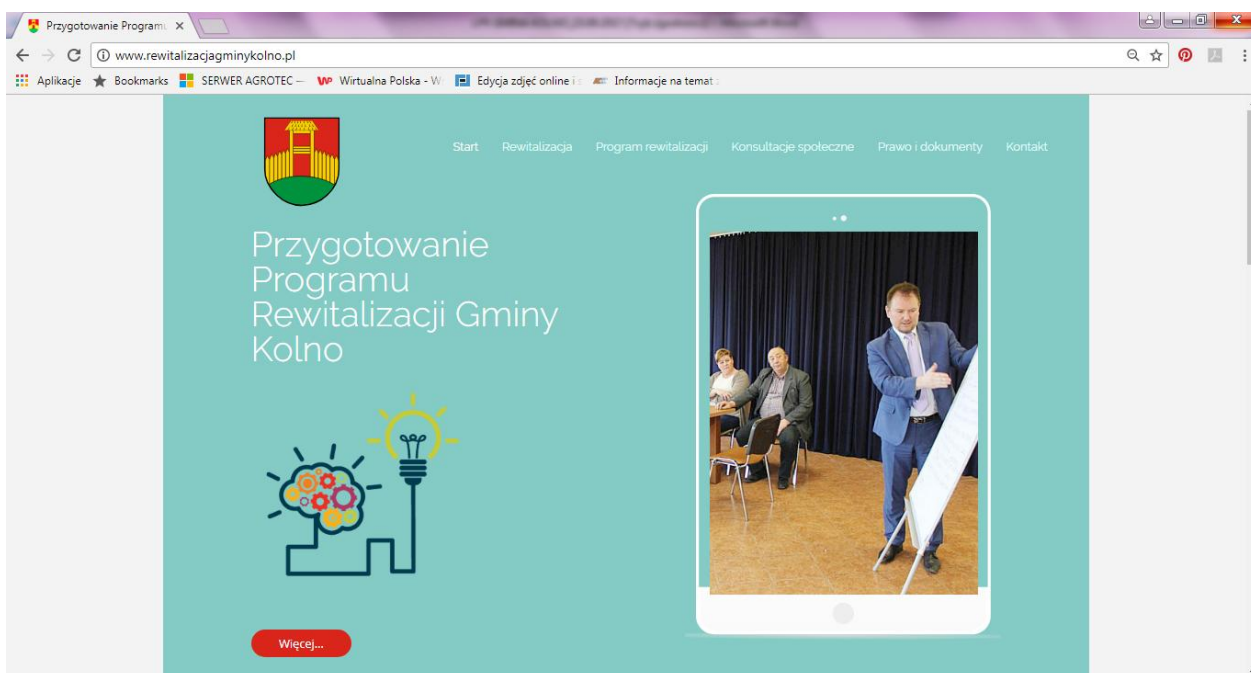
Uczestnikami spotkań byli sołtysi miejscowości na terenie których planowane są działania rewitalizacyjne, przedstawiciele OSP, KGW oraz mieszkańcy miejscowości Koziół, Wincenta i Borkowo. Podczas spotkań mieszkańcy obszaru rewitalizacji pozytywnie odnieśli się do wyznaczenia obszaru rewitalizacji w Gminie. Mieszkańcy dyskutowali na potencjałami obszarów i możliwymi projektami uzupełniającymi dotychczas zgłoszone projekty w LPR. W Koźle wskazano na zasadność większej aktywności w wykorzystaniu świetlicy wiejskiej, z kolei w Czerwonem mieszkańcy wskazali na konieczność doposażenia OSP w sprzęt strażacki. **Zwieńczeniem pracy nad programem była konferencja podsumowująca pracę nad programem rewitalizacji.**

Działania informacyjne i promocyjne

Na potrzeby projektu utworzona została strona <http://rewitalizacjagminykolno.pl> która zawiera wszelkie informacje w tym aktualności dot. działań rewitalizacyjnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Na portalach regionalnych zamieszczone były bannery reklamowe oraz realizowana była reklama w prasie lokalnej **Głos Katolicki**. Przygotowano również **plakaty informacyjne**. Na plakatach informacyjnych zostały umieszczone informacje o realizacji projektu ze środków unijnych i daty najważniejszych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Na stronie internetowej gminy zamieszczano aktualne informacje o realizowanych działaniach w ramach pracy nad LPR. W ramach prowadzonych działań informacyjnych i promocyjnych informowano o źródle finansowania prac nad programem rewitalizacji, który został dofinansowany z Funduszy Europejskich. Zgodnie z wytycznymi Urzędu Marszałkowskiego plakaty informacyjne zawierały znaki graficzne PO PT 2014-2020. W ramach działań partycypacyjnych na etapie wdrożenia Programu Gmina zamierza wykorzystywać lokalne media, w tym **Gazetę Gminną**. Na łamach lokalnej pracy publikowane będą informacje o postępach we wdrożeniu Programu i efektach działań rewitalizacyjnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Gmina Kolno realizuje projekt
dofinansowany z Funduszy Europejskich
„Przygotowanie programu rewitalizacji
Gminy Kolno”

Celem projektu jest przygotowanie programu
rewitalizacji Gminy Kolno

Dofinansowanie projektu z UE:
45 976,50 zł

Dotowania w ramach projektu:

- Szkolenie dla kadry w zakresie planu rewitalizacji
- Spotkania z lokalną społecznością
- Opracowanie programu rewitalizacji i prognozy oddziaływania na środowisko
- Konsultacje programu

www.mapadotacji.gov.pl

OPRACOWANIE LOKALNEGO
PROGRAMU REWITALIZACJI
GMINY KOLNO
NA LATA 2017-2023

WARSZTATY REWITALIZACYJNE	
05.04.2017 10 ⁰⁰	Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonym
05.04.2017 13 ⁰⁰	Remiza OSP w Borkowie
07.04.2017 13 ⁰⁰	Świetlica Wiejska w Koźle

www.gminakolno.pl

Środki zapewnienia partycypacyjnego udziału mieszkańców na etapie wdrożenia programu rewitalizacji

Spotkania Zespołu ds. rewitalizacji Planuje się otwarte spotkania dla interesariuszy rewitalizacji z udziałem Zespołu ds. rewitalizacji. Spotkania z udziałem mieszkańców planowane będą w okresach sprawozdawczych obejmujących prezentację rocznych Sprawozdań z realizacji Programu.

Arkusze do pobrania ze strony i przesłania uczestnikom badania Głównym narzędziem wymiany informacji i komunikacji z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji będzie dedykowana zakładka dot. rewitalizacji na stronie internetowej Gminy. Poza standardowymi informacjami o bieżącym etapie wdrożenia programu na stronie zamieszczone zostaną formularze do pobrania i przesłania umożliwiające przeprowadzenie krótkich ankiet monitorujących nastroje interesariuszy rewitalizacji oraz pozostałych mieszkańców Gminy.

Organizacja okresowych spotkań z interesariuszami rewitalizacji Planuje się partycypacyjny udział mieszkańców w ewaluacji wdrażania Programu poprzez organizację okresowych spotkań z interesariuszami rewitalizacji. Po przyjęciu przez Radę Gminy corocznego raportu z realizacji programu rewitalizacji organizowane będzie spotkanie prezentujące wyniki wdrożenia Programu podczas której możliwa będzie dyskusja i krytyczna ocena dotychczasowych działań rewitalizacyjnych przez interesariuszy rewitalizacji.

Współpraca z NGO's w ramach programu współpracy Narzędziem zapewniającym współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na obszarze rewitalizacji będzie Program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Program przyjmowany jest corocznie zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W Programie ujęte zostaną zadania dla NGO's związane z promowaniem efektów i planowanych działań programu rewitalizacji skierowane do mieszkańców i interesariuszy rewitalizacji.

Partycypacyjna ewaluacja programu Ewaluacja wykonania Programu dokonywana będzie w trakcie (ewaluacje bieżące – on-going, mid-term), ale również po jej formalnym zakończeniu (ex-post). Celami szczegółowymi planowanej ewaluacji on-going będą ocena wyników Programu (tj. produktów i rezultatów) oraz identyfikacja

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

czynników sukcesu lub ryzyka osiągnięcia skwantyfikowanych celów; Ocena systemu zarządzania i wdrażania Programu – tzn. sprawności przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań oraz identyfikacja barier prawnych i administracyjnych wdrażania Programu; Ocena, czy warunki zewnętrzne wdrażania Programu się zmieniły (np. aktualność Programu względem zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, kontekstu prawnego, diagnozy potrzeb itp.) oraz czy w tym kontekście cele rewitalizacji pozostają aktualne; Ocena wpływu i użyteczności zakończonych projektów rewitalizacyjnych, tj. ocena zadań zakończonych w ewaluowanym okresie w ramach poszczególnych celów do 2023 roku. **W ramach ewaluacji zaplanowane zostaną komponenty badań terenowych i jakościowych z mieszkańcami i interesariuszami rewitalizacji**, które mają na celu pozyskanie aktualnych informacji, które będą mogły posłużyć do modyfikacji programu w razie takiej konieczności.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział III. Diagnoza obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji i opis ludności

Niniejszy rozdział opisuje diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych oraz zasięg przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia oraz lokalne potencjały występujące na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W rozdziale znajdują się mapy poszczególnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych analizowanych w ramach pogłębionej analizy sytuacji gminy, mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Informacje ogólne

Kolno jest gminą wiejską położoną jest w zachodniej części województwa podlaskiego w powiecie kolneńskim, w obszarze „Zielonych Płuc Polski”. Bezpośrednio sąsiaduje z gminami Turośl- od zachodu; Grabowo i Stawiski- od wschodu; Mały Płock- od południa. Od północy gmina Kolno sąsiaduje z województwem warmińsko- mazurskim. W części centralnej gminy znajduje się gmina miejska Kolno. Gmina jako nowa jednostka samorządu terytorialnego zaczęła funkcjonować z dniem 1 stycznia 1992 roku. Jej powstanie poprzedziły m.in. konsultacje społeczne przeprowadzone z mieszkańcami miasta i gminy Kolno; dnia 28 czerwca 1991 roku Rada Miejska Kolno przyjęła uchwałę w sprawie podziału gminy, w której wnioskowano o podział dotychczasowej gminy Kolno na miasto i gminę Kolno. Gmina została utworzona na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1991 roku, na mocy którego z dotychczasowej Gminy Kolno - utworzono dwie odrębne gminy; gminę miejską Kolno i gminę wiejską Kolno⁹. Powierzchnia gminy Kolno wynosi 28 220 ha i obejmuje 43 miejscowości, co stanowi 30% powierzchni powiatu kolneńskiego i 1,4% powierzchni województwa podlaskiego¹⁰. Gminę zamieszkuje 8971 mieszkańców.

Wprowadzenie do analizy uwarunkowań społeczno-gospodarczych

Dane gminne i inne dane opracowane dla poszczególnych uwarunkowań to dane pochodzące z końca 2016 roku i początku 2017 roku, aby na ich podstawie można było wyznaczyć obszary rewitalizacji.. Istotnym źródłem informacji wykorzystanym w analizie były **warsztaty rewitalizacyjne**, które odbyły się w kwietniu 2017 r. na terenie gminy Kolno oraz spotkania konsultacyjne realizowane w sierpniu 2017 r. Informacje uzyskane dzięki przeprowadzonym warsztatom stanowią ważną część diagnozy obszarów zdegradowanych, ponieważ ich uczestnicy wyrażali ważne dla diagnozy opinie, wskazywali problemy, co stanowi równie ważny aspekt w procesie wyznaczania obszarów zdegradowanych. Należy zauważyć, że podział gminy na jednostki pseudo naturalne, jakimi są jednostki urbanistyczne ulice, jest metodą powszechnie wykorzystywaną w badaniach społecznych. Do głównych zalet można zaliczyć możliwość jednoznacznego pomiaru cech oraz określona struktura wewnętrzna, podkreślająca całościowy charakter. W procesie wyznaczania granic przynależnych do gminy jednostek urbanistycznych wykorzystano następujące źródła informacji przestrzennych tj. jednostki statystyczne Urzędu Gminy (obwody spisowe i obręby statystyczne), dostępne mapy Gminy (również historyczne i topograficzne) oraz strukturę tkanki wiejskiej wraz z istniejącym **podziałem administracyjnym na sołectwa**. W wyniku zastosowania powyższych kryteriów, w przyjętym podziale wyłoniono **44 jednostki urbanistyczne - sołectwa**. Podział gminy na jednostki pseudo naturalne, jakimi są **sołectwa lub miejscowości w terenie wiejskim** jest metodą powszechnie wykorzystywaną w badaniach społecznych¹¹. Do głównych zalet można zaliczyć możliwość jednoznacznego pomiaru cech oraz

⁹ <http://www.gminakolno.pl/o-gminie/historia>

¹⁰ Por. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015- 2020

¹¹ Analizy społeczno-ekonomiczne dla polskich miast najczęściej przygotowywane są w podziale na dzielnice (w tym dzielnice samorządowe), a także obwody spisowe i rejony statystyczne (np. Śleszyński 2006; Węclawowicz 2007; Szmytkowska 2008). Główną wadą podziału na dzielnice, a także inne jednostki pomocnicze niższego rzędu (w kontekście audytu miejskiego) jest to, że obejmują one bardzo różne formy użytkowania terenów. Obwody spisowe wyznaczane są w oparciu o liczbę mieszkań i mieszkańców, ale abstrahują one od jednostek funkcjonalnych i podobieństwa morfologicznego. Często np. lewa strona ulicy należy do jednego obwodu, a prawa do innego. Obejmują one obszar całego miasta, zgodnie z zasadą, że im mniejsza gęstość zaludnienia, tym większa jednostka. Pozostałe podziały miast na jednostki

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

określona struktura wewnętrzna, podkreślająca całościowy charakter. Dla zapewnienia spójności analizy analizowano dane w stosunku do liczby ludności zamieszkującej przy danej ulicy. Podział badanej gminy miejskiej na ulice wzorowany jest na założeniach Modelowej rewitalizacji miast. Przedmiotem konkursu ogłoszonego przez Ministerstwo Rozwoju było opracowanie programów rewitalizacji oraz wypracowanie modeli prowadzenia rewitalizacji na obszarach miejskich.

Ocena sytuacji kryzysowej w badanych podsystemach odbywała się również poprzez analizę wskaźników głównych, gdzie za obszary kwalifikujące się do wsparcia uznano te, dla których wartości wskaźników są wyższe niż wartości średnie dla gminy oraz wskaźników fakultatywnych odniesionych do średniej wartości w całej gminie. **Analizując obszar problematyki społecznej uwzględniono również dane odnoszące się do trendów regionalnych.** Do kategorii wskaźników głównych w województwie podlaskim zaliczono: wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz wysoką stopę długotrwałego bezrobocia.

Dla każdego badanego wskaźnika ustalono wskaźnik syntetyczny degradacji (dana referencyjna). Ustawa o rewitalizacji oraz Wytyczne nie precyzują sposobu obliczenia tego wskaźnika (może to być np. średnia arytmetyczna lub typologia), dlatego daną referencyjną była średnia dla badanej gminy. Zgodnie z przyjętą metodologią deprywacja rozumiana była jako stan (materialny lub niematerialny) na terenie jednostki, który nie zapewnia egzystencji i funkcjonowania przyjętych w danym społeczeństwie i wskazujący odstępstwo od średniej dla badanej gminy.

Analiza wskaźników diagnostycznych została dokonana z wykorzystaniem brytyjskiej metodologii bazującej na wskaźniku wielowymiarowej degradacji społecznej, czyli metodologii wskaźnika deprawacji wielowymiarowej IMD (*ang. Index of Multiple Deprivation*)¹². Metodologia wskaźnika deprawacji wielowymiarowej IMD stosowana jest powszechnie w badaniach społecznych Wielkiej Brytanii¹³ oraz w licznych programach rewitalizacji miast i gmin w kraju w nowym okresie programowania na lata 2014-2020. Wykorzystanie wskaźnika syntetycznego na potrzeby audytu rewitalizacyjnego stosowane jest również w opracowaniach naukowych Instytutu Rozwoju Miast¹⁴.

Metodologia IMD obejmowała ocenę 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono stanowiącą odstępstwo od średniej dla Gminy dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 1 punkt (kolor zielony), 2 punkty (ciemny żółty). W podsumowaniu wyliczania wskaźnika deprawacji wielowymiarowej IMD dla wyników każdej jednostki doliczano dodatkowo wartość IMD w ramach poszczególnych uwarunkowań poddanych analizie w celu otrzymania IMD ogólnego. Wyniki pracy diagnostycznej zostały poddane konsultacjom z mieszkańcami obszaru rewitalizacji podczas warsztatów rewitalizacyjnych. Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy była również przedmiotem oceny Zespołu ds. rewitalizacji.

Zgodnie z Wytycznymi w obszar zdegradowany musi obejmować występowanie przede wszystkim natężenia problemów społecznych dlatego też na potrzeby wyliczenia finalnego wskaźnika deprywacji IMD wartości IMD społecznego zostały przyjęte zgodnie otrzymaną wartością liczbową. Następnie zastosowano Metodologię IMD obejmującą ocenę poszczególnych kolorów jako wynik natężenia problemów. W ramach wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wyznaczono jednostki gdzie zidentyfikowano stan kryzysowy wynikający z **natężenia problemów społecznych** i co najmniej jednego z problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Obszary posiadające powyżej ustalonego poziomu punktów obejmujące i

---

pseudonaturalne (rejon szkolny, obwody policyjne, straże pożarnej, pogotowia i inne) jeszcze bardziej nie odpowiadają oczekiwaniom stawianym przez audyt miejski.

¹² Greig, A., El-Haram, M., Horner, M. (2010) Using deprivation indices in regeneration: Does the response match the diagnosis? *Cities*, 27 (2010), ss. 476-482.

¹³ Zob. Polityka Odnowy Miast Brytyjskich http://www.zpri.amu.edu.pl/pliki/Wyklad_2.pdf

¹⁴ Zob. W. Jarczewski, J. Jeżak, System monitorowania rewitalizacji, Instytut Rozwoju Miast, Tom 11, Kraków 2010

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

jednocześnie ze zidentyfikowanym natężeniem problemów społecznych (oznaczenie kolorem czerwonym) **zostały zaliczone do obszaru zdegradowanego**.

Na podstawie analizy danych wskaźnikowych i badań terenowych z mieszkańcami dokonano wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Obszar zdegradowany stanowi zgodnie z Wytocznymi teren Gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Może on zostać wyznaczony jednak w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. **Na podobszarach rewitalizacji dokonano pogłębionej analizy dzięki realizacji spacerów studyjnych. Na etapie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji przeprowadzono spotkania konsultacyjne z mieszkańcami miejscowości na obszarze rewitalizacji.** Wyniki pracy na tym etapie podsumowano podczas spotkania zespołu ds. rewitalizacji. Dodatkowymi argumentami wyznaczającym obszary, jako „do zrewitalizowania” są ważne funkcje społeczno-gospodarcze¹⁵ oraz stan zagospodarowania terenów możliwych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych. Poniżej zaprezentowano wyniki diagnozy społeczno-gospodarczej w poszczególnych uwarunkowaniach.

Analiza uwarunkowań społecznych

Jedną z najważniejszych kwestii są uwarunkowania społeczne, ponieważ pomagają w określaniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji, dlatego w diagnozie skoncentrowana została uwaga na różnych wskaźnikach, które pozwolą na precyzyjne wskazanie terenu wymagającego objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. Analizie poddane zostaną dane odzwierciedlające sytuację demograficzną gminy, ale również stan bezrobocia, korzystanie z pomocy opieki społecznej, system edukacji, procesy migracyjne. Mieszkańcy pytani w badaniach kwestionariuszowych o ocenę życia w gminie wypowiadali się pozytywnie. Zdecydowana większość mieszkańców (91%) wskazała, że jest zadowolona z jakości życia w gminie. Wskaźnik osób niezadowolonych oscyluje jedynie w okolicach 2%. Należy jednak podkreślić, że osób zdecydowanie niezadowolonych jest tylko 2%. Pośród problemów społecznych wskazywanych przez mieszkańców na pierwszym planie wskazywano **migracje osób młodych i wykształconych (85% wskazań), brak pracy mieszkańców (64% wskazań), uzależnienie mieszkańców od alkoholu, narkotyków (29% wskazań) oraz uzależnienie mieszkańców od alkoholu, narkotyków (29% wskazań)**. Mieszkańcy nie dostrzegali natomiast problemu w zbyt małej liczbie aktywnych organizacji pozarządowych ani ubóstwie mieszkańców.

Ponadto wyznaczone zostaną wskaźniki precyzyjnie obrazujące sytuację istniejącą w poszczególnych częściach gminy. Analizując strukturę demograficzną gminy Kolno możemy zauważyć, że nieznacznie z roku na rok maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym. Jest to tendencja ogólnopolska. Jednakże w Gminie nie jest to liczba, która mogłaby niepokoić obecnie. Należy jednak tę tendencję wziąć pod uwagę przygotowując strategię rozwoju Gminy na najbliższe lata.

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni lat utrzymuje się na stałym poziomie. Natomiast zwiększa się stopniowo liczba osób w wieku produkcyjnym. Z jednej strony jest wtedy szansa, że osoby w wieku produkcyjnym wymienią starsze pokolenie na rynku pracy, z drugiej strony liczba seniorów generuje potrzeby związane z zapewnieniem im odpowiedniej opieki, aktywizacji społecznej, form spędzania wolnego czasu. Należy pamiętać o tym, że oprócz opieki medycznej seniorzy potrzebują dla swojego ogólnego dobrostanu posiadać poczucie kontroli

¹⁵ Art. 10.1. Obszar, obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji-Ustawa o rewitalizacji (2015r.)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

nad otaczającą ich rzeczywistością, co można im zapewnić poprzez angażowanie ich w wielorakie działania również na rzecz ich samych, a także na rzecz Gminy jako formy rozwoju społeczności lokalnej.

Tabela 1 Zmiana w liczbie osób w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym gminy Kolno w latach 2010-2015

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2010	8 882	19,54	1 736	62,85	5 583	17,59	1 563
2011	8 884	19,09	1 696	63,48	5 640	17,42	1 548
2012	8 876	18,53	1 645	64,05	5 685	17,41	1 546
2013	8 791	18,2	1 600	64,65	5 684	17,14	1 507
2014	8 797	18,13	1 595	64,46	5 671	17,4	1 531
2015	8 751	17,52	1 534	65,14	5 701	17,32	1 516

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizując strukturę demograficzną gminy możemy zauważyć, że nieznacznie z roku na rok maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, rośnie natomiast liczba osób starszych w wieku poprodukcyjnym. **Jest to tendencja ogólnopolska widoczna również na danych dotyczących województwa podlaskiego:**

Tabela 2 Zmiana w liczbie osób w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym woj. podlaskiego w latach 2010-2015

Lata	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2010	1 203 448	15,11%	181 876	67,48%	812 035	17,41%	209 537
2011	1 200 982	14,87%	178 611	67,40%	809 439	17,73%	212 932
2012	1 198 690	14,68%	175 956	67,22%	805 767	18,10%	216 967
2013	1 194 965	14,52%	173 506	66,96%	800 118	18,52%	221 341
2014	1 191 918	14,43%	172 053	66,61%	793 964	18,95%	225 901
2015	1 188 800	14,35%	170 552	66,22%	787 202	19,44%	231 046

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Na poniższej tabeli wskazano zmianę w strukturze demograficznej mieszkańców Kolna; analiza danych statystycznych pokazuje, że w latach 2010-2015 na stabilnym poziomie kształtował się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (od 17,59% w 2010 roku do 17,32% w 2015 roku). Tymczasem w tym samym okresie w regionie nastąpiło znaczące zwiększenie odsetka osób starszych w stosunku do ogółu mieszkańców województwa podlaskiego (od 17,41% w 2010 roku do 19,44% w 2015 roku). **Analiza danych statystycznych wskazuje na problem starzenia się mieszkańców regionu, podczas gdy ten problem nie dotyczy gminy Kolno gdzie struktura demograficzna kształtuje się na stabilnym poziomie na przestrzeni ostatnich lat.**

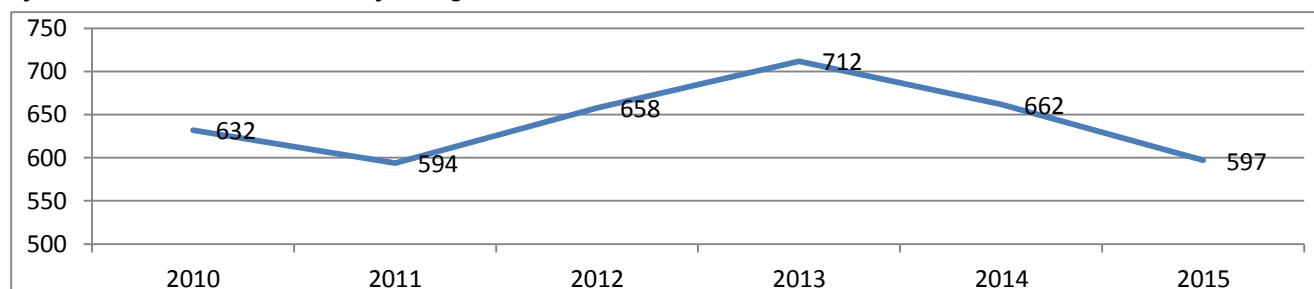
Analiza danych o bezrobociu pokazuje korzystne wyniki. Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych wskazują, że od 2013 roku liczba ta spadła. Może to być również efektem wyżej wspomnianej wymiany pokoleniowej na rynku pracy. Jednakże należy pamiętać również o tym, że jest to liczba wskazująca na osoby

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

bezrobotne, ale zarejestrowane. Zjawisko bezrobocia ukrytego jest powszechne i należy mieć też na uwadze, że nie wszystkie osoby, które nie mają formalnego zatrudnienia rejestrują się w Urzędzie Pracy. Należy również przypuszczać, że osoby bezrobotne i niezarejestrowane mogą zasilać nieformalny rynek pracy (praca w szarej strefie, praca „na czarno”). Należy zwrócić uwagę, że gmina ma charakter typowo rolniczy - naturalne jest zatem występowanie większego niż na terenach wiejskich zjawiska ukrytego bezrobocia.

Wykres 1 Liczba osób bezrobotnych w gminie Kolno w latach 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Poniższy wykres ukazuje również odsetek bezrobotnych kobiet i mężczyzn oraz liczbę osób pracujących na 1000 osób. Od 2013 roku zmniejszyła się ogólna liczba osób bezrobotnych. Szczególny nacisk należy położyć na liczbę bezrobotnych kobiet w stosunku do bezrobotnych mężczyzn. Analiza danych o bezrobociu stosunku do danych wojewódzkich pokazuje na zbliżony trend.

Tabela 3 Zmiana liczby bezrobotnych i bezrobotnych powyżej 12 miesięcy ogółem w woj. podlaskim w latach 2010-2015

Lata	Bezrobotni ogółem	Bezrobotni powyżej 12 miesięcy ogółem
Lata	Liczba	Liczba
2010	63 761	21 702
2011	65 920	25 783
2012	68 705	28 144
2013	70 889	30 222
2014	60 394	28 024
2015	55 019	24 449

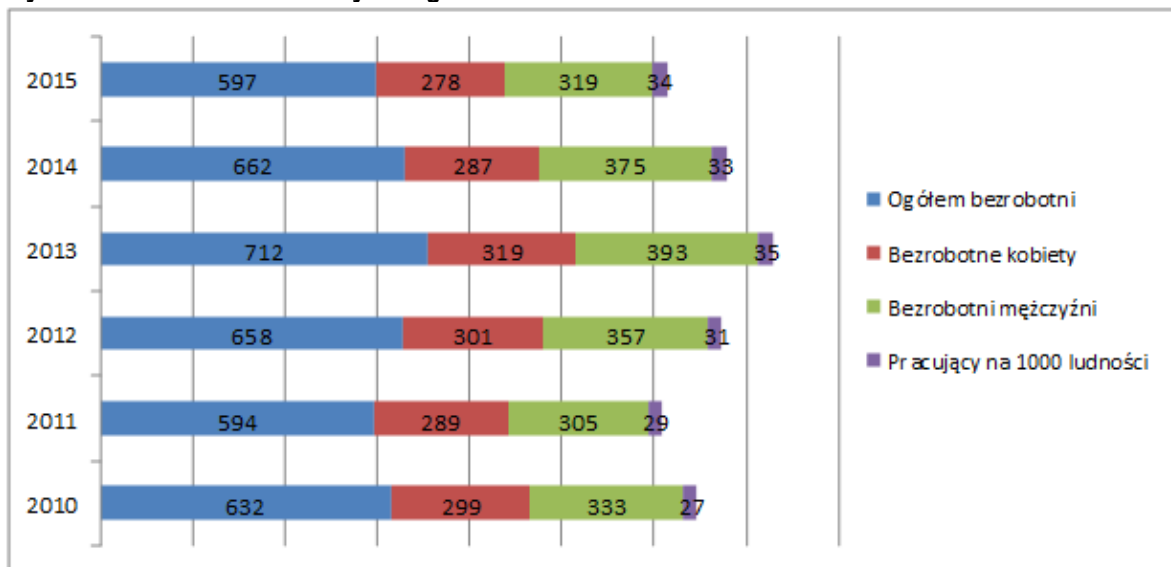
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL

Polski rynek pracy generalnie charakteryzuje się większym udziałem procentowym bezrobotnych kobiet. Długotrwale bezrobocie kobiet przyczynia się do poczucia braku bezpieczeństwa w związku z często trudną sytuacją finansową. To z kolei może przyczyniać się to redefinicji planów związanych z założeniem rodziny. Ważna jest aktywizacja bezrobotnych kobiet zarówno tych, które doświadczają braku pracy długotrwale jak i tych, które decydując się na macierzyństwo i po urlopie związanym z opieką nad dzieckiem nie mogą odnaleźć się na rynku pracy.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

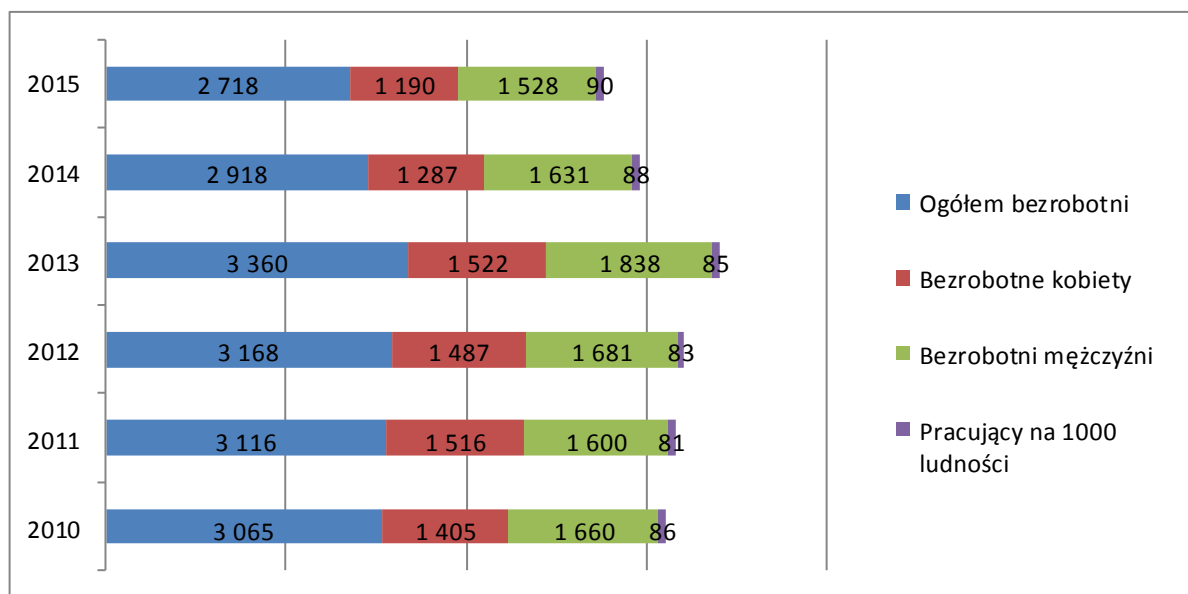
Wykres 1 Struktura bezrobotnych w gminie Kolno w lata 2010-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Jest to tendencja odzwierciedlająca stan udziału kobiet i mężczyzn w liczbie osób zarejestrowanych jako bezrobotne w całym powiecie kolneńskim również na przestrzeni analizowanych lat.

Wykres 2 Bezrobotni w stosunku do liczby pracujących, liczba bezrobotnych z podziałem na płeć w powiecie kolneńskim w latach 2010-2015

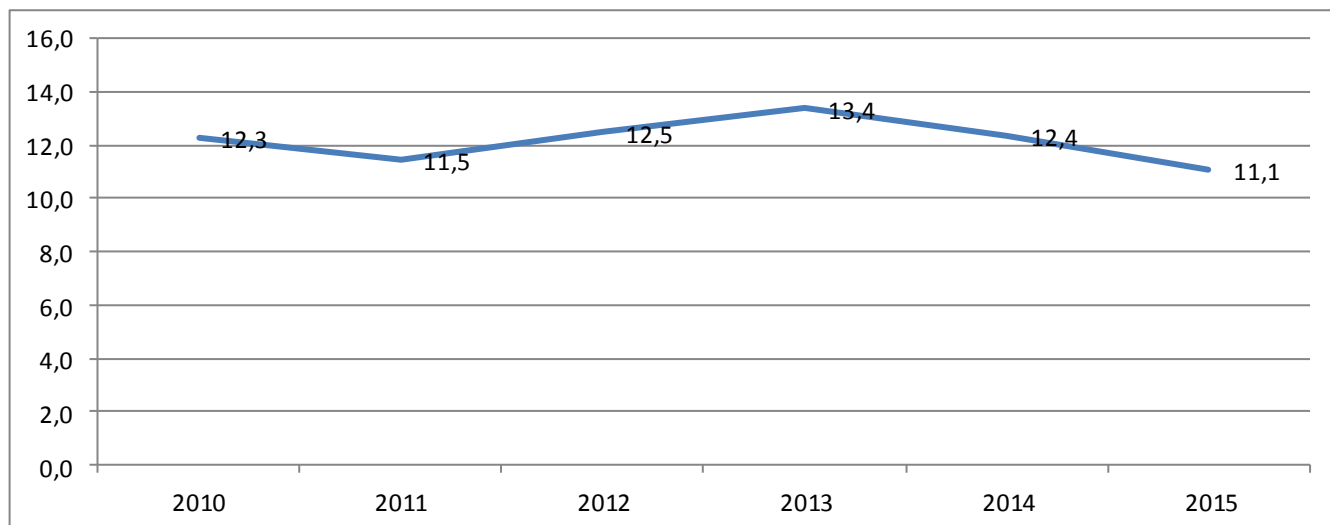
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Można zauważyć zmniejszającą się od 2013 roku liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźniki dotyczące zjawiska bezrobocia pokazują, że liczba osób bezrobotnych generalnie była znacząca w 2013 roku, następnie zaczęła sukcesywnie spadać przy jednoczesnym nieznacznym wzroście osób w wieku produkcyjnym.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

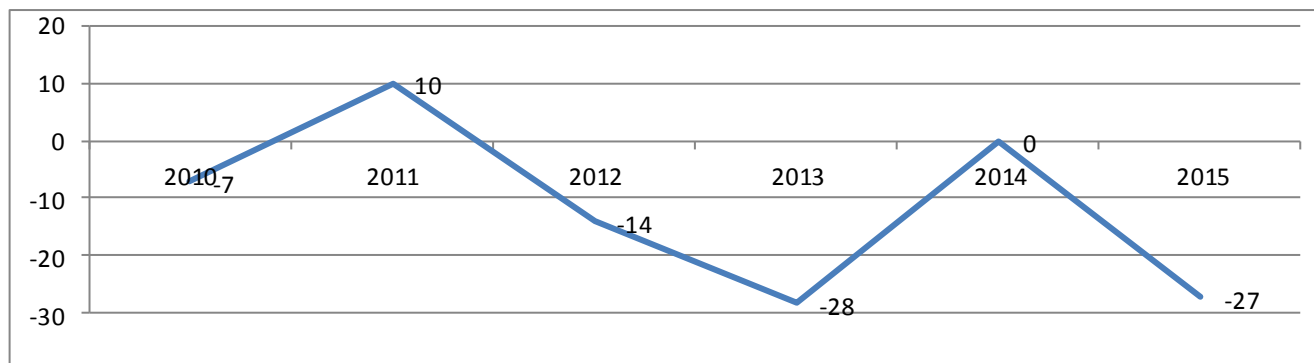
Wykres 3 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Niepokojące są dane dotycząca salda ruchu naturalnego, które wskazują od 2012 roku na ujemne saldo, z poprawą w roku 2014, gdzie wynosiło ono tylko 0, po czym znowu w 2014 roku spadło do – 27. Należy zwrócić szczególną uwagę na tę tendencję ze względu na spadającą tym samym liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. W przyszłości prowadzi to braku zasobów, które mogą zasilać lokalny rynek pracy. W kontekście rewitalizacji warto uwzględnić zarówno konieczność wzrostu gospodarczego regionu jak i sposoby aktywizowania osób młodych na rynku pracy, zapewniając im warunki stabilnej i dobrej pod względem jakości pracy, co z kolei stwarza większe prawdopodobieństwo kształtowania dobrych warunków dla zakładania rodziny.

Wykres 4 Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny)

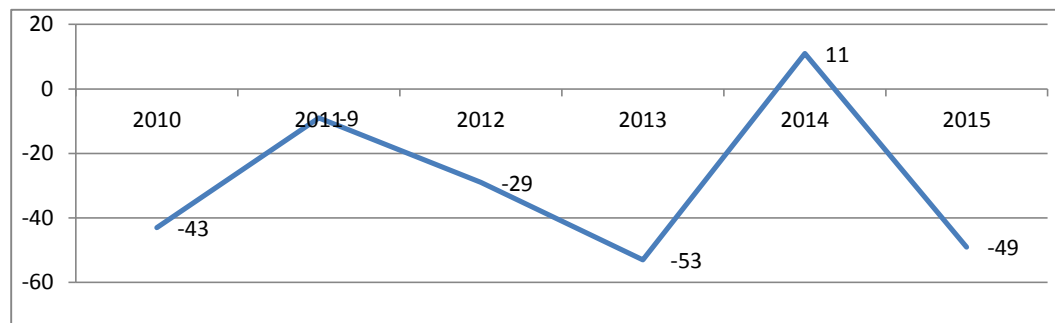
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wyraźny spadek wskaźnika dotyczącego przyrostu naturalnego należy m.in. upatrywać w procesie migracji - migracje wewnętrzne. Stopniowo od 2013 roku zauważamy spadek migracji. Jednakże spadek liczby osób o wysokim potencjale zawodowym oraz mogących w przyszłości posiadać dzieci wpływa w znacznym stopniu na perspektywy przyrostu naturalnego. Mimo zmniejszenia się liczby migracji nadal utrzymuje się niski przyrost naturalny w gminie.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

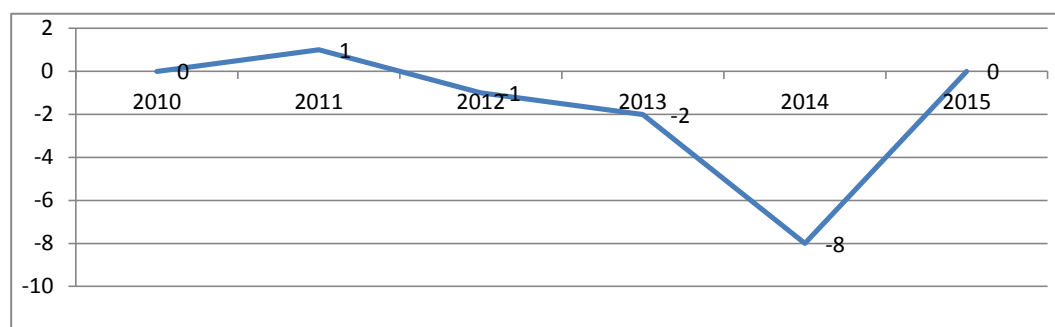
Wykres 5 Saldo migracji wewnętrznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Znaczące dla Gminy są dane dotyczące salda migracji zagranicznych, szczególnie wysoki widoczny w 2014 roku. Liczba ta zmniejszyła się w 2015 roku. Ważne jest zachęcani osób w wieku produkcyjnym, aby pozostawały na stałe w Gminie jednocześnie tworząc ku temu dogodne warunki takie jak atrakcyjny zawodowo rynek pracy, miejsca w przedszkolach publicznych, miejsca pracy dla kobiet. Kształtowanie korzystnych warunków społeczno – ekonomicznych dla mieszkańców Gminy zwiększa prawdopodobieństwo odpływu ludności z terenu gminy.

Wykres 6 Saldo migracji zagranicznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Gmina Kolno nie posiada na swoim terenie żadnego domu pomocy społecznej. Brak tego typu placówek na terenie gminy powoduje, że mieszkańcy wymagający tego typu wsparcia instytucjonalnego umieszczani są w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów. Na terenie gminy nie działa również żaden dzienny dom pomocy, nie ma również żadnych noclegowni, schronisk i domów dla bezdomnych. Badania jakościowe prowadzone z mieszkańcami gminy pokazały potrzebę realizacji działań skierowanych do osób starszych i seniorów.

Analiza danych dotyczących korzystania z zasiłków rodzinnych można zauważyć, że na przestrzeni lat sukcesywnie spada liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci a tym samym spada liczba dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny.

Tabela 4 liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych

Lata	Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny
	Liczba rodzin	Liczba dzieci
2010	743	1 832
2011	705	1 752
2012	669	1 639

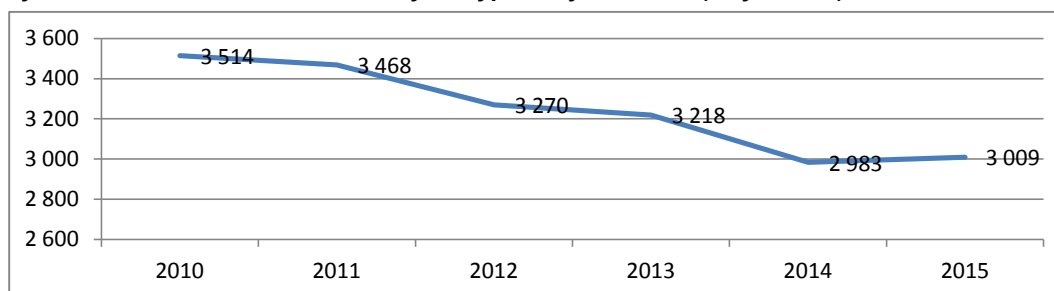
LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

2013	644	1 508
2014	594	1 395
2015	573	1 317

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

W kwestii kwot przeznaczanych na świadczenia rodzinne można zauważyć, że kwota ta zmniejsza się sukcesywnie do 2014 roku, jednakże wzrasta w roku 2015. Może to być efektem zarówno sytuacji na rynku pracy, mimo spadającego na przestrzeni lat bezrobocia rejestrowanego, ale również być może niskim zarobkom i niestabilnej sytuacji na rynku pracy.

Wykres 7 Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku (w tys. PLN)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Podstawową opiekę zdrowotną na obszarze gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lachowie oraz Medicare S.C. w Kolnie, Medi-Kol S.j. Mieszkańcy gminy są świadczeniobiorcami Szpitala Ogólnego w Kolnie, który jest jedyną placówką leczenia zamkniętego w okolicy. Szpital zarządzany jest przez samorząd powiatowy. Ze względu na wzrastającą liczbę osób w wieku poprodukcyjnym oraz tendencję do zapadania na choroby cywilizacyjne należy przeanalizować dane dotyczące podstawowej opieki zdrowotnej. Analizując ilość porad udzielanych dziennie, należy wziąć pod uwagę, iż średnia liczba dni roboczych w miesiącu wynosi 22, co oznacza, iż przychodnia otwarta jest 264 dni w roku. W tym czasie dziennie udzielanych jest około 30 porad, jednakże biorąc pod uwagę okresy letnie i zimowe, liczba przyjętych pacjentów znacznie się zmienia. W okresach zimowych ilość osób korzystających z pomocy przychodni zdecydowanie przekracza 30 dziennie, co oznacza konieczność udzielenia wszystkim potrzebującym pomocy, ze względu na brak dostępu do wielu specjalistów. **Od 2014 można zauważyć wzrost liczby udzielanych porad medycznych.** Przyczyną takiego stanu może być m.in. zwiększająca się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie. Powyższa kwestia jest ważna w kontekście uwarunkowań społecznych procesu rewitalizacji, głównie w kontekście aktywizacji osób starszych (i nie tylko) w zakresie działań na rzecz swojego zdrowia oraz form spędzania wolnego czasu i przestrzeni ku temu przeznaczonych, które również z dbaniem o zdrowie może być związane.

Gminna Biblioteka Publiczna w Czerwonem posiada swoje punkty biblioteczne w miejscowościach Borkowie, Lachowie i Zabieliu. Jest to biblioteka, która powstała po drugiej wojnie światowej. Na stronie internetowej można śledzić na bieżąco działania, które podejmuje biblioteka na rzecz swoich czytelników, zwłaszcza dzieci. Biblioteka posiada wypożyczalnię ogólną dla dzieci i dorosłych, czytelnię ogólną, gabinet dyrektora, pracownię komputerową, pomieszczenie z gramami planszowymi i zabawkami, z którego korzystają najmłodsi czytelnicy. Biblioteka organizuje różnorodne formy pracy z czytelnikami, które służą rozpowszechnianiu nauki, sztuki i kultury. Do takich form można zaliczyć m.in. lekcje biblioteczne, spotkania z pisarzami oraz konkursy czytelnicze i plastyczne. **Wskaźniki dotyczące zasobów i wypożyczeń w Gminie Kolno wskazują na znaczny spadek liczby wypożyczeń na jednego czytelnika.** Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwowano spadek liczby czytelników w gminie. Sytuacja jest

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

o tyle zastanawiająca, o ile na przestrzeni tych samych lat wzrosła liczba woluminów na 1000 mieszkańców. Można przypuszczać o spadku czytelnictwa, jednocześnie charakterystyczne jest dla społeczeństwa informacyjnego rozwój usług elektronicznych, a tym samym istnieje prawdopodobieństwo coraz częstszego korzystania z elektronicznych książek, podręczników i dokumentów. Dla celów rewitalizacyjnych ważne jest wspieranie działań inicjowanych przez bibliotekę publiczną, ponieważ jest to również miejsce korzystne dla spotkań różnych grup społecznych i organizowanie dla nich zadań aktywizujących społecznie.

Tabela 5 Liczba czytelników oraz wielkość zbiorów biblioteki w gminie Kolno

Lata	Liczba wypożyczeń na 1 czytelnika	Liczba czytelników na 1000 mieszkańców	Księgozbiór biblioteki na 1000 mieszkańców
2010	30,2	106	3 791,6
2011	31,7	95	3 776,1
2012	23,0	81	3 811,6
2013	21,8	74	3 844,0
2014	23,1	78	3 898,9
2015	18,4	70	3 937,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

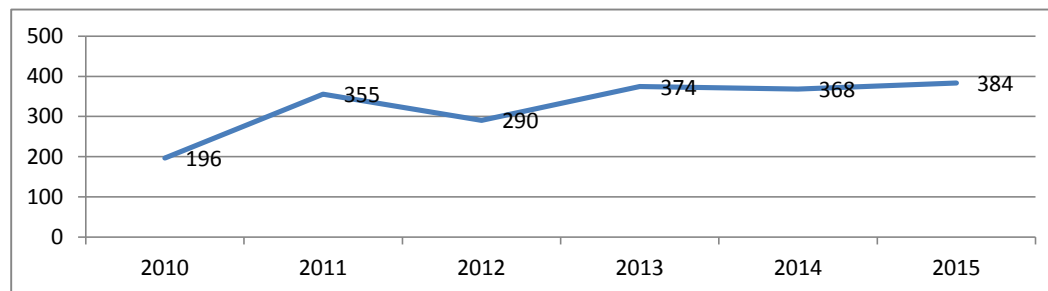
W gminie Kolno znajduje się również **Centrum Kultury Gminy Kolno w Koźle**. Centrum proponuje szereg działań aktywizujących zarówno osoby starsze jak i młodzież. W ramach Centrum działają takie zespoły i koła jak: Dożynkiersi (kapela pop-rockowa), Koła Gospodyń Wiejskich w Borkowie, Janowie i Zabelu, Zespół Ludowy Czerwieniacy, Zespół wokalny Magnum Noli oraz zespół śpiewu tradycyjnego z Zabiela Zabelanki.

W Gminie Kolno funkcjonują punkty przedszkolne w Czerwonym oraz w Lachowie a także Zespół Wychowania Przedszkolnego w Zabelu. Szkoły Podstawowe znajdują się w następujących miejscowościach: Borkowo, Czerwone, Janowo, Lachowo, Wykowo, Zakrodzie oraz w Zespole Szkół Samorządowych w Zabelu. Ponadto w Gminie znajdują się również Gimnazjum w Lachowie oraz Gimnazjum w Zespole Szkół Samorządowych w Zabelu. W Gminie Kolno istnieje również Zespół Obsługi Placówek Oświatowych (ZOPO), którego głównym zadaniem jest realizacja zadań z zakresu oświaty. Głównym przedmiotem działalności są sprawy dotyczące oświaty na terenie Gminy. Analizując uwarunkowania społeczne w kontekście liczby dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego w placówkach, dostrzegalny jest systematyczny wzrost. W 2010 roku 196 dzieci w wieku 3 – 5 lat korzystało z wychowania przedszkolnego, a w roku 2014 liczba ta wynosi 368, oznacza to wzrost znaczący. Nagły spadek miał jedynie miejsce w roku 2012, jednakże począwszy od 2013 roku, nastąpił znaczny wzrost. Liczba dzieci przebywających w przedszkolu ma wpływ na późniejsze wyniki egzaminacyjne, a dodatkowo wpływa na lepszą socjalizację dzieci, dlatego wyższy współczynnik oznacza lepsze uwarunkowania społeczne w procesie wychowania dzieci.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Wykres 8 Dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysiąc dzieci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analiza danych dotyczących wartości liczbowych obrazujących liczby bezwzględne dzieci uczęszczających do przedszkola wskazuje, iż liczba dzieci w wieku 3 – 6 lat spada w 2013 roku, pomimo wzrostu współczynnika objęcia wychowaniem przedszkolnym. Jest to efekt spowodowany niżem demograficznym. Należy więc szczególnie wziąć pod uwagę możliwość tworzenia miejsc dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz zachęcać rodziny do edukacji przedszkolnej. Można taki stan osiągnąć poprzez aktywizację zawodową młodych matek, zapewnieni im miejsc pracy, ulgi w opłatach przedszkolnych a także możliwość rozwoju zarówno edukacyjnego jak i zawodowego.

Tabela 6 Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego

Lata	Dzieci w wieku 3-6 ogółem	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym
2010	424	134	31,6
2011	436	172	39,4
2012	447	167	37,4
2013	411	178	43,3
2014	357	155	43,4
2015	388	--	--

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Z uwagi na brak dostępnych danych dotyczących czytelnictwa w podziale na poszczególne miejscowości konieczne było przeanalizowanie danych odnośnie niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Dla zdiagnozowania niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym przeprowadzono diagnozę uczestnictwa w kulturze instytucjonalnej (aktywnościach organizowanych przez gminne instytucje kultury oraz placówki oświatowe. Wskaźnik degradacji wyliczony został Liczba uczniów zaangażowanych w inne zajęcia w gminie na 100 mieszkańców. Informacje zostały zebrane na podstawie danych ze Szkoły podstawowa w Czerwonym (dzieci z miejscowości: Czerwone, Wincenta, Koziół, Górsczyzna), Szkoła podstawowa w Zabelu (Zabiele, Kolimagi), Gimnazjum w Zabelu (Gietki, Kolimagi, Zabiele, Janowo, Borkowo, Łosewo, Niksowizna, Zaskrodzie, Obiedzino, Wściekllice, Czerwone, Górsczyzna, Koziół, Wincenta, Koziki-Olszyny), Szkoła Podstawowa w Janowie (Janowo, Gietki, Łosewo, Niksowizna), Szkoła Podstawowa w Lachowie (Lachowo, Filipki Duże, Filipki Małe, Glinki, Okurowo, Brzózki od nr 1 do nr 12, Danowo, Kossaki, Stare Kielce, Kielce - Kopki, Kumelsk, Kowalewo, Wszebory, Truszki- Kucze, Truszki - Zalesie, Truszki- Patory, Żebry, Tyski – Wądołowo), Gimnazjum w Lachowie (Bialiki, Brzozowo, Brzózki, Danowo, Filipki Duże, Filipki Małe, Glinki, Górskie, Kielce-Kopki, Kossaki, Kowalewo, Kumelsk, Lachowo, Okurowo, Rupin, Stare Kielce, Truszki -Kucze, Truszki -Patory, Truszki- Zalesie, Wszebory, Wykowo,

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Żebry, Tyszki –Wądołowo) oraz Ośrodki Wychowania Przedszkolnego Czerwone, Janowo, Lachowo, Wykowo, Zabiele, Zaskrodzie.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Tabela 7 Analiza uwarunkowań społecznych w Gminie Kolno

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Wskaźnik										
			Liczba przydzielonych świadczeń z powodu ubóstwa	Liczba osób którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu	Liczba przydzielonych świadczeń z powodu bezrobocia	Liczba założonych Niebieskich Kart	Występowanie miejsc o znacznym natężeniu przestępstw stwierdzonych, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw kryminalnych	Liczba przestępstw młodocianych	Liczba udzielonej pomocy psychospołecznej i prawnej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin	Wiek przedprodukcyjny	Wiek poprodukcyjny	Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych	IMD Społeczne
			Wielkość koncentracji problemów										
1.	Bialiki	214	50,46	0	91,58	0	0	0	0	28,5	11,68	18,69	15
2.	Borkowo	758	5,01	0,13	3,95	0,66	18,96	0	2,9	21,1	18,47	2,02	23
3.	Brzozowo	150	3,33	0	0	0	2	0	0	19,33	21,33	2,67	19
4.	Brzózki	71	0	0	0	0	1,4	0	0	23,94	15,49	18,15	13
5.	Czemnice	85	69,41	0	21,17	0	3,52	0	0	22,35	10,58	4,71	23
6.	Czerwone	983	16,07	0,4	11,08	0,4	0,71	0	2,23	20,34	15,66	8,98	22
7.	Danowo	138	13,04	0	0	0	4,34	0	0,72	21,74	11,59	9,42	16
8.	Filipki Duże	91	0	0	10,98	0	1,09	0	0	26,37	10,98	14,00	12
9.	Filipki Małe	60	35	0	0	0	0	0	0	23,33	8,33	20,74	13
10.	Gietki	185	114,05	0	0	0	0	0	3,24	27,56	18,37	29,33	16
11.	Glinki	190	53,15	1,05	53,68	0	0,52	0,52	0	28,94	14,21	6,55	25
12.	Górskie	104	39,42	0	0	0	0	0	0	15,34	20,19	3,85	21
13.	Górszczyzna	72	0	0	93,05	0	0	0	0	22,22	23,61	86,51	16
14.	Gromadzyn-Wykno	79	0	0	0	0	0	0	0	18,98	18,98	5,06	14
15.	Janowo	494	11,53	0	5,87	0,2	0	0	3,64	19,43	18,01	14,84	16
16.	Kielcze-Kopki	116	31,03	0,86	0	0	0	0	0	22,41	19,82	11,21	20

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

17.	Kolimagi	91	0	0	14,28	0	1,09	0	0	17,58	20,88	65,15	14
18.	Kossaki	117	39,31	0	0	0	0	0	0	29,06	17,94	11,11	16
19.	Kowalewo	133	16,54	0	0	0,75	1,5	0	0	18,04	21,05	9,77	22
20.	Koziki-Olszyny	123	77,23	0	0	0	0	0	0	17,88	22,76	12,43	19
21.	Koziół	309	21,68	1,29	5,5	0,32	0,32	0	0	21,68	17,47	13,00	21
22.	Kumelsk	215	25,58	0,46	0	0,93	1,39	0	4,18	20	19,07	6,05	25
23.	Lachowo	487	55,64	0,82	27,31	0,61	1,43	0	2,25	23,4	15,81	9,95	30
24.	Łosewo	98	35,71	0	0	0	0	0	0	17,34	19,38	56,41	16
25.	Niksowizna	109	26,6	0	26,6	0	0	0	0	14,67	14,67	50,72	17
26.	Obiedzino	128	19,53	0	0	0	0	0	0	16,4	15,62	11,94	16
27.	Okurowo	115	64,34	0	41,73	0	2,6	0	0	24,34	14,78	10,82	23
28.	Pachuczyn	60	0	0	50	1,67	0	0	3,33	25	16,67	6,67	23
29.	Rupin	171	56,14	0	8,18	0,58	1,17	0	2,92	23,39	18,12	2,34	24
30.	Rydzewo-Świątki	121	23,96	0	0	0	0	0	0	19	16,52	3,31	15
31.	Stare Kielcze	146	43,15	2,05	12,32	0,68	1,36	0	5,48	20,54	19,86	8,90	28
32.	Stary Gromadzyn	272	9,92	0,36	0	0	0,36	0	0	25,73	11,03	0,00	15
33.	Truszki-Patory	94	0	0	40,42	0	0	0	0	21,27	22,34	13,83	17
34.	Truszki-Zalesie	75	0	0	0	0	0	0	0	22,67	13,33	17,33	12
35.	Tyszki-Łabno	84	0	0	0	1,19	1,19	0	3,57	17,85	15,47	15,48	19
36.	Tyszki-Wądołowo	82	34,14	0	0	0	0	0	0	19,51	18,29	15,85	15
37.	Waszki	163	0	0	40,42	0,61	0,61	0	10,43	22,08	14,11	5,52	15
38.	Wincenta	247	12,55	2,02	26,72	1,21	4,85	0	0	19,02	14,98	25,22	23
39.	Wszebory	86	20,93	1,16	0	1,16	0	0	4,65	19,76	18,6	15,12	22
40.	Wściekllice	131	0	0	0	0	0	0	0	19,08	19,84	11,67	14
41.	Wykowo	174	9,77	0	0	0	0	0	0	25,28	14,94	6,90	13
42.	Zabiele	939	4,26	0,21	9,79	0,1	0,63	0	0	19,06	15,65	7,27	15

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

43.	Zaskrodzie	368	42,66	0,54	0	0,27	1,35	0	4,34	23,64	15,21	6,60	25
44.	Żebry	43	0	0	0	0	2,32	0	0	16,27	30,23	30,23	18
			24,57	0,25	13,51	0,25	1,24	0,01	1,22	21,39	17,08		

Wartość stała	24,57	0,25	13,51	0,25	1,24	0,01	1,22	21,39	17,08	16,21	18
Przedział wartości	20,07-29,7	0,2-0,29	12 - 15	0,2 -0,3	1,02-1,46	0,008- 0,012	1- 1,44	17,54-25,24	14,01-20,15	14 - 18	16 - 20
Poniżej średniej											
Średnia											
Powyżej średniej											

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Kolno

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Przyjmując wskaźnik IMD zdegradowania obszarów ze względu uwarunkowania społeczne to 20 i powyżej należy zwrócić uwagę, że do tych obszarów należą miejscowości: **Borkowo, Czernice, Czerwone, Glinki, Kumelsk, Lachowo, Okurowo, Pachuczyn, Rupin, Stare Kielcze, Waszki, Wincenta, Wszebory i Zaskrodzie**. Dodatkowo należy podkreślić, że w trakcie rozmów z uczestnikami warsztatów rewitalizacyjnych podczas spotkania w Czerwonym pojawiły się następujące problemy społeczne: słaba aktywność Klubu Seniora, starzejące się społeczeństwo, odpływ młodzi ludzi ze wsi, bezrobocie (szczególnie GLINKI), brak kadry instruktorskiej do prowadzenia zajęć w świetlicach, niska aktywność mieszkańców i inicjatyw oddolnych, alkoholizm, mała ilość NGO. Z kolei - uczestnicy spotkania w Borkowie wskazali natomiast na: migracje młodych ludzi, niepełnosprawność, starzejące się społeczeństwo, osamotnienie osób starszych. Spotkanie w Koźle ujawniło następujące problemy: starzejące się społeczeństwo w miejscowościach, migracja ludzi młodych w **Wincencie i Koźle**, niska aktywność mieszkańców do włączania się w życie miejscowości, podzielona społeczność (Koziół), brak aktywności seniorów. Tutaj szczególną uwagę należy zwrócić na problemy społeczne jakie pojawiają się w Koźle. **Wskazaniem problemem w tej miejscowości, oprócz starzejącego się społeczeństwa, małej aktywności mieszkańców i migracji młodych ludzi jest podzielona społeczność.** Pomimo uzyskania niższego wskaźnika IMD w analizie uwarunkowań społecznych należy **Koziół** włączyć do obszarów zdegradowanych pod względem społecznym (ze względu na ważny wskaźnik jakościowy) szczególnie ze względu na ukazany problem. Uzasadnieniem takiego zabiegu jest fakt, że należy inicjować czynności na rzecz integracji, czemu służą właśnie działania rewitalizacyjne. Bez poprawy jakości kontaktów społecznych wszelkie inne działania mogą nie przynieść oczekiwanych rezultatów.

Analiza uwarunkowań gospodarczych

Jak wskazano we wstępie do opracowania **Gmina Kolno ma charakter typowo rolniczy, o czym świadczy struktura użytkowania terenu, z dominującym udziałem użytków rolnych (blisko 74%)**. Zgodnie ze statystyką Spisu Rolnego GUS dotyczącej systematyki gospodarstw rolnych producenci rolni z gminy Kolno specjalizują się w produkcji zbóż- żyta, owsa i mieszanek zbożowych jarych oraz ziemniaków. Na terenie gminy dominują niewielkie zakłady usługowo-handlowe. W gminie znajduje się najwięcej gospodarstw rolnych nastawionych na chów bydła i trzody chlewnej¹⁶. Zgodnie ze statystyką Spisu Rolnego GUS dotyczącej systematyki gospodarstw rolnych, w 2010 roku najczęściej uprawiane były- zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi oraz ziemniaki. W obszarze Gminy, niemal w ogóle, nie wykonywano zasiewów rzepaku i rzepiku oraz warzyw gruntowych. W produkcji zwierzęcej dominowało pogłowie bydła mlecznego. Szczególne znaczenie ma produkcja zwierzęca (zwłaszcza chów i hodowla bydła) i kształtuje się ona zależnie od uwarunkowań ekonomicznych. W okresie od 2010 r. obserwowano wahania w liczebności stada bydła w regionie, przy czym w latach 2010, 2012, 2014 i 2016 odnotowano jego niewielkie spadki. Jednocześnie pogłowie trzody chlewnej (z wyjątkiem 2014 r.) wykazywało w tym czasie tendencję malejącą. W omawianym okresie obserwowano systematyczny wzrost skupu mleka w skali roku, z wyjątkiem niewielkiego spadku w 2010 r. W ostatnich pięciu latach notowano także wzrost skupu żywca rzeźnego (w przeliczeniu na mięso) w ujęciu rocznym. Znacznym zmianom ulegał w tym czasie skup zbóż podstawowych (z mieszkankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), który w 2016 r., podobnie jak rok wcześniej, zmniejszył się w odniesieniu do roku poprzedniego.

Położenie geograficzne ma decydujący wpływ na kształt rolnictwa, głównej gałęzi gospodarki Gminy. Surowy klimat i słabe gleby powodują, że wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej plasuje Gminę podobnie jako cały region ostatnim miejscu w kraju pod względem jakości gruntów ornych. Rolnictwo przystosowało więc kierunki produkcji do istniejących walorów środowiska. W Gminie Kolno zlokalizowanych działalność rolniczą

¹⁶ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015 - 2020

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

proceedzi 2118 gospodarstw rolnych. Struktura gospodarstw rolnych jest korzystana. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego w Gminie Kolno wynosi i jest na poziomie regionalnym i wynosi ponad 10 ha. Na podstawie danych GUS z 2015 roku średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym wynosiła 10,35 ha. 45% spośród wszystkich gospodarstw to gospodarstwa o areale od 10 do 15 ha i powyżej 15 ha. Należy jednak wskazać, że na podprzestrzeni ostatnich lat liczba dużych gospodarstw maleje, w 1996 r. ponad 65% gospodarstw w Gminie były to gospodarstwa o areale powyżej 10 ha. Uznając, że występowanie gospodarstw o najmniejszym areale może stanowić problem w utrzymaniu się z działalności rolniczej dokonano analizy udziału tych gospodarstw w ogólnej liczbie gospodarstw w każdej badanej jednostce w ramach Gminy, przyjmując właściwe średnie dla obszaru Gminy. **Gospodarstwa niskotowarowe o areale do 5 ha stanowiły ponad 31% wszystkich gospodarstw rolnych**¹⁷. Na podstawie zebranych danych ilościowych dokonano analizy udziału tych najmniej dochodowych gospodarstw w ogóle wszystkich gosp. rolnych Gminy (Wskaźnik Udział małych gospodarstw i gospodarstw niskotowarowych w ogólnej liczbie gospodarstw). Sytuacja kryzysowa tak zdefiniowana została zidentyfikowana w miejscowościach

Na terenie Gminy zarejestrowanych jest w bazie REGON 245 firm. Wskaźnik przedsiębiorczości stanowiący stosunek liczby firm do liczby mieszkańców w badanej jednostce stanowił miernik identyfikacji problemów w sferze gospodarczej. W celu oceny kondycji lokalnych przedsiębiorstwa ustalono na podstawie danych z Urzędu Gminy, że w corocznie ok. 10 podmiotów gospodarczych zgłasza zakończenie działalności gospodarczej. Nie odnotowano również zmian w trendzie występowania tego zjawiska; z uwagi na brak możliwości identyfikacji sytuacji problemowej w tym zakresie odstępiono od oceny pomiaru tego wskaźnika na poszczególne jednostki. Współczynnik poniżej średniej oznacza słabo rozbudowaną przedsiębiorczość. Poniżej ocenia mierników przyjętych do analizy uwarunkowań gospodarczych: Stopień przedsiębiorczości (Wynik oceny wartości współczynnika przedsiębiorczości poniżej / powyżej średniej) oraz Kondycja lokalnych przedsiębiorstw (Udział małych gospodarstw i gospodarstw niskotowarowych w ogólnej liczbie gospodarstw).

¹⁷ Na poziomie UE, gospodarstwa niskotowarowe są zdefiniowane jako te „gospodarstwa rolne, które produkują głównie na własne potrzeby, a tak- że sprzedają część swoich produktów.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Tabela 8 Analiza uwarunkowań gospodarczych w Gminie Kolno

Lp.	Nazwa miejscowości / sołectwa	Liczba ludności	Powierzchnia (ha)	Gospodarstwa o pow. 1-1,5 ha	Gospodarstwa o pow. 1,5-2 ha	Gospodarstwa o pow. 2-3 ha	Gospodarstwa o pow. 3-5 ha	Gospodarstwa o pow. 5-7 ha	Gospodarstwa o pow. 7-10 ha	Gospodarstwa o pow. 10-15 ha	Gospodarstwa o pow. 15 ha	Razem liczba gospodarstw	Kondycja lokalnych przedsiębiorstw - Udział małych gospodarstw i gospodarstw niskotowarowych w ogólnej liczbie gospodarstw	Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	Współczynnik przedsiębiorczości	IMD gospodarcze
1	Bialiki	214	444	6	2	3	4	5	12	6	5	43	34,88%	2	0,93	4
2	Borkowo	758	1 693	7	3	11	20	31	42	34	29	177	23,16%	35	4,16	7
3	Brzozowo	150	363	0	2	8	1	2	4	6	14	37	29,73%	1	0,67	4
4	Brzózki	71	468	2	1	2	2	1	3	3	6	20	35,00%	2	2,81	5
5	Czernice	85	393	4	4	1	1	4	2	1	3	20	50,00%	2	2,35	5
6	Czerwone	983	1 478	27	10	20	30	25	43	40	27	222	39,19%	33	3,35	7
7	Danowo	138	470	2	2	0	2	2	3	10	9	30	20,00%	2	1,45	2
8	Filipki Duże	91	317	0	1	3	3	0	1	4	11	23	30,43%	2	2,19	5
9	Filipki Małe	60	205	1	1	3	1	1	0	4	6	17	35,29%	0	0	4
10	Gietki	185	714	11	7	7	13	2	10	13	11	74	51,35%	4	2,16	5
11	Glinki	190	583	0	1	0	1	0	4	6	11	23	8,70%	3	1,57	2
12	Górskie	104	494	1	4	1	2	3	4	6	13	34	23,53%	4	3,84	4
13	Górszczyzna	72	184	0	2	0	1	0	2	2	9	16	18,75%	1	1,39	2
14	Gromadzyn-Wykno	79	226	0	0	1	0	1	0	4	12	18	5,56%	2	2,53	3
15	Janowo	494	1 241	13	4	8	6	13	12	25	32	113	27,43%	7	1,41	4
16	Kielcze-Kopki	116	400	2	0	1	0	2	1	5	13	24	12,50%	6	5,17	4
17	Kolimagi	91	423	1	1	1	1	2	3	8	6	23	17,39%	2	2,19	3
18	Kossaki	117	329	2	0	1	0	1	3	5	9	21	14,29%	2	1,7	2
19	Kowalewo	133	370	3	4	3	5	1	6	12	17	51	29,41%	5	3,76	7

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

20	Koziki-Olszyny	123	469	0	0	0	6	2	3	7	17	35	17,14%	0	0	2
21	Kozioł	309	2 285	15	6	12	20	12	10	6	7	88	60,23%	9	2,91	5
22	Kumelsk	215	1 073	5	2	8	7	4	9	9	16	60	36,67%	4	1,86	4
23	Lachowo	487	1 447	4	2	7	9	6	8	13	13	62	35,48%	17	3,49	7
24	Łosewo	98	428	5	2	3	3	3	4	3	6	29	44,83%	0	0	4
25	Niksowizna	109	798	9	3	2	10	1	5	6	6	42	57,14%	3	2,75	5
26	Obiedzino	128	612	1	1	0	1	0	2	4	19	28	10,71%	3	2,34	3
27	Okurowo	115	269	0	0	1	1	3	1	3	13	22	9,09%	1	0,87	2
28	Pachuczyn	60	193	0	0	0	0	0	1	3	9	13	0,00%	3	5	4
29	Rupin	171	391	2	0	1	1	2	7	7	12	32	12,50%	3	4,22	4
30	Rydzewo-Swiątki	121	423	2	0	2	1	1	5	4	13	28	17,86%	0	0	2
31	Stare Kielcze	146	548	1	0	1	0	1	2	7	19	31	6,45%	3	2,05	3
32	Stary Gromadzyn	272	652	9	3	7	8	4	4	14	15	64	42,19%	12	4,41	7
33	Truszki-Patory	94	403	1	1	0	1	2	2	2	16	25	12,00%	2	2,12	3
34	Truszki-Zalesie	75	204	2	0	2	1	3	3	2	9	22	22,73%	0	0	2
35	Tyszki-Łabno	84	516	1	2	0	5	0	3	2	14	27	29,63%	0	0	4
36	Tyszki-Wądołowo	82	362	0	1	0	1	3	1	0	13	19	10,53%	3	3,65	4
37	Waszki	163	358	7	0	3	5	4	10	6	6	41	36,59%	2	1,22	4
38	Wincenta	247	774	8	3	11	11	8	11	5	3	60	55,00%	9	3,64	7
39	Wszebory	86	247	0	1	0	0	0	1	5	7	14	7,14%	0	0	2
40	Wścieklice	131	583	2	1	0	2	2	2	3	18	30	16,67%	1	0,76	2
41	Wykowo	174	574	6	5	5	2	5	6	11	10	50	36,00%	3	1,72	4
42	Zabiele	939	2 554	22	7	19	26	28	31	58	39	230	32,17%	37	3,94	7
43	Zaskrodzie	368	1 065	6	3	7	3	7	15	14	15	70	27,14%	12	3,26	5
44	Żebry	43	198	0	0	1	0	0	0	1	8	10	10,00%	3	6,97	4

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

SUMA	8971	28 221	190	92	166	217	197	301	389	566	2 118	
		Udział procentowy	9%	4%	8%	10%	9%	14%	18%	27%	Średnia	26,00%
											Przedział średniej	25% - 27%
											Poniżej średniej	
											Średnia	
											Powyżej średniej	

2,29	4
2 - 3	3 - 4

Źródło: opracowanie własne UWAGA: Liczba gospodarstw określona na podstawie pozycji podatkowych wg powierzchni fizycznych (pow. rolne + nierolne + leśne)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Współczynnik poniżej średniej występujący w określonej miejscowości może przyczyniać się do zmniejszania atrakcyjności danego terenu jako terenu znaczącego do zamieszkania. Skutkiem takiego zjawiska może też być odpływ młodych ludzi do większych miejscowości w celu szukania pracy i stylu życia o lepszej jakości. Natomiast przyczyną takiego stanu, co jest wysoce prawdopodobne, mogą być trudne warunki związane z takimi czynnikami jak zły stan dróg, trudności w komunikacji miejskiej, a także trudności w komunikacji międzyludzkiej. Uczestnicy warsztatów rewitalizacyjnych zwrócili jest również uwagę na infrastrukturę linii brzegowej Pisy, która przebiega w Koźle i Wincencie. Ich zdaniem zmiany w tym obszarze spowodują wzrost turystyki a tym samym rozwój małej przedsiębiorczości typu agroturystyka czy mała gastronomia. Mieszkańcy widzą problem w zaniedbaniu uwarunkowań technicznych jako przyczyny rozwoju małej przedsiębiorczości.

Analiza uwarunkowań środowiskowych

Gmina Kolno pod względem strukturalnym to głównie obszar produkcji rolnej. Grunty orne oraz użytki zielone zajmują 73% powierzchni gminy. Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kolno* przestrzeń gminy rozgranicza system naturalnych powiązań przyrodniczych wytworzonych wzdłuż cieków wód powierzchniowych - rzeka Pisa i Skroda z dopływem (Łabna). Zachodnia część obszaru gminy obejmująca dolinę Pisy i doliny Skrody objęta jest ochroną prawną i stanowi fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi. Rozległa dolina rzeki Pisy jest korytarzem ekologicznym łączącym jeziora mazurskie z obszarami dolin rzecznych Narwi i Wisły. Najlepsze gleby występują w części południowej gminy (rejon wsi Czerwone, Zabiele, Stary Gromadzyn, Gromadzyn Wykno, Borkowo, Janowo, Łosewo, Zaskrodzie). Bogactwem są lasy, które zajmują 21 % powierzchni gminy. Największe kompleksy leśne znajdują się w północno-zachodniej części gminy w sąsiedztwie doliny Pisy: Uroczysko Koziół-Łacha. To właśnie zachodni fragment gminy (Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi), jest częścią projektowanego Kurpiowskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie gminy Kolno znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Puszcza Pilska PLB 280008, projektowane Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000 Mokradła Kolneńskie i Kurpiowskie PLH 200020, Dolina Pisy PLH 200023, Sasanki w Kolimagach PLH 200025 oraz użytki ekologiczne i pomniki przyrody. Lasy zajmują 21% powierzchni gminy, z czego największe kompleksy z fragmentem Puszczy Pilskiej i Puszczy Kurpiowskiej znajdują się w zachodniej części w sąsiedztwie doliny Pisy. Powiat kolneński charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu i warunkami klimatycznymi, co ma istotny wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Region, podobnie jak cała Polska, znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza (około 36%). Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych w Polsce i Europie. Od strony zachodniej powiat kolneński sąsiaduje między innymi z województwem warmińsko – mazurskim nieco bardziej uprzemysłowionym. Napływ mas powietrza z zachodu ma największe znaczenie dla wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza i ładunków wnoszonych z opadami do podłoża w regionie kolneńskim.

Położenie Gminy Kolno na obszarze Zielonych Płuc Polski jest korzystne ze względu na wzrost zainteresowania tego najczystszej rejonu w kraju. Wśród mocnych stron, zwraca uwagę fakt braku zakładów przemysłowych szczególnie uciążliwych i degradujących środowisko (niskie ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, niewielka presja emisji zanieczyszczeń do powietrza, brak hałasu przemysłowego). Dzięki temu możliwe jest utrzymanie czystego i mało przekształconego środowiska naturalnego. Zagrożenia dla obszaru Gminy wynikają zaś głównie z prawdopodobieństwa pojawienia się w przyszłości negatywnej presji na środowisko, spowodowanej rozwojem turystyki. Wynika to z faktu niedostatecznie rozwiniętej infrastruktury turystycznej, co może prowadzić do niekorzystnego oddziaływania na środowisko i być przyczyną obniżenia walorów przyrodniczych. Obszary objęte potencjalnym znaczącym oddziaływaniem w wyniku realizacji „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015-2020” to miejsca prowadzenia prac inwestycyjnych związanych z realizacją zadań określonych w Planie. Ze względu

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

na fakt, że obecnie nie są znane szczegóły poszczególnych zadań inwestycyjnych to będą one szczegółowo rozpatrywane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Z danych Urzędu Gminy wynika, iż średnia ilość odpadów odebranych, w przeliczeniu na mieszkańca, wyniosła 114,6 kg w 2015 roku. W oparciu o niniejsze dane, przeliczony zostanie wpływ środowiskowy mieszkańców zamieszkujących poszczególne miejscowości. Analizując dane dotyczące zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku można zauważyć, że zwiększa się liczba odpadów w tonach ogółem a tym samym wzrasta liczba kilogramów przypadająca na jednego mieszkańca i co za tym idzie również znacznie wzrosła liczba odpadów z gospodarstw domowych przypadających na jednego mieszkańca. W kontekście działań rewitalizacyjnych należy zwrócić na te kwestię również szczególną uwagę, ponieważ funkcjonowanie w środowisku zaśmieconym sprawia, że może obniżyć się motywacja do aktywizacji mieszkańców w zakresie działań na rzecz gminy, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że chętniej zadbamy o środowisko, które jest już w jakimś stopniu zadbane. Daje to poczucie sprawstwa, dzięki któremu wzrasta motywacja do dalszych działań.

Tabela 9 Zmieszane odpady w ciągu roku (ogółem)

Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku			
Lata	Ogółem w tonach	na 1 mieszkańca w kg	na 1 mieszkańca w kg - dane z gospodarstw
2010	441,04	49,5	42,8
2011	575,07	64,8	57,6
2012	446,45	50,3	43,4
2013	532,60	60,3	54,0
2014	527,26	59,9	53,5
2015	1 002,70	114,6	114,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych uczestnicy sami zgłaszali problemy dotyczące różnych uwarunkowań dotyczących zamieszkiwania na terenie Gminy. Zauważyli również problemy związane z dbaniem o środowisko, związane ze świadomością ekologiczną oraz z brakiem oczyszczalni przydomowych w Gminie. Powyższe wypowiedzi posłużyły do wyznaczenia wskaźników jakościowych, aby można było dokonać wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Sposób ten wydał się najbardziej adekwatny ze względu na brak innych danych dotyczących uwarunkowań środowiskowych. Na terenie Gminy nie zidentyfikowano dzikich wysypisk śmieci (nawet sporadycznie występujących na danym terenie), ani też podmiotów wpływających szczególnie szkodliwie na środowisko. W celu analizy uwarunkowań środowiskowych należało zatem wziąć pod uwagę głos uczestników warsztatów, którzy dostrzegali jednak problem dotyczący ochrony środowiska, zwłaszcza, że dane z GUS wskazują na zwiększającą się liczbę odpadów komunalnych w Gminie. Szczególnie widoczne jest to w 2015 roku, gdzie **liczba kg odpadów komunalnych przypadająca na jednego mieszkańca z porównaniu z poprzednim rokiem wzrosła dwukrotnie**. Wyznacznikiem programu rewitalizacji powinno być wprowadzenie edukacji ekologicznej mieszkańców z mocnym naciskiem na segregowanie odpadów u źródła ich powstawania.

W okresie opracowywania programu rewitalizacji Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku, Delegatura w Łomży, w ramach działań monitoringowych nie prowadził na terenie powiatu kolneńskiego pomiarów hałasu komunikacyjnego. Najbliższym punktem pomiarowym hałasu komunikacyjnego położonym od gminy Kolno jest punkt pomiarowy zlokalizowany w Łomży. Dostępne dane z 2013 roku kiesz przeprowadzono tam pomiary hałasu drogowego i wyznaczono poziomy długookresowe LDWN i LN. Pomiar poziomów długookresowych (dziennie – wieczornie – nocnych oraz nocnych) zrealizowano przy drodze krajowej nr 61, przy ul. Wojska Polskiego 31 w Łomży.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Po przeanalizowaniu wyników badań wskaźnika poziomu długookresowego natężenia dźwięku LDWN (dla pory dzień – wieczór – noc) i LN (dla pory nocnej), mające zastosowanie przy prowadzeniu długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem wykazano przekroczenie norm LDWN oraz LN. **Hałas i zanieczyszczenia odnotowane w Gminie Kolno spowodowane są wzmożonym ruchem na drodze krajowej nr 63.** Z uwagi na brak danych ilościowych uwarunkowania dotyczące występowanie obszarów wymagających rekultywacji - Zanieczyszczenie powietrza i nadmierny hałas oceniono jakościowo na podstawie danych pozyskanych podczas pracy Zespołu ds. rewitalizacji.

Tabela 10 Analiza uwarunkowań środowiskowych w Gminie Kolno

Lp.	Nazwa miejscowości / sołectwa	Liczba ludności	Powierzchnia (ha)	Ślad środowiskowy masa odebranych odpadów przypadających na 100 mieszkańców	Występowanie obszarów wymagających rekultywacji - Zanieczyszczenie powietrza i nadmierny hałas (jakościowo)	IMD Środowiskowy
1	Bialiki	214	444	244	brak	3
2	Borkowo	758	1 693	864	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze krajowej nr 63	7
3	Brzozowo	150	363	171	brak	2
4	Brzózki	71	468	81	brak	2
5	Czemnice	85	393	97	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze wojewódzkiej 647	4
6	Czerwone	983	1 478	1 121	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze krajowej nr 63	7
7	Danowo	138	470	157	brak	2
8	Filipki Duże	91	317	104	brak	2
9	Filipki Małe	60	205	68	brak	2
10	Gietki	185	714	211	brak	4
11	Glinki	190	583	217	brak	4
12	Górskie	104	494	119	brak	2
13	Górszczyzna	72	184	82	brak	2
14	Gromadzyn-Wykno	79	226	90	brak	2
15	Janowo	494	1 241	563	brak	4
16	Kielcze-Kopki	116	400	132	brak	2
17	Kolimagi	91	423	104	brak	2
18	Kossaki	117	329	133	brak	2
19	Kowalewo	133	370	152	brak	2
20	Koziki-Olszyny	123	469	140	brak	2
21	Kozioł	309	2 285	352	brak	4
22	Kumelsk	215	1 073	245	brak	3
23	Lachowo	487	1 447	555	brak	4
24	Łosewo	98	428	112	brak	2
25	Niksowizna	109	798	124	brak	2
26	Obiedzino	128	612	146	brak	2
27	Okurowo	115	269	131	brak	2

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

28	Pachuczyn	60	193	68	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze wojewódzkiej 647	4
29	Rupin	171	391	195	brak	2
30	Rydzewo- Świątki	121	423	138	brak	2
31	Stare Kielcze	146	548	166	brak	2
32	Stary Gromadzyn	272	652	310	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze wojewódzkiej 647	7
33	Truszki-Patory	94	403	107	brak	2
34	Truszki-Zalesie	75	204	86	brak	2
35	Tyszki-Łabno	84	516	96	brak	2
36	Tyszki-Wądołowo	82	362	93	brak	2
37	Waszki	163	358	186	brak	2
38	Wincenta	247	774	282	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze krajowej nr 63	7
39	Wszebory	86	247	98	brak	2
40	Wścieklice	131	583	149	brak	2
41	Wykowo	174	574	198	brak	2
42	Zabiele	939	2 554	1 070	hałas i zanieczyszczenia spowodowane wzmożonym ruchem na drodze wojewódzkiej 647	7
43	Zaskrodzie	368	1 065	420	brak	2
44	Żebry	43	198	49	brak	2
	SUMA	8971	28 221			

Średnia	232	wskaźnik jakościowy	2,9
Przedział średniej	210 - 250	wskaźnik jakościowy	2 - 3
Poniżej średniej			
Średnia			
Powyżej średniej			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych jakościowych uzyskanych w trakcie warsztatów rewitalizacyjnych w Gminie Kolno, UWAGA Ślad środowiskowy masa odebranych odpadów przypadających na 100 mieszkańców jest wynikiem analizy rocznej ilości odpadów podzielonej na wszystkich mieszkańców i pomnożona przez liczbę mieszkańców w danej miejscowości

Zaproszeni na warsztaty uczestnicy wskazali, że w **Czerwonem, Koźle i Wincencie** istnieją problemy związane z dbaniem o środowisko. Wypowiedzi uczestników warsztatów rewitalizacyjnych wskazywały na występowanie problemów środowiskowych istotnych dla mieszkańców tj. wywożenie śmieci w niedozwolone miejsca (lasy, rowy), niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców (spalanie śmieci), zaśmiecania lasów oraz niski poziom świadomości ekologicznej- brak przydomowych oczyszczalni. Istnieje w świadomości mieszkańców problem związany z odpowiednim dbaniem o środowisko. Pomimo tego, że dane ilościowe nie wskazują na te problemy to należy w procesie rewitalizacji szczególnie położyć nacisk na zaangażowanie społeczności w propagowanie wiedzy na temat ekologii oraz stworzyć im warunki do poznania najważniejszych zasad dbania o środowisko jak i także zwrócić im uwagę na konsekwencje zaniedbywania kwestii ochrony środowiska dla społeczności lokalnej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Analiza uwarunkowań przestrzenno - funkcjonalnych

Uwarunkowania przestrzenno – funkcjonalne zostały poddane analizie pod kątem dostępności sieci kanalizacyjnej, dostępności sieci wodociągowej, dostępności obiektów kulturalnych i sportowych, obiektów zabytkowych oraz budynków mieszkalnych zbudowanych przed 1945 rokiem. Wybór tych obszarów problemowych wynikał z analizy badań kwestionariuszowych mieszkańców. Respondenci pytani o główne problemy techniczne i przestrzenno-funkcjonalne wskazywali na **problem występowania zdewastowanych i opuszczonych terenów (81% wskazań), nieodpowiedniej liczby terenów zielonych i spacerowych (77% wskazań), niedoświetlenia ulic i chodników (74% wskazań), nadmierny hałas (56% wskazań), zanieczyszczenie powietrza (54% wskazań), Zniszczone fasady domów, mieszkań (51% wskazań), brak lub zbyt mała liczba połączeń komunikacji publicznej (50%), zły stan dróg lokalnych (24% wskazań) oraz niesprawną kanalizację lub brak kanalizacji (16% wskazań)**. Badania jakościowe pokazujące główne potrzeby mieszkańców w zakresie uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych są zbieżne z zapisami dokumentów strategicznych oraz danymi statystycznymi.

Zgodnie z opracowaniem GUS „Statystyczne Vademecum Samorządowca” w gminie Kolno nie została rozwiązana gospodarka ściekowa. Gmina Kolno nie posiada oczyszczalni ścieków, nieczystości odprowadzane są do zbiorników i wywożone. W 2013 roku w gminie znajdowało się 871 zbiorników bezodpływowych i 5 oczyszczalni przydomowych. W związku z koniecznością dokonania pomiaru problemów odnoszących się do uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych zebrano dane jakościowe i poddano ocenie zespołowi ds. rewitalizacji zgodnie z poniższą legendą:

legenda - obiekty sportowe	
brak dostępu	0
dobry dostęp- stan zły	1
dobry dostęp- stan słaby	2
dobry dostęp- stan dobry	3

legenda - obiekty kulturalne	
brak świetlicy	0
nieużytkowana ze względu na zły stan techniczny	1
do remontu	2
dobry stan techniczny	3

Dostępność sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wskazuje na możliwość zabezpieczenia podstawowych potrzeb dotyczących codziennego funkcjonowania. Brak lub niski wskaźnik dostępności sieci może przyczynić się gorszej jakości życia mieszkańca na każdym jego poziomie – brak zabezpieczenia potrzeb podstawowych powoduje niemożność zaspakajania potrzeb wyższego rzędu. Wysoki wskaźnik występowania zdewastowanych budynków czy zabytków może determinować pojawienie się przestrzeni na dewastacyjną działalność mieszkańców, co jeszcze bardziej może dezintegrować społeczność. Natomiast niski wskaźnik dostępności obiektów kulturalnych i sportowych może przyczynić się do trudności w integracji społeczności lokalnej oraz trudności do aktywizacji różnych kategorii społecznych, szczególnie tych zagrożonych wykluczeniem społecznym, czyli m. in. osoby starsze i bezrobotne. Brak miejsc spotkań o charakterze kulturalnym i sportowym integrujących społeczność lokalną odbiera możliwość wprowadzania działań poprawiających jakość życia mieszkańców Gminy.

Z uwagi na wskazany problem przez mieszkańców jakim jest niedoświetlenie chodników i ulic dokonano oceny występowania tego problemu w sposób jakościowy. Niedoświetlone są głównie drogi lokalne, podczas spacerów studyjnych wskazywano szczególnie na drogi prowadzące do obiektów użyteczności publicznej. Ocena została

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

dokonana w skali punktowej od 1 co oznacza relatywnie dobrą sytuację w tym zakresie, do 3 co oznacza dostrzegalny przez mieszkańców problem dotyczący potrzeby oświetlenia ulic, chodników lub ciągów pieszo-komunikacyjnych.

W ramach spacerów studyjnych identyfikowano miejsca szczególnie predysponowane do realizacji działań rewitalizacyjnych przede wszystkim odnoszących się do problemów przestrzenno-funkcjonalnych; dzięki poprawie warunków lokalowych dające możliwości realizacji działań społecznych.

Tabela 11 Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych Gminy Kolno

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Dostępność sieci kanalizacyjnej	Dostępność sieci wodociągowej (w %)	Dostępność lub zły stan obiektów kulturalnych	Dostępność lub zły stan obiektów sportowych	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945r.	Brak oświetlenia i chodników (jakościowo)	IMD przestrzenno-funkcjonalne
1.	Bialiki	214	0	62	2	0	0	2	15
2.	Borkowo	758	0	100	3	0	5	3	17
3.	Brzozowo	150	0	93,1	2	0	0	3	14
4.	Brzózki	71	0	66,67	0	0	0	3	14
5.	Czernice	85	0	50	0	2	0	1	15
6.	Czerwone	983	0	84,04	3	3	0,1	2	15
7.	Danowo	138	0	78,12	0	0	0	1	18
8.	Filipki Duże	91	0	94,44	0	2	0	2	12
9.	Filipki Małe	60	0	73,33	1	0	0	2	16
10.	Gietki	185	0	84,37	0	0	1,62	3	14
11.	Glinki	190	0	100	0	0	0,52	2	12
12.	Górskie	104	0	80	3	0	0	1	15
13.	Górszczyzna	72	0	35,71	0	0	0	1	12
14.	Gromadzyn- Mały	79	0	88,23	2	0	0	1	12
15.	Janowo	494	0	79,44	3	2	1,62	1	19
16.	Kielcze-Kopki	116	0	80,95	0	0	0	2	12
17.	Kolimagi	91	0	73,07	0	0	1,09	1	15
18.	Kossaki	117	0	0	0	3	0	3	17
19.	Kowalewo	133	0	76,19	0	0	4,51	1	15
20.	Koziki-Olszyny	123	0	65,51	0	0	0	1	12
21.	Kozioł	309	0	58,82	3	0	0,32	3	18
22.	Kumelsk	215	0	100	3	0	0,93	2	15
23.	Lachowo	487	0	100	3	3	0,41	1	15
24.	Łosewo	98	0	77,27	0	0	0	1	10
25.	Niksowizna	109	0	100	0	0	1,83	1	12
26.	Obiedzino	128	0	83,33	0	0	0	2	9
27.	Okurowo	115	0	90,9	0	0	0	1	9
28.	Pachuczyn	60	0	91,67	0	0	0	1	9
29.	Rupin	171	0	82,35	0	0	0	1	9
30.	Rydzewo- Świątki	121	0	76,67	0	0	0	1	12
31.	Stare Kielcze	146	0	85,71	0	0	0	1	9
32.	Stary Gromadzyn	272	0	70,17	3	0	0,73	2	18
33.	Truszkki-Patory	94	0	78,26	0	0	0	1	10

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

34.	Truszk-Zalesie	75	0	84,61	0	0	0	1	9
35.	Tyszk-Labno	84	0	85,71	0	2	0	2	12
36.	Tyszk-Wodolowo	82	0	100	0	0	0	2	9
37.	Waszki	163	0	58,06	0	0	0	1	11
38.	Wincenta	247	0	59,46	1	0	0,4	3	18
39.	Wszebory	86	0	92,3	0	0	0	1	9
40.	Wścieklice	131	0	85,71	0	0	1,52	1	12
41.	Wykowo	174	0	77,08	3	0	0	1	13
42.	Zabiele	939	0	87,5	3	3	0	1	15
43.	Zaskrodzie	368	0	83,33	0	3	0,27	1	11
44.	Żebry	43	0	63,63	0	0	0	1	12

Średnia		78	0,86	0,5	0,47	1,5	13
Przedział średniej		77 - 82	0,7 - 0,9	0,4 - 0,6	0,3 - 0,5	1 - 2	12 - 14
Poniżej średniej							
Średnia							
Powyżej średniej							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Kolno

Obszary zaznaczone w tabeli na czerwono to obszary najbardziej zagrożone pod względem uwarunkowań przestrzenno – funkcjonalnych. Wyprowadzono ze wszystkich analizowanych pod względem analizowanych uwarunkowań małe IMD, dzięki czemu można wyróżnić obszary szczególnie zagrożone. **Należy wziąć w tym miejscu pod uwagę również wypowiedzi mieszkańców miejscowości gminnych podczas spotkań rewitalizacyjnych.** Według ich opinii większa część gminy jest zaniedbana i zdegradowana – boiska, place, wolne przestrzenie i wymaga rewitalizacji w formie małej infrastruktury jak np. ławeczki, dodanie elementów na placach zabaw, bramek na boiskach oraz rewitalizacji w formie wyrównania terenu, poprawy nawierzchni itp. które to mogą być remontowane np. z funduszy sołeckich. Dodatkowo jako problemy mieszkańcy wskazali: brak miejsca dla dzieci np. placu zabaw (Wincenta), brak linii energetycznej wokół linii brzegowej Pisy, brak miejsca do spotkań (Wincenta), brak miejsca do spędzania czasu wolnego przez młodzież, zły stan boiska, ograniczony dostęp do atrakcji (brak miejsc), brak odpowiedniego wyposażenia Kół Gospodyń Wiejskich, brak wyposażenia świetlic, zniszczone i niedostosowane boiska oraz place zabaw. Szczególne umiejscowienie problemów związanych z infrastrukturą jest w miejscowości Wincenta, na którą również należy zwrócić uwagę określając obszar poddany rewitalizacji.

Analiza uwarunkowań technicznych

W trakcie warsztatów rewitalizacyjnych odbywających się w Czerwonym (5 kwietnia 2017), Borkowie (5 kwietnia 2017) oraz w Koźle (7 kwietnia 2017), mieszkańcy, którzy brali czynny udział w spotkaniu zwrócili również uwagę na wiele problemów związanych ze stanem technicznym uwarunkowań na terenie Gminy. Zaliczyli do nich brak ścieżek rowerowych, zbyt mało połączeń pomiędzy sołectwami, zniszczona infrastruktura drogowa brak infrastruktury energetycznej w Koźle i Wincencie niewystarczające oświetlenie w Borkowie oraz brak chodników we wsiach. Dane dotyczące stanu dróg wskazują, że na terenie Gminy to drogi asfaltowe, żwirowe i gruntowe. Drogi w niektórych miejscowościach wymagają przebudowy bądź remontu. Drogi, która według opisu nie wymagają remontu zostały oznaczone zerem (0), natomiast drogi, które zostały zaznaczone jako wymagająca remontu zostały oznaczone jedynką (1). Obszary zaznaczone kolorem czerwonym to obszary zdegradowane (powyżej średniej – zły stan drogi).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

W ramach analizy uwarunkowań technicznych ocenie poddano również natężenie problemu związanego z koniecznością nakładów finansowych na obiekty zabytkowe. Podstawą wyznaczenia obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych były dane dotyczące liczby budynków zabytkowych zlokalizowanych w miejscowościach na podstawie rejestru zabytków nieruchomych woj. podlaskiego na koniec 2016 roku:

Borkowo

- kościół par. p.w. św. Trójcy, 1 poł. XX, nr rej.: 57 z 28.04.1980

Glinki

- park, nr rej.: 72 z 29.04.1980

Kolimagi

- cmentarz żydowski z II wojny światowej, nr rej.: A-447 z 30.12.1992

Kossaki

- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: A-540 z 10.01.1996

Lachowo

- kościół par. p.w. Zwiastowania NMP, XIX, nr rej.: A-282 z 28.04.1980
- dzwonnica, nr rej.: j.w.
- cmentarz rzym.-kat. (najstarsza, pn.-wsch. część), pocz. XIX, nr rej.: 320 z 31.08.1987
- zespół dworski, XIX-XX:
- dwór, nr rej.: A-224 z 12.03.1986
- park, nr rej.: 70 z 29.04.1980

Łosewo

- kościół par. p.w. Najśw. Serca Jezusa, 1883, 1918, nr rej.: A-517 z 15.11.1994
- cmentarz wojenny z I wojny światowej, nr rej.: 265 z 6.03.1987
- mogiły z II wojny światowej (na cmentarzu rzym.-kat.), nr rej.: 318 z 31.08.1987

Niksowizna

- cmentarz wojenny z I wojny światowej (przy drodze Nowogród - Janowo, nr rej.: 264 z 6.03.1987

Wincenta

- cmentarz wojenny z II wojny światowej (jeńców radzieckich), nr rej.: A-434 z 30.12.1991
- urząd celny, 1920, nr rej.: A-390 z 11.08.1989

Na potrzeby niniejszego opracowania przyjęty wskaźnik jako obszary bardziej problemowe wskazuje te, na których występuje wyższy stopień zagęszczenia zabytkami. Bez wykorzystania na potrzeby kultury i kapitalnego remontu budynki zabytkowe, w niedługim czasie mogą odejść w zupełne zapomnienie. Pełne i harmonijne wykorzystanie zasobów kulturowych danego obszaru stanowi podstawową przesłankę rozwoju lokalnego opartego na czynnikach endogenicznych. Wśród czynników rozwoju lokalnego wyodrębnić można czynniki „twarde”, czyli wymierne oraz te „miękkie” niemierzalne lecz równie istotne dla społeczności lokalnej. Pośród nich wskazać należy intensywność, różnorodność i jakość działań w dziedzinie kultury. W literaturze przedmiotu wskazuje się, że dziedzictwo kulturowe pomaga bowiem zrozumieć nas samych i w czym staje się inspiracją do nowego.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Tabela 12 Analiza uwarunkowań technicznych w Gminie Kolno

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Rodzaj nawierzchni / stan drogi - utwardzona/ nieutwardzona	Stan dróg na terenie Gminy	Postępująca dewastacja obiektów - obiekty zabytkowe w ewidencji lub rejestrze zabytków	IMD techniczne
1.	Bialiki	214	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
2.	Borkowo	758	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	1	7
3.	Brzozowo	150	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
4.	Brzózki	71	asfaltowa, żwirowa, gruntowa /wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
5.	Czernice	85	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
6.	Czerwone	983	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
7.	Danowo	138	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
8.	Filipki Duże	91	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
9.	Filipki Małe	60	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
10.	Gietki	185	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
11.	Glinki	190	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
12.	Górskie	104	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
13.	Górszczyzna	72	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
14.	Gromadzyn-Wykno	79	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
15.	Janowo	494	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
16.	Kielcze-Kopki	116	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
17.	Kolimagi	91	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	1	4
18.	Kossaki	117	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	1	7
19.	Kowalewo	133	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

20.	Koziki-Olszyny	123	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
21.	Kozioł	309	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
22.	Kumelsk	215	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
23.	Lachowo	487	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	1	4
24.	Łosewo	98	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	1	4
25.	Niksowizna	109	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	1	4
26.	Obiedzino	128	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
27.	Okurowo	115	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
28.	Pachuczyn	60	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
29.	Rupin	171	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
30.	Rydzewo- Świątki	121	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
31.	Stare Kielcze	146	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
32.	Stary Gromadzyn	272	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
33.	Truszki-Patory	94	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
34.	Truszki-Zalesie	75	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
35.	Tyszki-Łabno	84	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	0	4
36.	Tyszki-Wądołowo	82	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
37.	Waszki	163	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
38.	Wincenta	247	asfaltowa, żwirowa, gruntowa / wymaga przebudowy lub remontu	1	1	7
39.	Wszebory	86	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
40.	Wścieklice	131	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

41.	Wykowo	174	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
42.	Zabiele	939	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
43.	Zaskrodzie	368	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2
44.	Żebry	43	asfaltowa, żwirowa, gruntowa	0	0	2

Średnia	wskaźnik jakościowy 0/1	wskaźnik jakościowy 0/1	2,86
Przedział średniej	wskaźnik jakościowy 0/1	wskaźnik jakościowy 0/1	2,5 - 3
Poniżej średniej			
Średnia			
Powyżej średniej			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Kolno

Zarówno ocena wskaźników strategicznych przyjętych dla oceny uwarunkowań technicznych, jak i wypowiedzi mieszkańców wskazują przede wszystkim na problemy związane w technicznymi uwarunkowaniami w zaznaczonych na czerwono miejscowościach. Zły stan dróg, brak połączeń pomiędzy sołectwami czy też brak oświetlenia i chodników może w znaczącym stopniu wpływać na degradację wyżej wymienionych terenów nie tylko pod względem ekonomicznym czy technicznym, ale przede wszystkim pod względem społecznym. Brak możliwości bezpiecznego poruszania się na terenie sołectw czy między sołectwami determinuje niską aktywizację mieszkańców, a tym samym jeszcze bardziej może obniżyć aktywność osób starszych, które mogłyby uczestniczyć w organizowanych dla nich spotkaniach. Jednocześnie może to być powód obniżający motywację do organizacji działań dla najmłodszego pokolenia, które w przyszłości będzie odpływało ze wsi do miasta. W poniższej części podrozdziału znalazły się wylistowane wskaźniki, które posłużyły do sformułowania syntetycznego wskaźnika problemów technicznych.

Podsumowanie procesu delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podsumowując proces delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowiła analiza, w której wykorzystane zostały obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Analiza obejmowała ocenę wartości wskaźników na podstawie danych zebranych z miejskich instytucji i udostępnionych przez podmioty publiczne w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Każdy wskaźnik został zakwalifikowany jako STYMULANTA, czyli jego wysoki poziom oznacza lepszą sytuację obszaru i DESTYMULANTA, czyli natężenie sytuacji problemowej. W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano oceny następujących wskaźników z tego zakresu:

- DESTYMULANTA Liczba przydzielonych świadczeń z powodu ubóstwa - wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Liczba osób którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu - wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Liczba przydzielonych świadczeń z powodu bezrobocia- wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Liczba założonych Niebieskiej Karty- wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Występowanie miejsc o znacznym natężeniu przestępstw stwierdzonych, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw kryminalnych- wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Liczba przestępstw młodocianych - wskaźnik ilościowy

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

- DESTYMULANTA Liczba udzielonej pomocy psychospołecznej i prawnej osobom uzależnionym i członkom ich rodzin
- STYMULANTA Liczba uczniów zaangażowanych w inne zajęcia w gminie na 100 mieszkańców
- DESTYMULANTA Wiek przedprodukcyjny- wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Wiek poprodukcyjny - wskaźnik ilościowy

Analiza danych statystycznych pozwoliła na określenie wskaźnika pozwalającego ocenić natężenie negatywnych zjawisk w **sferze gospodarczej**:

- STYMULANTA Stopień przedsiębiorczości (Wynik oceny wartości współczynnika przedsiębiorczości poniżej / powyżej średniej)
- DESTYMULANTA Kondycja lokalnych przedsiębiorstw (Udział małych gospodarstw i gospodarstw niskotowarowych w ogólnej liczbie gospodarstw).

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w **sferze środowiskowej** dokonano oceny następujących wskaźników

- DESTYMULANTA Ślad środowiskowy - wskaźnik ilościowy masa odebranych odpadów przypadających na 100 mieszkańców
- DESTYMULANTA Ślad środowiskowy Występujący problem zaśmiecania, braku oczyszczalni i świadomości ekologicznej w opiniach mieszkańców - wskaźnik jakościowy

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dokonano oceny wskaźników:

- DESTYMULANTA Dostępność sieci kanalizacyjnej (%) - wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Dostępność sieci wodociągowej liczba podłączeń do sieci wodociągowej/ liczba budynków mieszkalnych - wskaźnik liczby podłączeń do liczby budynków - wskaźnik ilościowy
- STYMULANTA Dostępność lub zły stan obiektów kulturalnych tj. bibliotek, świetlic, domów kultury - wskaźnik jakościowy - Ocena jakościowa występowania problemu dokonywana przez Zespół ds. rewitalizacji gdzie cyfry oznaczają 0 - brak świetlicy, 1- nieużytkowana ze względu na zły stan techniczny do remontu, 2 - dobry stan techniczny
- STYMULANTA Dostępność lub zły stan obiektów sportowych - hal sportowych, boisk itp.) wskaźnik jakościowy - Ocena jakościowa występowania problemu gdzie cyfry oznaczają 0 - brak dostępu, 1- dobry dostęp- stan zły, 2 - dobry dostęp- stan słaby, 3. dobry dostęp- stan dobry
- DESTYMULANTA Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945r. - na 1 mieszkańca - wskaźnik ilościowy
- DESTYMULANTA Brak oświetlenia i chodników - wskaźnik jakościowy - Ocena jakościowa występowania problemu związanego z niedoświetleniem ulic lub ciągów pieszo-rowerowych oceniana przez członków zespołu ds. rewitalizacji w skali od 1 do 3, gdzie 3 oznacza wyraźnie identyfikowany problem, a 1 brak wyraźnych przesłanek takiego problemu

W celu oceny natężenia występowania negatywnych zjawisk w **sferze technicznej** dokonano oceny wskaźnika:

- DESTYMULANTA Stan dróg w gminie - wskaźnik jakościowy
- DESTYMULANTA Postępująca dewastacja obiektów - obiekty zabytkowe w ewidencji lub rejestrze zabytków

Podsumowując wskaźniki, które zostały wzięte pod uwagę w przeprowadzonej analizie należy zwrócić uwagę na najważniejszy aspekt jaki dotyczy procesu rewitalizacji, a mianowicie konieczność kompleksowego przeprowadzenia

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

analizy obszaru z wykorzystaniem narzędzi partycypacji społecznej oraz narzędzi analitycznych. W ramach wyznaczenia stopnia degradacji w oparciu o uwarunkowania społeczne, przeprowadzono analizę wskaźników ilości osób korzystających z zasiłków. Niniejsze działanie ma na celu udokumentowanie stopnia wykluczenia społecznego, ze względu na to, iż zasiłki odnosiły się do liczebności osób długotrwale wykluczonych (zasiłki stałe), osób posiadających określone trudności życiowe skoncentrowane w pewnym czasie (zasiłki okresowe) oraz osób korzystających z zasiłków celowych. Niemożność podjęcia pracy i konieczność korzystania z pomocy społecznej stanowi potencjał do uznania, iż występuje konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych. Biorąc pod uwagę liczbę świadczeń przyznawanych przez OPS (wskaźniki społeczne) pokazują poziom ubóstwa. Z kolei - bezrobocie generuje poczucie wykluczenia oraz możliwość uzależnienia się od alkoholu ze względu na chęć ucieczki od problemów. Wskaźnikiem uzupełniającym analizy w zakresie wyznaczania obszaru zdegradowanego był wiek przedprodukcyjny jako zmienna determinująca potencjały obszaru (wyższa liczba rodzących się dzieci) lub deficyty (spadek ilości urodzeń) w najbliższej przyszłości, ze względu na stopień obciążenia demograficznego obszaru, na którym podejmowane będą działania rewitalizacyjne.

Ważnymi wskaźnikami, które należy traktować jako uzupełnienie prowadzonych analiz są dane w obszarze gospodarczym analizowane na podstawie współczynnika przedsiębiorczości jako liczby podmiotów gospodarczych przypadających w odniesieniu do liczby ludności. Niniejszy wskaźnik świadczy o możliwości samodzielnego działania przez mieszkańców i podejmowania aktywności nakierowanej na rozwiązywanie problemów we własnym zakresie. Niski wskaźnik świadczy na obszarze o szczególnym nasileniu problemów społecznych o znacznej bierności mieszkańców, którzy nie wykazują determinacji, aby samodzielnie rozwiązać problemy.

W ramach uwarunkowania środowiskowego pod uwagę zostały wzięte informacje o lokalizacji podmiotów lub obiektów szczególnie uciążliwych dla środowiska. Dokonano również oceny tzw. „śladu środowiskowego” poprzez ocenę stopnia wielkości zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku oraz występujący problem zaśmiecania, braku oczyszczalni i świadomości ekologicznej w opiniach mieszkańców. Występowanie obszarów gdzie jest wyższy niż średnia w gminie wartość odprowadzonych odpadów oraz wskazanie miejsc problemowych środowiskowo świadczy o natężeniu problemów środowiskowych.

Analizując ilość zabytkowych budynków, która została wzięta pod uwagę należy zwrócić uwagę, iż gmina nie posiada precyzyjnej ewidencji wskazującej ewidencję budynków w złym stanie technicznym, która byłaby prowadzona dla wszystkich obiektów, również prywatnych. W związku z tym podjęto założenie, iż analiza zostanie przeprowadzona na podstawie stanu budynków zabytkowych jako wskaźnika zachodzącego procesu degradacji, wymagającego podjęcia działań, które doprowadziłyby do przywrócenia ich odpowiedniego stanu, aby nie wpływały na narastanie procesu negatywnych zjawisk społecznych (spożywania alkoholu) w zdegradowanych budynkach.

Odnosząc się do stanu dróg, który również stanowi jeden ze wskaźników, należy wskazać, iż jest to wskaźnik kluczowy, gdyż drogi stanowią obiekty budowlane, które wpływają zdecydowanie na możliwość wykluczenia mieszkańców, jeżeli ich stan jest zły. Wynika to z wymaganej na rynku pracy mobilności oraz konieczności dojazdów do pracy, co jest utrudnione na drogach o niskiej jakości i może powodować trwałe wykluczenie mieszkańców obszarów. Należy również pamiętać, iż obszar całej gminy został zaliczony do terenu o niskim stopniu wykluczenia mieszkańców ze względu na czynniki popegeerowskie, które wpłynęły na poczucie bierności mieszkańców. Obszar gminy na terenie wiejskim posiada charakterystykę rolniczą, co determinuje konieczność przemieszczania się do miejsc koncentracji przemysłu lub usługowych miejsc pracy. Niski stan dróg wpływa w związku z tym na trwałe wykluczenie mieszkańców, którzy nie mogą w odpowiednim stopniu przemieścić się do innych obszarów gminy w celu podjęcia zatrudnienia. Wpływa on również na trwałe zdegradowanie obszarów, które ze względu na stan dróg nie stanowią potencjału turystycznego i inwestycyjnego, a rozwój podmiotów gospodarczych mógłby być również podstawą przeciwdziałania problemom społecznym, jednakże ze względu na uwarunkowania techniczne jest bardzo utrudniony.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Na podstawie oceny analizy wskazano obszary potencjalnie predysponowane do wyznaczenia w ramach obszaru zdegradowanego na podstawie oceny wartości **Index of Multiple Deprivation**. Wyliczenie IMD ogólnego obejmowało wyliczenie wartości punktowej IMD społecznego oraz dodania wyników poszczególnych IMD dla każdego uwarunkowania przyjmując ocenę jak przy analizie poszczególnych uwarunkowań, czyli metodologia IMD obejmowała ocenę 3 punkty (kolor czerwony), a za każdy kolejny obszar oznaczony na czerwono stanowiącą odstępstwo od średniej dla Gminy dodatkowy jeden punkt, czyli odpowiednio: 1 obszar (3 punkty), 2 obszary (3 punkty + 1), 3 obszary (3 punkty + 1 + 1). Obszary oznaczone na inne kolory odpowiednio: 1 punkt (kolor zielony), 2 punkty (ciemny żółty). Wynikiem tak prowadzonej analizy było wskazanie wartości IMD ogólnego. Zgodnie z Wytycznymi w obszar zdegradowany musi obejmować występowanie przede wszystkim natężenia problemów społecznych dlatego też na potrzeby wyliczenia finalnego wskaźnika deprywacji IMD wartości IMD społecznego zostały przyjęte zgodnie otrzymaną wartością liczbową. W ramach wyznaczania obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wyznaczono jednostki gdzie zidentyfikowano stan kryzysowy wynikający z **natężenia problemów społecznych oraz, co najmniej jednego z problemów w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej**.

W ramach oceny potencjału do realizacji działań rewitalizacyjnych oceniono pięć kluczowych obszarów towarzyszących wyznaczaniu obszaru rewitalizacji i późniejszej realizacji działań rewitalizacyjnych tj. efektywność, otoczenie instytucjonalne, regulacyjne, współpracę i dystrybucję środków pomocowych¹⁸. **Na obszar zdegradowany składają się miejscowości Borkowo, Czernice, Czerwone, Glinki, Górskie, Kowalewo, Koziół, Kumelsk, Lachowo, Łosewo, Niksowizna, Pachuczyn, Rupin, Stare Kielcze, Wincenta, Zaskrodzie zamieszkane przez 3 308 osób, co stanowi 36% ogółu mieszkańców (8971 mieszkańców). Powierzchnia obszaru zdegradowanego to 10 510 ha, co stanowi 37% powierzchni gminy (28 220 ha).**

Tabela 13 Analiza uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Kolno - IMD ogólne

Lp.	Nazwa miejscowości / sołectwa	Liczba ludności	Powierzchnia (ha)	IMD Społeczne	IMD gospodarcze	IMD Środowiskowy	IMD przestrzenno-funkcjonalne	IMD techniczne	IMD ogólne
1	Bialiki	214	444	15	4	3	15	2	22
2	Borkowo	758	1693	23	7	7	17	7	42
3	Brzozowo	150	363	19	4	2	14	2	27
4	Brzózki	71	468	13	5	2	14	4	25
5	Czernice	85	393	23	5	4	15	2	39
6	Czerwone	983	1478	22	7	7	15	4	42
7	Danowo	138	470	16	2	2	18	2	25
8	Filipki Duże	91	317	12	5	2	12	2	21
9	Filipki Małe	60	205	13	4	2	16	4	25
10	Gietki	185	714	16	5	4	14	2	28
11	Glinki	190	583	25	2	4	12	2	36
12	Górskie	104	494	21	4	2	15	2	33
13	Górszczyzna	72	184	16	2	2	12	2	24
14	Gromadzyn-Wykno	79	226	14	3	2	12	2	22

¹⁸ Efektywność – efektywność przeanalizowana została pod kątem stosunku kosztów i nakładów poniesionych przez wnioskodawcę działania rewitalizacyjnego realizowanego na danym podobszarze rewitalizacji

Otoczenie instytucjonalne – czyli opinia instytucji zaangażowanych we wdrażanie działań rewitalizacyjnych,

Otoczenie regulacyjne – czyli wszystkie czynniki wpływające na wdrażanie wynikające z legislacji.

Współpraca – współpraca pomiędzy głównymi podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji działania rewitalizacyjnego,

Dystrybucja środków pomocowych – analiza czynników zachodzących na etapie dystrybucji i możliwości wykorzystania dostępnych funduszy własnych, środków unijnych, środków budżetowych, pracy wolontariuszy i partnerów działań rewitalizacyjnych na danym obszarze rewitalizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

15	Janowo	494	1241	16	4	4	19	2	26
16	Kielcze-Kopki	116	400	20	4	2	12	4	31
17	Kolimagi	91	423	14	3	2	15	4	26
18	Kossaki	117	329	16	2	2	17	7	28
19	Kowalewo	133	370	22	7	2	15	2	36
20	Koziki-Olszyny	123	469	19	2	2	12	2	28
21	Kozioł	309	2285	21	5	4	18	4	42
22	Kumelsk	215	1073	25	4	3	15	2	38
23	Lachowo	487	1447	30	7	4	15	4	42
24	Łosewo	98	428	16	4	2	10	4	29
25	Nikszowizna	109	798	17	5	2	12	4	30
26	Obiedzino	128	612	16	3	2	9	2	24
27	Okurowo	115	269	23	2	2	9	2	31
28	Pachuczyn	60	193	23	4	4	9	2	34
29	Rupin	171	391	24	4	2	9	2	33
30	Rydzewo- Świątki	121	423	15	2	2	12	2	22
31	Stare Kielcze	146	548	28	3	2	9	2	37
32	Stary Gromadzyn	272	652	15	7	7	18	4	31
33	Truszkki-Patory	94	403	17	3	2	10	2	25
34	Truszkki-Zalesie	75	204	12	2	2	9	2	18
35	Tyszkki-Łabno	84	516	19	4	2	12	4	30
36	Tyszkki-Wądołowo	82	362	15	4	2	9	2	22
37	Waszki	163	358	15	4	2	11	2	22
38	Wincenta	247	774	23	7	7	18	7	42
39	Wszębory	86	247	22	2	2	9	2	30
40	Wścieklice	131	583	14	2	2	12	2	21
41	Wykowo	174	574	13	4	2	13	2	21
42	Zabiele	939	2554	15	7	7	15	2	28
43	Zaskrodzie	368	1065	25	5	2	11	2	36
44	Żebry	43	198	18	4	2	12	2	28

Wartość stała	30
Przedział wartości	28 - 32
Poniżej średniej	
Średnia	
Powyżej średniej	

Na posiedzeniu Zespołu ds. rewitalizacji które miało miejsce w Kolnie w dniu 26 maja 2017 r. dokonano analizy wyników badań społecznych i potencjału obszaru rewitalizacji. Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, obszar rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. **Argumentami wyznaczającym obszary, jako „do zrewitalizowania” były ważne funkcje społeczno-gospodarcze (potencjał do realizacji działań rewitalizacyjnych) oraz stan zagospodarowania terenów możliwych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych.** W wyniku tak przeprowadzonej analizy do obszaru rewitalizacji zaliczone zostały trzy miejscowości Borkowo, Koziół i Wincenta. Tak wyznaczony obszar rewitalizacji zamieszkuje 1314 osób, co stanowi 14,65% ogólnej liczby mieszkańców (8971 mieszkańców). Należy zaznaczyć, że sołectwa Koziół i Wincenta graniczą ze sobą, lecz obszar rewitalizacji musiał zostać wyznaczony po terenie zamieszkałym wyłączając terenu rolne i lasy, żadna działka oznaczona jako obszar rewitalizowany nie styka się z granicą obrębu Wincenta. Tak wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje Borkowo (67,5 ha), Wincenta (30,4 ha) i Koziół (34,6 ha), łącznie 132,5 ha co stanowi 0,47% ogólnej powierzchni Gminy.

obszar zdegradowany

obszar rewitalizacji

wody powierzchniowe

las

rzeka

Droga

krajowa

wojewódzka

powiatowa

gminna

granica gminy

granica obszaru ewidencyjnego

BIAŁA PISKA

GLINKI

TRUSZKI-PATORY

TRUSZKI-ZALESIE

KUMELSK

KC/W7 LEWO

BRZÓZKI

FILIPKI MAŁE

FILIPKI DUŻE

DANOWO

KIEŁCZE-KOPKI

BRZOSZOWO

OKUROWO

WYKOWO

ZEBRY

STARO KIEŁCZE

LACHOWO

KOSSAKI

GRABOWO

KOZIÓŁ

WINCENTA

BIALIKI

RUPIN

GÓRSKIE

WSZEBORY

TYSZKI-WĄDOŁOWO

RYDZEWÓ-ŚWIĄTKI

KOZIKI-OLSZYNY

CZERWONE

STARO GROMADZYN

TYSZKI-LĄBNO

GROMADZYN-WYKNO

CZERNICE

OBIEDZINO

PACHUCZYN

WASZKI

GÓRSZCZYNA

KOLNO

WŚCIEKLICE

ZASKRODZIE

ZABIELE GM. KOLNO

KOLIMA-I

TUROŚL

NIKSO WIZNA

ŁOSEWO

MAŁY PŁOCK

STAWISKI

BORKOWO

JANOWO

ZBÓJNA

1 0 1 km

Pogłębiona diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

51

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

diagnozę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazując również potencjały obszaru rewitalizacji, które mogą zostać wykorzystane do realizacji działań rewitalizacyjnych.

Charakterystyka obszaru Borkowo

Borkowo jest sołectwem zamieszkałym przez 758 mieszkańców powierzchnia 1 693 ha. O potencjale obszaru rewitalizacji świadczy remiza OSP. Borkowo to również miejscowość tranzytowa, przez którą przebiega główna droga krajowa. Wpływa to negatywnie na poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ale z drugiej strony zapewnia umiejscowienia przy trasie punktów usługowych (np. wulkanizacja). Na terenie sołectwa znajduje się Centrum Kultury Gminy Kolno, dwa boiska (boisko gminne oraz boisko szkolne). Boiska gminne i szkolne leżą po przeciwnych stronach drogi (rozdziela je droga krajowa). Problemem podnoszonym przez mieszkańców sołectwa podczas spotkań i warsztatów rewitalizacyjnych był brak zagospodarowania terenu wokół boiska szkolnego i zapewnienia młodzieży warunków do aktywizacji. Poniżej zaprezentowano opis problemów, potencjałów oraz proponowane kierunki działań dla obszaru uwzględniając wnioski z warsztatu rewitalizacyjnego:

PROBLEMY	ZASOBY I POTENCJAŁY	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ
-ograniczony dostęp do atrakcji (brak miejsc) -zły stan dróg -brak przystani kajakowej na Skrodzie -zły stan boiska szkolnego utrudniający aktywizację młodzieży -niewystarczające oświetlenie wsi -brak miejsca do spędzania czasu wolnego przez młodzież -migracje młodych ludzi do większych miast -niepełnosprawność -starzejące się społeczeństwo -osamotnienie osób starszych z uwagi na migracji osób młodych	-rzeka Skroda -biblioteka -OSP -KGW -Kabaret Sibrzanki -produkt regionalny-Sibrzak -Kościół -plac zabaw -odpowiedzialność mieszkańców za czystość wsi(najpiękniejsza wieś na Podlasiu w 2016 roku) -1 agroturystyka -1 sklep -szkoła -LZS -młodzieżowy zespół muzyczny	-ścieżka rowerowa od Przystani do Kolna- atrakcja turystyczna, a także poprawa komunikacji mieszkańców z Kolnem- miastem powiatowym -organizacja dodatkowych zajęć dla dzieci w szkole- rozwijanie zainteresowań, pasji, hobby, organizacja czasu wolnego. Miejsce które jest aktualnie jako świetlica wiejska jest zbyt małe. Po godz. 15.00 szkoła jest pusta i może zostać zagospodarowana na zajęcia dla dzieci, młodzieży a także seniorów. -organizacja UTW na terenie szkoły lub OSP -modernizacja placu zabaw obok szkoły (m. in. tyrolka)- aktualnie zniszczony plac zabaw. Jedyne miejsce dla dzieci we wsi. -modernizacja boiska zlokalizowanego naprzeciwko szkoły – miejsce do aktywnego spędzenia czasu dla młodzieży -modernizacja parkingu przy Kościele, cmentarzu-miejsce spotkań mieszkańców wsi -modernizacja przystanku autobusowego- centrum wsi. Poprawa wizerunku wsi.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Zdjęcie 8 Plac na tyłach Centrum Kultury Gminy Kolno, świetlica w Borkowie

Źródło: Urząd Gminy Kolno

Zdjęcie 9 Działka nr 199 w Borkowie koło boiska sportowego oraz zdegradowany teren przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Borkowie

Źródło: Urząd Gminy Kolno

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Zdjęcie 10 Zniszczona elewacja w kościele pw. Trójcy świętej w Borkowie

Źródło: Urząd Gminy Kolno

Wzrost partycypacji społecznej w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Głównym wyzwaniem jest aktywizacja społeczności lokalnych do podejmowania działań sprzyjających rewitalizacji społecznej i kształtowaniu kapitału społecznego oraz odbudowywanie i wzmacnianie więzi społecznych. Zasadne będzie podejmowanie działań w celu podniesienia kompetencji kluczowych młodzieży znajdującej się na obszarze rewitalizacji. **Celem działań rewitalizacyjnych powinno być ponoszenie jakości życia mieszkańców, budowy lub przebudowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej. Odpowiedzią na problemy będzie realizacja celu Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji.**

Charakterystyka obszaru Koziół

Koziół jest sołectwem zamieszkałym przez 309 mieszkańców, powierzchnia 2 285 ha. Jednym z podstawowych problemów społecznych wskazywanych przez mieszkańców jest niskie poczucie więzi i odpowiedzialności za innych, słaba tożsamość z gminą. Jednym z czynników takiego stanu rzeczy są nawyki, przyzwyczajenia, postawy roszczeniowe i brak wiary w możliwość dokonania zmiany sytuacji poprzez podjęcie wspólnych działań. Powodem tego jest brak wzajemnego zaufania i obawa przed manipulacją ze strony innych osób. W świadomości wielu mieszkańców wspólne inicjatywy wiążą się i kojarzą się z pracą kolektywną, z czymś z góry narzuconym. Niedostateczna integracja społeczna przekłada się na niski poziom promocji gminy. Gospodarstwa rolne na terenie to głównie małe gospodarstwa. Koziół w okresie międzywojennym był sportowym kurortem turystycznym. Poniżej zaprezentowano opis problemów, potencjałów oraz proponowane kierunki działań dla obszaru uwzględniając wnioski z warsztatu rewitalizacyjnego:

PROBLEMY	ZASOBY I POTENCJAŁY	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ
-brak miejsca do spotkań- Wincenta	- świetlica wiejska- Koziół	-stworzenie parkingu przy Kościele

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

<ul style="list-style-type: none"> -starzejące się społeczeństwo w miejscowościach -migracja ludzi młodych w Wincencie i Koźle -alkoholizm ludzi młodych w obu miejscowościach- spotkania i zaśmianie przystanku autobusowego w Koźle -zaśmiania lasów -niska aktywność mieszkańców do włączania się w życie miejscowości -podzielona społeczność- Koziół -zły stan dróg -brak aktywności seniorów -brak aktywności OSP -brak KGW -brak organizacji pozarządowych -brak miejsca dla dzieci- np. placu zabaw- Wincenta -brak linii energetycznej wokół linii brzegowej Pisy -niski poziom świadomości ekologicznej- brak przydomowych oczyszczalni -brak chodników we wsiach migracja ludzi młodych w Wincencie i Koźle 	<ul style="list-style-type: none"> -Kościół- Koziół -Hotel Koziół -sklep- Koziół -zakład stolarski-Koziół -plac przed Kościołem- Koziół -cmentarz-Koziół -OSP- nieaktywne Koziół -Góra Brunona-koziół -droga krzyżowa, kapliczka wokół góry Brunona Dolina Pisy i wysokie walory środowiskowe Wielkość i potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych - większy udział gospodarstw mniejszych i niskotowarowych 	<ul style="list-style-type: none"> w Koźle- miejsce spotkań, miejsc parkingowych , miejsce na odpusty -modernizacja boiska w Koźle- mała architektura jak np. ławeczki, mały amfiteatr -przelewy- Koziół- miejsce doskonale na aktywne spędzanie czasu wolnego, teren ok 1,8 h.- siłownia zewnętrzna, plaża, monitoring miejsca, oświetlenie, wiata grillowa, scena na występy artystyczne -Modernizacja, remont remizy – Wincenta -siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw przed remiza - Wincenta
--	---	--

W Koźle znajdują się stare ruiny zabudowań. W okresie I wojny światowej znajdował się tam browar dawne miejsce Kolno Browar - Józef Śniegocki. Potencjałem do wykorzystania w działaniach rewitalizacyjnych może być prowadzenie szkoleń i aktywizacja zawodowa mieszkańców wraz z budowaniem lokalnej tożsamości miejsca z historią. Poziom zadowolenia z życia mieszkańców miejscowości jest zadawalający w ich ocenie lecz brak jest długofalowej wizji możliwości rozwoju obszaru rewitalizacji. W dalszej części programu wskazano opis problemów obszaru, zasobów i potencjałów oraz propozycje działań oddziałujących na zidentyfikowane problemy.

Zdjęcie 11 Etykieta po piwie z Browaru z Koźla

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Źródło: <https://tokolno.wordpress.com/okolica/ruiny-w-koziole/>

Zdjęcie 12 Zdegradowany teren nad rzeką Pisą w miejscowości Kozioł

Źródło: Urząd Gminy Kolno

Niemожność atrakcyjnego spędzania czasu przez mieszkańców wpływa na poczucie bezradności oraz nasilanie się negatywnych zjawisk społecznych. Ponadto wpływa również na obniżoną tożsamość regionalną i mniejsze przywiązanie do gminy, które objawia się mniejszą chęcią do angażowania na rzecz wspólnych inicjatyw oraz działalności społecznej. Na chwilę obecną brakuje organizacji cyklicznych wydarzeń kulturalnych, które mogą stanowić wartość charakterystyczną dla obszaru i przeciwdziałanie wykluczeniu mieszkańców. Celem działań rewitalizacyjnych powinna być odnowa obszaru zlokalizowanego przy rzece Pisie posiadającego wysokie walory turystyczne oraz rekreacyjne. Aktywizacja mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez organizowanie cyklicznych przedsięwzięć kulturalnych wpływających na wzrost poczucia tożsamości mieszkańców. Dodatkowo tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców. **Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będzie realizacja celów Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego oraz Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji.**

Charakterystyka obszaru Wincenta

Wincenta zamieszkała jest przez 247 mieszkańców, obszar sołectwa 774 ha. Niewątpliwym potencjałem obszaru jest historia miejsca; wieś najdalej wysunięta na północ gminy. Miejsce przebiegu granicy polsko-niemieckiej II Rzeczypospolitej. Miejscowość atrakcyjna inwestycyjnie gdzie obserwowany jest rozwój inwestycji prywatnych. Na terenie znajduje się Dworek Wincenta obecnie restauracja i dom weselny. Gospodarstwa rolne na terenie to głównie małe gospodarstwa. Ludność tradycyjnie dojeżdżała do pracy zagranicą w Prusach. Brak większych gospodarstw rolnych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Poniżej zaprezentowano opis problemów, potencjałów oraz proponowane kierunki działań dla obszaru uwzględniając wnioski z warsztatu rewitalizacyjnego:

PROBLEMY	ZASOBY	PROPOZYCJE DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> -brak ścieżek rowerowych -słaba-zbyt mało połączeń komunikacyjnych pomiędzy sołectwami -zniszczone, niedostosowane boiska i place zabaw -słaba aktywność Klubu Seniora -starzejące się społeczeństwo -odpływ młodzi ludzi ze wsi -niepełnosprawność -zły stan świetlic -brak odpowiedniego wyposażenia świetlic -brak kadry instruktorskiej do prowadzenia zajęć w świetlicach -brak odpowiedniego wyposażenia Kół Gospodyń Wiejskich -zdevastowane zabytki -zniszczona infrastruktura drogowa -niska aktywność mieszkańców i inicjatyw oddolnych -wywożenie śmieci w niedozwolone miejsca (lasy, rowy) -niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców(spalanie śmieci) -niewystarczająca oferta sportowa i rekreacyjna dla ludzi młodych -alkoholizm -mała ilość NGO -słaby przepływ informacji o imprezach, wydarzeniach itp. -brak infrastruktury energetycznej w Koźle i Wincencie -historyczne cmentarze wymagające nakładów na utrzymanie	<ul style="list-style-type: none"> - d. remizy strażackiej - działająca OSP -Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza przy OSP -korzystne walory przyrodnicze i krajobrazowe dla prowadzenia turystyki krajobrazowej -biblioteki, świetlice -cmentarz wojenny -restauracja -fermy- -komora celna- -bunkry i pozostałości Linii Mołotowa -bliskość grodziska w Czerwonym -Kościół jako miejsce aktywizacji mieszkańców -szkoły -sala gimnastyczna Wielkość i potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych - większy udział gospodarstw mniejszych i niskotowarowych	<ul style="list-style-type: none"> -remont świetlic (Wincenta- brak , jest remiza OSP do przystosowania na miejsce spotkań -) - aktywizacja mieszkańców, działania profilaktyczne ,działania pobudzające przedsiębiorczość, tworzenie NGO , zmniejszenie problemu osób starszych poprzez ich aktywizację -Remont , modernizacja boisk (Borkowo, Koziół, Czerwone) -siłownia zewnętrzna- Zabiele, Czerwone, Glinki , Janowo, Borkowo- -aktywność społeczna, miejsce dla mieszkańców, miejsce do spędzania wolnego czasu -rozbudowa linii energetycznej- Wincenta, Koziół -infrastruktura linii brzegowej rzeki- plaża, stacja wodna (Wincenta, Koziół) -tworzenie wiosek tematycznych- Glinki, Czerwone, Truszki, Wincenta- -minimalizacja bezrobocia, integracja mieszkańców , wzrost wiedzy mieszkańców w zakresie wiosek tematycznych , wzrost atrakcji turystycznych -tworzenie ścieżki rowerowej na trasie Kolno-Czerwone-Wincenta-Koziół-Kolno Borkowo-Kolno

Problemem gospodarczym obszaru rewitalizacji jest potrzeba zapewnienia aby turyści zechcieli zatrzymać się na dłuższy okres czasu w gminie i „zostawić” pieniądze w lokalnych sklepach. Potencjałem Wincenty są pozostałości bunkrów linii Mołotowa (linia Mołotowa – Kolno) na wschód od miast Kolno, zlokalizowano zespół schronów, które łukiem otaczają miasto. Za wsią Gromadzyn, około 5 km na wschód od miasta spotkamy zgrupowanie schronów tworzących punkt oporu. Linia Mołotowa to pas radzieckich umocnień ciągnących się wzdłuż granicy z III Rzeszą, wytyczonej po podziale Polski, dokonany przez okupantów w 1939 r. na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow. Problemem może być fakt, że w obiektach jest dużo niezabezpieczonych głębokich otworów.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Zdjęcie 13 Historyczne zdjęcia z granicy państwowej w Wincencie

Źródło: Urząd Gminy Kolno

Zdjęcie 14 Pozostałości umocnień Linii Mołotowa oraz Dworek Wincenta

Źródło: Punkt oporu Lachowo <https://tokolno.wordpress.com/rejon-umocnien/punkt-oporu-lachowo/> oraz <https://pl-pl.facebook.com/Dworek-Wincenta-548050338695388/> dostęp: 9.09.2017 r.

Zdjęcie 15 Dawna remiza w miejscowości Wincenta

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

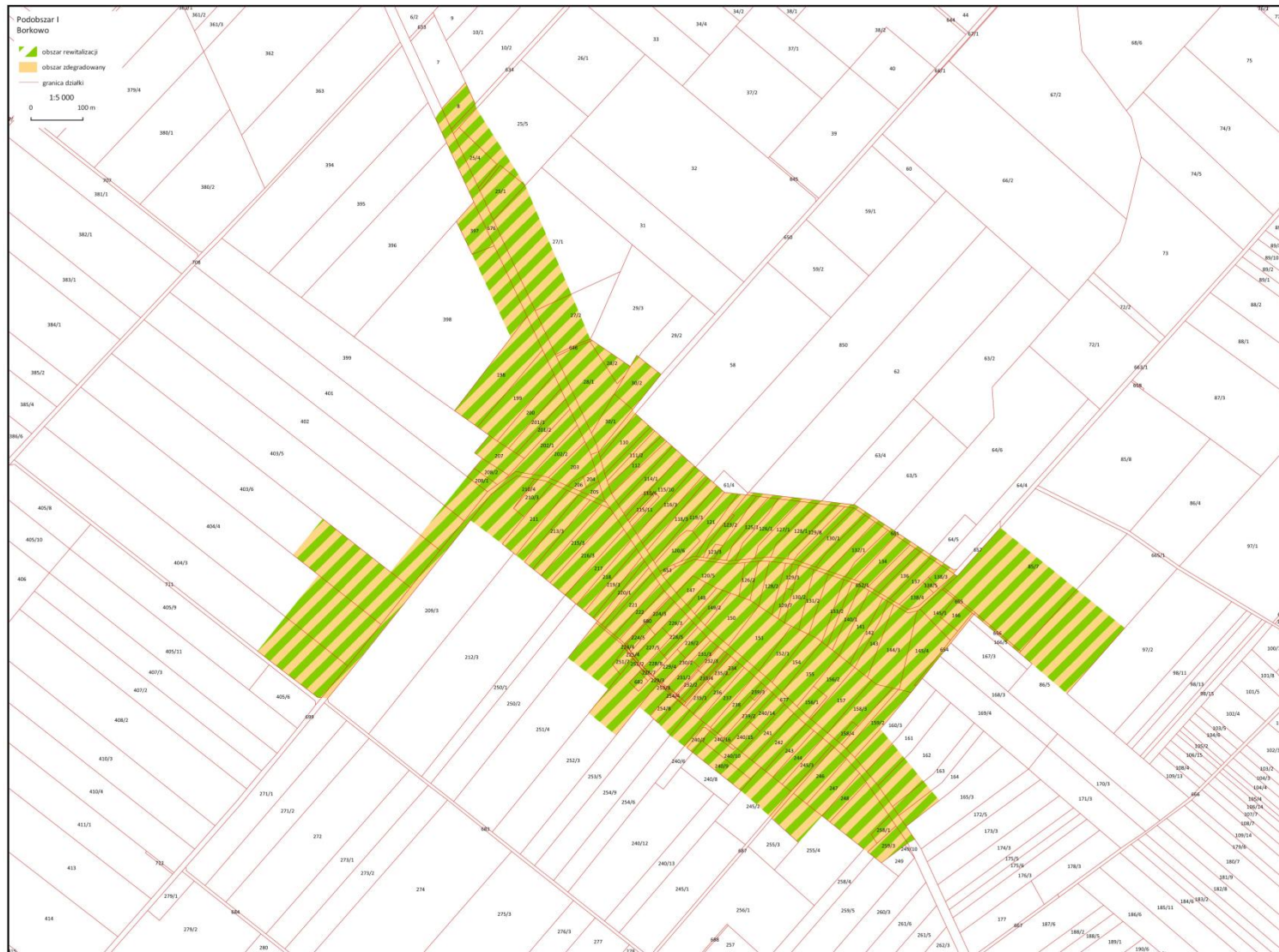
Źródło: Urząd Gminy Kolno

Na obszarze rewitalizacji identyfikuje się problem degradacji budynków, które nie są wykorzystywane na cele społeczne wpływa na zwiększenie negatywnych uwarunkowań przestrzenno- funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji. Rozwiązaniem problemu mieszkańców może być zagospodarowanie budynku po d. remizie strażackiej. Budynek stanowi jednak obecnie zagrożenie dla mieszkańców. Dach pokryty jest szkodliwym eternitem. Elementy elewacji trzymają się prowizorycznie. W konsultacjach społecznych podnoszono konieczności zabezpieczenia obiektu. Projekt oddziaływać mógłby również na mieszkańców Czerwonem, którzy mieliby miejsce spotkań. Obecnie brak jest odpowiedniego wyposażenia obiektu oraz zdegradowanej przestrzeni utrudniającej prowadzenie interesujących działań dla mieszkańców. Diagnozowanym problemem jest również potrzeba wzmocnienia działań oddziałujących na bierność zawodową, m.in. poprzez prowadzenie aktywnych działań reintegracyjnych mających na celu zaktywizowanie osób długotrwale wykluczonych. Potencjałem obszaru są małe gospodarstwa ekologiczne lecz brak jest narzędzi do promocji tej formy produkcji rolniczej pośród mieszkańców, ani miejsca gdzie rolnicy mogliby prezentować swoje drobne produkty ekologiczne (miody, nalewki, sery), co mogłoby wpłynąć na rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji. Miejscowość jest na trasie Warszawa na Mazury więc dzięki realizacji inwestycji będzie można również spróbować zatrzymać turystów co pozwoli na oddziaływanie gospodarcze projektu. Potrzebą rewitalizacyjnych jest organizacja lokalnych atrakcji w celu ugruntowania lokalnej tradycji oraz budowy więzi lokalnych, identyfikacji tożsamościowej mieszkańców, co będzie stanowiło podstawę do wdrażania projektów w większym stopniu nakierowanych na aktywizację. Planowane inwestycje powinny przyczynić się do poprawy estetyki najbliższego otoczenia, co wpłynie na podniesienie atrakcyjności najbliższej okolicy; powinno to pozwolić na pozyskanie dodatkowych dochodów dla mieszkańców. Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będą działania rewitalizacyjne realizowane w ramach cel jakim będzie aktywizacja mieszkańców i prowadzenie działań społecznych pobudzających przedsiębiorczość we współdziale LGD Kraina Mlekiem Płynąca. Ważne wydaje się również prowadzenie kurów tematycznych w celu minimalizacji bezrobocia, wzrost wiedzy mieszkańców w zakresie wiosek tematycznych. Zasadne będzie integrowanie mieszkańców wokół wspólnej historii miejscowości i całej Gminy. **Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będzie realizacja działań rewitalizacyjnych w ramach celu Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego.**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Mapa 2 Podobszar rewitalizacji I. Borkowo

Podobszar II
Kozioł

obszar rewitalizacji
obszar zdegradowany

granica obszaru ewidencyjnego
granica działki

1:5 000
0 100 m

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Mapa 4 Podobszar rewitalizacji III. Wincenta

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział IV. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji). Wizja obszaru rewitalizacji opracowana jest na podstawie analizy SWOT obszaru rewitalizacji, która również znajduje się w rozdziale. Wizja obszaru rewitalizacji odnosi się do zdiagnozowanych potrzeb, uwarunkowań i potencjałów obszaru rewitalizacji, których uruchomienie jest istotne do powodzenia procesu rewitalizacji. Wizja przedstawia w sposób syntetyczny opis stanu docelowego, do jakiego dąży się w wyniku realizacji programu rewitalizacji.

Zadaniem realizacji działań rewitalizacyjnych będzie zapobieganie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych, nadanie przestrzeniom publicznym waloru przyjaznego otoczenia i uzbrojenie kapitału ludzkiego w narzędzia, w szczególności infrastrukturę pozwalającą na realizację inicjatyw oddolnych w celu utrwalenia efektu rewitalizacji. Potencjały rewitalizacji obszarów zdegradowanych przeznaczonych do rewitalizacji są rezultatem diagnozy sytuacji kryzysowych zidentyfikowanych w obszarze społeczno-gospodarczym, spacerów studyjnych zrealizowanych na terenie Gminy i obszaru rewitalizacji. W celu wskazania wizji obszaru rewitalizacji dokonano **analizy SWOT¹⁹ dla obszaru rewitalizacji**; SWOT jest przeglądem uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych oraz stanowi ważny element procesu planowania.

Tabela 14 Analiza SWOT obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Kolno

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Lokalizacja gminnych placówek kulturalnych (Centrum Kultury Gminy Kolno w Koźle)	Wyższa niż średnia gminy liczba świadczeń społecznych oraz niewystarczająca oferta działań dla osób starszych i seniorów
Potencjał ludzki do zagospodarowania - duża gęstość zaludnienia miejscowości obszaru rewitalizacji (szczególnie miejscowość Borkowo – 8,5% ogółu mieszkańców gminy)	Mała aktywność społeczna na poziomie miejscowości obszaru rewitalizacji w porównaniu z gminą
Występowanie miejsc szczególnie predysponowanych do realizacji działań rewitalizacyjnych przede wszystkim odnoszących się do problemów przestrzenno-funkcjonalnych i społecznych	Gorszy stan nawierzchni dróg gminnych w porównaniu z gminą
Położenie na szlaku turystycznym oraz liczne miejsca pamięci historycznej, w tym betonowe schrony bojowe stanowiące część umocnień Linii Mołotowa (miejscowość Koziół) oraz radzieckie punkty oporu z lat 1939 - 1941 (m.in. miejscowość Borkowo)	Wielkość i potencjał produkcyjny gospodarstw rolnych specjalizujących się w chowie bydła mlecznego, co jednak powodować może problemy z uwagi na zmiany w zakresach kwotowania mleka, stosowanie mechanizmów interwencyjnych czy opóźnienia w koncentracji produkcji mleka
Dobrze przygotowana do realizacji systemowych projektów społecznych skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego kadra Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie	Występujący problem zaśmiecania, braku oczyszczalni i świadomości ekologicznej podnoszony w opiniach mieszkańców (szczególnie miejscowości Koziół, Wincenta)
Grupy nieformalne i organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze rewitalizacji posiadające doświadczenie w realizacji przedsięwzięć na rzecz lokalnej społeczności	Istniejące stereotypy wśród społeczności lokalnej zamieszkującej obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji skutkujące niechęcią do zmian
Unikatowe walory przyrodnicze tj. tereny rekreacyjne usytuowane bezpośrednio przy rzece Pisa	Słabo rozwinięta komunikacja publiczna

¹⁹ Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Potencjał lokalnych przedsiębiorców (przemysł drzewny i branża IT)	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Potencjał rozwoju turystyki rekreacyjnej (wypoczynkowej), na obszarach wiejskich i przyrodniczej	Postępująca trudność aktywizacji osób długotrwale wykluczonych, szczególnie zamieszkujących tereny popegeerowskie
Wykorzystanie trendu przeprowadzki ludzi starszych, wykształconych na tereny wiejskie i możliwość rozwoju kapitału społecznego	Typowe problemy dla obszarów wiejskich w postaci braku funkcjonujących wspólnie grup producenckich
Możliwość pozyskania środków zewnętrznych poza PROW 2014-2020 i RPO WP 2014-2020, również z PO Polska Wschodnia 2014-2020 i Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020, a także innych funduszy krajowych i unijnych	Brak atrakcyjnego rynku pracy dla ludzi młodych kończących uczelnie oraz utrzymująca się tendencja migracji osób młodych oraz niżu demograficznego
Możliwość tworzenia miejsc pracy, związana z realizacją przedsięwzięć na obszarze rewitalizacji	Postępujący proces depopulacji (związany z odpływem ludzi młodych oraz negatywnym trendem przyrostu naturalnego)
Promocja Gminy w mediach tradycyjnych, społecznościowych mogąca zostać wykorzystana na potrzeby działań rewitalizacyjnych	Brak świadomości mieszkańców o zwiększającym się zagrożeniu smogiem co jest skutkiem braku dedykowanych programów pomocowych chroniących środowisko naturalne
	Brak lokalnych i regionalnych działań przeciwdziałających długotrwałemu bezrobociu

Źródło: Opracowanie własne

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zrealizowana zostanie poprzez cele ogólne, szczegółowe oraz przedsięwzięcia Programu. Warunkiem realizacji Programu będzie włączenie elementu społecznego w działania infrastrukturalne na obszarze rewitalizowanym. Tak uporządkowana analiza stanowi podstawę sformułowania celów i przedsięwzięć, które z kolei powinny być zinstrumentalizowane w postaci wiązki celów ogólnych Programu. **Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:**

Obszary zdegradowany jest miejscem gdzie zaktywizowana została społeczność lokalna i dostrzec można spadek identyfikowanych problemów społecznych. Dzięki rozwojowi infrastruktury możliwe jest świadczenie usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych dla mieszkańców czego nie można było zrealizować wcześniej na takim poziomie. Łatwy dostęp do kultury, rekreacji i usług zapewnia dostrzegalne polepszenie jakości życia mieszkańców.

Celem działań rewitalizacyjnych będzie zapobieżenie rozprzestrzenianiu się zjawisk kryzysowych zidentyfikowanych podczas konsultacji społecznych z interesariuszami rewitalizacji (patrz. Rozdział II. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział V. Cele rewitalizacji, kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk oraz opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Niniejszy rozdział opisuje, cel główny działań rewitalizacyjnych oraz towarzyszące mu cele szczegółowe rewitalizacji. W rozdziale opisane są kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk, które zostały zidentyfikowane jako wynik pogłębionej analizy społeczno-gospodarczej. Rozdział zawiera również opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych a także opis powiązań z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Wyznaczone cele, określają rezultaty o najważniejszym znaczeniu w długiej perspektywie, i jednocześnie wyznaczają kierunki działań, co do przedsięwzięć właściwych dla koncepcji realizacji celu ogólnego rewitalizacji zaś przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji ich konkretyzację możliwą do podjęcia interwencji w danym obszarze. Poniżej wskazano cel główny programu rewitalizacji.

Zwiększenie aktywności mieszkańców terenów przeznaczonych do rewitalizacji prowadząca do ożywienia sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru rewitalizacji

Ożywienie społeczno-gospodarcze i zwiększenie aktywności mieszkańców na obszarach zdegradowanych w gminie Kolno wymaga realizacji kompleksowych i zintegrowanych działań naprawczych, uwzględniających wymiar gospodarczy oraz społeczny. Cele odnoszą się wprost do diagnozy obszaru i wizji obszaru rewitalizacji:

Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego, cel realizowany na podobszarze rewitalizacji Koziół, Wincenta.

Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji, cel realizowany na obszarze Koziół i Borkowo.

Potrzeba realizacji działań rewitalizacyjnych w Gminie Kolno wynika z lokalnych oraz ponadlokalnych dokumentów strategicznych. Jednym z priorytetów działań Unii Europejskiej na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat jest polityka miejska, która w okresie programowania jest odpowiednio stosowana do gmin wiejskich i miejsko-wiejskich gdzie identyfikuje się natężenie problemów społeczno-gospodarczych.

Dyskusję nad jej kształtem zapoczątkował w 1997 r. komunikat Komisji Europejskiej „W stronę agendy miejskiej w Unii Europejskiej”. W rezultacie dużo miejsca rozwojowi miast poświęcono w Strategii Lizbońskiej, a przede wszystkim w aktualnie obowiązującej Strategii Europa 2020. Zagadnieniom tym poświęcona jest w szczególności Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich z 2007 roku. W ostatnich latach opracowanych zostało także szereg kolejnych dokumentów Komisji Europejskiej dotyczących kondycji współczesnych miast europejskich i wyzwań przed nimi stojących. Jednocześnie wciąż trwają prace nad agendą miejską Unii Europejskiej. W dokumentach tych wskazuje się najczęściej na konieczność przyjęcia modelu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju miast. Dużo miejsca poświęca się też obszarom problemowym i konieczności ich rewitalizacji. Podejście to znalazło odzwierciedlenie w programach operacyjnych, które zostały sporządzone w Polsce po wejściu do Unii Europejskiej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Komisja Europejska umieściła walkę z ubóstwem w samym centrum **Strategii Europa 2020– Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu**. Rządy państw członkowskich uzgodniły wspólny cel, zgodnie z którym do 2020 r. Unia Europejska powinna pomóc co najmniej 20 milionom osób wyjść z ubóstwa i wykluczenia społecznego. W Polsce – zgodnie z zapisami Krajowego Programu Reform Europa 2020 – planowane jest zmniejszenie liczby osób żyjących poniżej relatywnej granicy ubóstwa o 1,5 mln. Osiągnięcie unijnego celu zmniejszenia wskaźnika ubóstwa będzie wymagało połączenia wszystkich wysiłków i instrumentów na poziomie UE i państw członkowskich. Zgodnie z założeniami Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym walka z ubóstwem i wykluczeniem musi opierać się na wzroście gospodarczym i zatrudnieniu oraz na nowoczesnej i skutecznej ochronie socjalnej. Interwencja innowacyjnej ochrony socjalnej musi być połączona z szerokim zestawem polityk społecznych, łącznie z ukierunkowaną edukacją, opieką społeczną, mieszkalnictwem, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityk rodzinnych.

Na szczeblu krajowym wsparcie rewitalizacji regulowane jest w następujących dokumentach: Krajowa Polityka Miejska, Narodowy Plan Rewitalizacji 2022, Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Wątki tematyczne **Krajowej Polityki Miejskiej dla perspektywy 2014-2020** obejmują następujące aspekty: Kształtowanie przestrzeni; Partycypacja publiczna; Transport i mobilność miejska; Niskoemisyjność i efektywność energetyczna; Rewitalizacja; Polityka inwestycyjna; Rozwój gospodarczy; Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu; Demografia; Zarządzanie obszarami miejskimi. Propozycję definicji pojęcia rewitalizacji odnajdujemy obecnie w projekcie dokumentu strategicznego, jakim jest Krajowa Polityka Miejska, jak również w Narodowym Planie Rewitalizacji 2022. Zgodnie z zapisami KPM działania rewitalizacyjne powinny prowadzić do następujących pożądaných efektów: efekty społeczne, które są kluczowym elementem rewitalizacji (m.in. przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, pomoc społeczna i rozwój usług społecznych, poprawa jakości mieszkań i warunków ich eksploatacji, edukacja, aktywizacja zawodowa grup zagrożonych wykluczeniem, wsparcie rodzin wychowujących dzieci, wsparcie rodzin osób długo pozostających bez pracy, uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym, sport, działania na rzecz młodzieży zagrożonej wykluczeniem, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, wsparcie rodzin wielodzietnych itd., działania na rzecz prozdrowotnych wyborów mieszkańców dotyczących stosowania substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu i narkotyków itd.), efekty gospodarcze (m.in. wspieranie przedsiębiorczości, samozatrudnienia, ekonomii społecznej, zwiększanie atrakcyjności dla inwestorów, szczególnie lokalnych), przestrzenne (wizja przekształceń i zmiany funkcji terenów, poprawa dostępności, estetyki i jakości przestrzeni publicznych, infrastruktury komunalnej, uzupełnienia zabudowy itd.), efekty środowiskowe (rekultywacja, obniżenie szkodliwych emisji, tworzenie nowych i odnowa terenów zielonych lub innych terenów o wartości ekologicznej, zieleń miejska itd.), techniczne (przeciwdziałanie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, energooszczędność, rozwój i modernizacja sieci ciepłowniczych itp.), efekty związane z kulturą (z działaniami kulturalnymi i infrastrukturą kultury) oraz z zachowaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego – materialnego (m.in. zabytki) i niematerialnego, funkcjonowania miasta (np. w zakresie optymalizacji funkcjonowania gminnej gospodarki komunalnej i lokalowej), efekty związane z ograniczeniem barier w obszarze mieszkalnictwa, w tym zwiększenie możliwości gmin w dysponowaniu zasobem mieszkań komunalnych, intensyfikacja remontów i modernizacji, adaptacji i przebudowy obiektów na cele mieszkaniowe, dogęszczanie zabudowy mieszkaniowej.

W ramach **Narodowego Planu Rewitalizacji 2022** rewitalizację określa się jako zespół działań prowadzonych kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i terytorialnie w celu osiągnięcia założonych przemian w obszarach kryzysowych. Definicja rewitalizacji przyjęta w ramach NPR obejmuje wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

realizację programów rewitalizacji. Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.

W **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030** wskazano, że podstawą planowania strategicznego na poziomie metropolitalnym powinna być zasada pierwszeństwa regeneracji (odnowy) zabudowy nad zajmowaniem nowych terenów pod zabudowę. Oznacza to intensyfikację procesów urbanizacyjnych na obszarach już zagospodarowanych, tak aby minimalizować ekspansję na nowe tereny.

Z zapisów **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020**, w której drugi cel strategiczny „Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych” obejmuje m.in. cel szczegółowy „Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze” wynika podejście do rewitalizacji jako najbardziej kompleksowej odpowiedzi na degradację społeczną, gospodarczą, przestrzenną, techniczną i środowiskową polskich miast. Stwierdzono, że skala problemów miast wymusza podjęcie skoordynowanych działań zmierzających do ich rozwiązania. Badania wykazały, że istotną część terenów zurbanizowanych w Polsce to obszary zdegradowane, a wśród nich istotny jest udział dzielnic śródmiejskich. Obszary zdegradowane są zamieszkane przez ok. 2 miliony osób, z których znaczna część korzysta ze świadczeń pomocy społecznej, ma problemy ze znalezieniem lub utrzymaniem pracy, w codziennym życiu doświadcza problemów patologii społecznych lub ma utrudniony dostęp do usług publicznych. Niska jakość życia w wymiarze społeczno-ekonomicznym nakłada się często na złe warunki mieszkaniowe. Luka remontowa w Polsce od wielu lat pozostaje na niezmiennym poziomie ok. 36 mld zł. Doświadczenia innych krajów dowodzą, że skuteczna i efektywna rewitalizacja miast to wielokierunkowe działania na rzecz społecznej, przestrzennej i ekonomicznej odnowy obszarów zdegradowanych, przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych podmiotów. Zgodnie z założeniami dokumentów strategicznych rewitalizacja prowadzona w miastach ma być procesem kompleksowych, interdyscyplinarnych przemian ukierunkowanych na wyprowadzenie obszarów zdegradowanych z kryzysu.

W **ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji** (Dz.U. z dnia 3 listopada, poz. 1777), rewitalizacja została zdefiniowana jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację gminnych programów rewitalizacji, prowadzone przez interesariuszy tego procesu. Rewitalizacja rozumiana jest jako proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych zakłada ponadto optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i ma być procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. W ww. ustawie zoperacjonalizowano skalę i instytucjonalizowanie partycypacji społecznej w realizacji działań rewitalizacyjnych. Ustawa określa zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Wprowadzenie brakujących dotąd regulacji prawnych miało zapewnić kompleksowość i efektywność działań jst w tym zakresie. W ustawie zdefiniowane zostało pojęcie obszar zdegradowany. Obszar ten określono jako teren koncentracji negatywnych zjawisk społecznych (w tym bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, problemów edukacyjnych, niskiego kapitału społecznego, braku uczestnictwa w życiu publicznym i kulturze), a także gospodarczych (wspomniane bezrobocie, niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowych (degradacja środowiska naturalnego, przekroczenie norm środowiskowych, składowanie odpadów w miejscach na ten cel nie przeznaczonych), przestrzenno-funkcjonalnych (brak wyposażenia obszaru w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, brak terenów publicznych) lub technicznych (degradacja stanu technicznego tkanki budowlanej, przede wszystkim mieszkaniowej, brak wyposażenia w nowoczesne rozwiązania techniczne, degradacja jakości przestrzeni publicznych). Zgodnie z ustawą o rewitalizacji proces opracowywania gminnych programów rewitalizacji powinien zostać poprzedzony diagnozą obszarów

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

kryzysowych. Pierwszym krokiem wyznaczania tych obszarów jest zdefiniowanie obszaru zdegradowanego. Podstawą wyznaczenia obszaru zdegradowanego jest stwierdzenie, że występują na nim negatywne zjawiska społeczne. Stwierdzenie występowania negatywnych zjawisk społecznych jest niezbędnym, ale nie jedynym warunkiem delimitacji obszaru zdegradowanego. Obok zjawisk społecznych muszą bowiem jednocześnie występować negatywne zjawiska z co najmniej jednej dodatkowej sfery, to jest: negatywne zjawiska gospodarcze; negatywne zjawiska środowiskowe; negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne; negatywne zjawiska techniczne.

Program rewitalizacji Gminy jest opracowany na podstawie Wytycznych nie realizowany na podstawie ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, od 1 stycznia 2024 r. jedyną podstawą realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminach będzie gminny program rewitalizacji przyjęty uchwałą gminy zgodnie z wymogami wskazanymi w ustawie o rewitalizacji. Z uwagi na przygotowanie Programu na podstawie **Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020** przyjęto okres obowiązywania Programu do 2023 roku.

Głównym instrumentem finansowym, wspierającym państwa członkowskie przy zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego na poziomie Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2014-2020 jest EFRR i EFS, w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Rewitalizacja terenów zdegradowanych w kwalifikujących się regionach w państwach członkowskich może być współfinansowana z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) lub z Funduszu Spójności (FS). Działania rewitalizacyjne gmin z woj. podlaskiego w okresie programowania na lata 2014-2020 wspierane mają być ze środków EFRR w ramach 8.5 RPO WP 2014-2020 Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna obszarów zmarginalizowanych, lecz działanie to dostępne jest jedynie dla miast powiatowych; dla Gminy Kolno dostępne wsparcie bezpośrednio dedykowane na działania infrastrukturalne w ramach RLKS działanie 8.6 Rewitalizacja małej skali w ramach LSR LGD Kraina Mlekiem Płynącą obejmującej swoim działaniem również Miasto Kolno. Wsparcie działań miękkich i społecznych ze środków EFS dostępne będzie w ramach RPO WP 2014-2020.

W ramach analizy uwarunkowań zewnętrznych analizie poddano strategię regionalną **Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020²⁰**. Potrzeba działań rewitalizacyjnych wynika przede wszystkim z celu strategicznego 3. Jakość życia, Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych oraz Celu strategicznego 3. Jakość życia, Cel operacyjny 3.2. Poprawa spójności społecznej. Zaplanowane cele rewitalizacji gminy wynikają również z kierunków wytyczonych dla powiatu wskazanych w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Kolneńskiego na lata 2015-2020. W ramach inicjatywy RLKS²¹ poddano analizie również **Lokalną Strategię Rozwoju na lata 2014-2020 LGD Kraina Mlekiem Płynącą²²**. Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Kraina Mlekiem Płynącą na lata 2014-2020 obejmuje swoim obszarem oddziaływania dwie gminy należące do powiatu łomżyńskiego oraz sześć gmin należących do powiatu kolneńskiego w tym Gmina Kolno.

²⁰ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego została przyjęta Uchwałą Nr XXXI/374/13 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 9 września 2013 roku.

²¹ RLKS to skrót o wyrażenia Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (ang. *Community-led local development – CLLD*) jest instrumentem, który w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020 umożliwia zastosowanie metody LEADER także w ramach polityki spójności w ramach wspólnej podstawy prawnej, czyli art. 32-35 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013. RLKS zachowuje podstawowe założenia metody LEADER, to jest:

- 1) oddolność (szeroki udział społeczności lokalnej w tworzeniu i realizacji strategii),
- 2) terytorialność (lokalna strategia rozwoju przygotowana dla danego, spójnego obszaru),
- 3) zintegrowanie (łączenie różnych dziedzin gospodarki, współpraca różnych grup interesu),
- 4) partnerstwo (lokalna grupa działania jako lokalne partnerstwo, w którym uczestniczą różne podmioty z sektora publicznego, społecznego i gospodarczego),
- 5) innowacyjność (w skali lokalnej),
- 6) decentralizacja zarządzania i finansowania,
- 7) sieciowanie i współpraca (wymiana doświadczeń i rozpowszechnianie dobrych praktyk).

²² Obszar Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 LGD Kraina Mlekiem Płynącą przyjętej w 2015 roku stanowi osiem gmin woj. podlaskiego, sześć gmin należących do powiatu kolneńskiego, gminy: Grabowo, Mały Płock, Turośl, Stawiski, Kolno oraz miasto Kolno oraz dwie gminy należące do powiatu łomżyńskiego, gmina Nowogród i Zbójna.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Analiza SWOT pokazała, że działania LGD Lokalnej Grupy Działania powinny skupić się na wykorzystaniu mocnej strony obszaru jakim są dobre warunki naturalne, Puszcza Kurpiowska, Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Kurpiowskiej i Doliny Dolnej Narwi. Słabą stroną obszaru na której powinna skupić się aktywność LGD jest relatywnie wysoki poziom bezrobocia szczególnie wśród osób młodych w połączeniu ze zidentyfikowanym problemem zatrudnienia mieszkańców głównie w jednostkach budżetowych gminy i powiatu. W tym obszarze realizowane będą działania skierowane na rozwój przedsiębiorczości. Szansą rozwojową obszaru LSR są rosnące oczekiwania konsumentów w zakresie jakości żywności oraz rosnący rynek zbytu na żywność wysokiej jakości, w tym m.in. żywność ekologiczną, produkty regionalne i tradycyjne. Kolejnym potencjalnym kierunkiem interwencji LGD powinno być oddziaływanie na problem znacznego odsetka osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Poziom ten jest wyższy niż średnia regionalna i krajowa. Na ten problem możliwe będzie oddziaływanie środkami EFS powierzonymi LGD w ramach RLKS. Konfrontując mocne i słabe strony z czynnikami zewnętrznymi (szanse i zagrożenia) należy zwrócić uwagę na istotne zagrożenie dla obszaru jakim jest odpływ ludzi młodych, lepiej wykształconych do ośrodków miejskich (Białystok, Olsztyn, Warszawa) oraz dalszy rozwój szarej strefy pracy na terenach wiejskich oraz bierność i wycofanie z rynku pracy z nadzieją na świadczenia socjalne. Wyniki analizy SWOT wskazują również na specyfikę obszaru jakim jest powiat kolneński tj. występowanie różnic w dostępie do usług społecznych i zatrudnienia na obszarach objętych LSR. Pośród słabych stron wskazywany jest szczególnie zły stan techniczny wielu obiektów dziedzictwa kulturowego mogących stanowić potencjalną atrakcję turystyczną. Dalszy rozwój infrastruktury społecznej może być odpowiedzią na zidentyfikowaną słabą stronę jaką jest niekorzystna struktura osób bezrobotnych (osoby młode oraz długotrwale pozostające bez pracy, oraz nieposiadające kwalifikacji zawodowych) oraz bezrobocie ukryte na wsi. Szansą dla obszaru LSR w tym zakresie działań będzie możliwość pozyskania środków zewnętrznych w ramach PROW 2014-2020, Podstawowe usługi i rozwoju wsi, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, RPO WP 2014-2020, RLKS oraz Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. **Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będzie realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w ramach dwóch celów LPR Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego oraz Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji.**

Realizacja LPR przyczyni się do urzeczywistnienia misji określonej w **Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015 – 2020**. Plan jest instrumentem służącym do realizacji polityki rozwoju społeczno-gospodarczego oraz polityki programowania rozwoju lokalnego gminy. Obejmuje on analizę i diagnozę sytuacji obecnej, wyznacza misję i wizję rozwoju, cele główne, i szczegółowe, zadania, sposób monitorowania i osiągnięcia założonych celów planu. W Planie wskazuje się wizję rozwoju Gminy, tj. Gmina jest obszarem rozwojowym podejmującym działania na rzecz wykorzystania potencjału przedsiębiorczego, społeczno – gospodarczego, kulturalnego, sportowego, historycznego oraz ekologicznego i turystycznego. Wizja rozwoju Gminy określona w Planie będzie realizowana przez działania rewitalizacyjne. W Planie wskazuje się również na obszary problemowe w Gminie w zakresie uwarunkowań środowiskowych: brak sieci kanalizacyjnej w obszarze; niska jakość wód powierzchniowych; zanieczyszczenie wód; niska świadomość ekologiczna mieszkańców; w zakresie gospodarczym niska aktywność inwestycyjna; niska aktywność podmiotów gospodarczych w zakresie działalności gastronomicznej i kwaterunkowej; brak oferty turystycznej; dominacja działalności indywidualnej w sektorze rolnictwa; wysoki odsetek bezrobocia; w zakresie technicznym brak gazyfikacji sieciowej; brak kanalizacji sieciowej; brak oczyszczalni ścieków; niedoinwestowanie w zakresie ochrony środowiska związanej z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków sanitarnych; brak centralnej sieci ciepłowniczej; w sferze społecznej niewystarczająca infrastruktura medyczno-zdrowotna w zakresie dostępności aptek i punktów aptecznych; organizacja lokalnych imprez kulturalnych i sportowych; niewystarczająca infrastruktura w zakresie infrastruktury pomocowej; spadek liczby uczniów. **Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będzie**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w ramach dwóch celów LPR Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego oraz Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji.

Cele rewitalizacyjne będą realizować cel nadrzędny **Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kolno** określony jako poprawa jakości życia mieszkańców poprzez proekologiczny (zrównoważony) rozwój gminy, przy racjonalnym wykorzystaniu walorów przyrodniczych i gospodarczych, istniejącego majątku trwałego, potencjału infrastrukturalnego i produkcyjnego, w tym walorów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zaplanowane do realizacji działania rewitalizacyjne będą realizować wskazane cele w Studium. Zaplanowane działania rewitalizacyjne będą również spójne z celami krótkoterminowymi w zakresie ochrony środowiska woj. podlaskiego wyrażonymi w **Programie Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017–2020 z perspektywą do 2024** w Obszarze interwencji 9. Zasoby przyrodnicze cel szczegółowy Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego oraz Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym.

Analiza kierunków polityki społecznej gminy określonych w **Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kolno na lata 2007-2017** pokazuje spójność z celami i planowanymi działaniami rewitalizacyjnymi. W Strategii społecznej wskazuje się, że jednym z podstawowych problemów społecznych wskazywanych przez mieszkańców jest niskie poczucie więzi i odpowiedzialności za innych, słaba tożsamość z gminą. Poza stowarzyszeniami OSP na terenie gminy jest 6 organizacji pozarządowych, które najczęściej angażują się w sprawy społeczne Gminy. Dotychczas niewielka grupa- około 6 osób była zaangażowana w rozwiązywanie problemów społecznych na terenie gminy. Dzięki pracy warsztatowej i Programowi liczba ta systematycznie wzrasta. Poza tymi problemami wskazano również szereg innych elementów problemowych na które warto oddziaływać działaniami rewitalizacyjnymi: mała aktywność społeczna na poziomie sołectw, ograniczony dostęp do Internetu, nowoczesnych technologii, brak kadr specjalistycznych do pozyskiwania środków na zewnątrz i realizacji projektów, doradców, trenerów, terapeutów, niska świadomość społeczna, brak zaangażowania, małe zainteresowanie prowadzeniem działalności agroturystycznej i produkcją żywności ekologicznej, niewystarczająca realizacja planu gospodarki odpadami, brak infrastruktury (przedszkola, sal gimnastycznych, boisk, placówek umożliwiających zagospodarowanie czasu wolnego), brak funduszy na realizację potrzebnych usług społecznych, mała liczba organizacji pozarządowych, brak miejsc pracy i systemu wsparcia długotrwale bezrobotnych, brak perspektyw dla młodzieży kończącej szkoły – migracja, niekorzystne wskaźniki demograficzne- ujemny przyrost, migracje, emigracje, mała oferta organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, brak specjalistycznych placówek opieki zdrowotnej, niska samoocena mieszkańców, duża liczba osób niepełnosprawnych, przewale chorych, samotnych, niska koordynacja pomocy i monitoringu usług społecznych, zbyt mały dostęp do świadczeń opiekuńczych, rehabilitacji, peryferyjne położenie względem głównych szlaków komunikacyjnych, mała różnorodność gospodarcza charakteryzująca się dominacją rolnictwa, zły stan nawierzchni dróg gminnych na terenie gminy, niedostateczne wykorzystanie walorów turystycznych gminy oraz niski poziom wykształcenia mieszkańców. **Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będzie realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w ramach dwóch celów LPR Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego oraz Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji.**

Pośród działań rewitalizacyjnych zidentyfikowano projekty bezpośrednio skierowane na cele animacji mieszkańców i włączeniem w rynek pracy osób bezrobotnych i biernych zawodowo, które mają być współfinansowane ze środków EFS dostępnych w ramach RPO WP 2014-2020. Cele Programu będą realizować cel nadrzędny strategii jakim jest Stwarzanie mieszkańcom gminy Kolno jak najlepszych warunków życia, ze szczególnym uwzględnieniem integracji

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

osób wykluczonych społecznie. Odpowiedzią na zidentyfikowane problemy będzie realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w ramach celu społecznego LPR Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego.

Poniższa tabela zawiera wskazane cele poszczególnych dokumentów strategicznych Gminy spójnych z celami Programu. Zapisy przywołane powyżej jednoznacznie świadczą o pełnej spójności celów ogólnych zaproponowanych w Programie ze wszystkimi poddanymi analizie programami rozwoju na szczeblu lokalnym. Cele i zaplanowane w ich ramach działania i przedsięwzięcia spójnie odpowiadają na potrzeby wynikające z przeprowadzonej diagnozy i analizy lokalnych dokumentów strategicznych.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Tabela 15 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Kolno

Dokumenty strategiczne Gminy Kolno	Cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2023	
	Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego	Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji
<i>Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015 – 2020</i>	Cel strategiczny I. Zwiększenie aktywności mieszkańców gminy Kolno Cel strategiczny II. Rozwój przedsiębiorczości w obszarze gminy Kolno	Cel strategiczny VI. Poprawa komunalnych warunków życia mieszkańców gminy Kolno Cel strategiczny VII. Rozwój działalności i infrastruktury kulturalnej w gminie Kolno Cel strategiczny VIX. Rozwój infrastruktury turystycznej w gminie Kolno
<i>Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kolno na lata 2007-2017</i>	I Cel strategiczny Wzmocnienie gminnego systemu pomocy i integracji – wyrównywanie szans społecznych oraz usamodzielnianie osób i grup najsłabszych socjalnie	III Cel strategiczny Poprawa jakości życia mieszkańców ich aktywności oraz integracji, a także zapewnienie możliwości udziału w życiu kulturowym
<i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kolno</i>	Gospodarcze cele rozwoju - tworzenie miejsc pracy za rolnictwem poprzez wielofunkcyjny rozwój wsi zapewniający alternatywne źródła dochodów	Społeczne cele rozwoju - łagodzenie skutków transformacji społecznej, a zwłaszcza bezrobocia, rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej, tworzenie miejsc dla kulturalnego spędzania wolnego czasu

Tabela 16 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi w skali powiatu, regionu i dokumentami krajowymi w odniesieniu do gminy Kolno

Dokumenty strategiczne o znaczeniu ponadlokalnym dla Gminy Kolno	Cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2023	
	Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego	Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji
<i>Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020</i>	Cel strategiczny 3. Jakość życia, Cel operacyjny 3.1. Zmniejszenie negatywnych skutków problemów demograficznych	Cel strategiczny 1. Konkurencyjna gospodarka, Cel operacyjny 1.4. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych

	Cel strategiczny 3. Jakość życia, Cel operacyjny 3.2. Poprawa spójności społecznej	
<i>Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kolneńskiego na lata 2015-2020</i>	Cel strategiczny 1: Zwiększenie aktywności mieszkańców	Cel strategiczny 7: Poprawa warunków życia mieszkańców powiatu kolneńskiego
<i>Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Kraina Mlekiem Płynąca na lata 2014-2020</i>	Cel ogólny 3. Niwelowanie różnic w dostępie do usług społecznych i zatrudnienia na obszarach objętych LSR (EFRR)	Cel ogólny 2. Poprawa jakości życia mieszkańców (EFRROW) Cel ogólny 4. Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego (EFS)
<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030</i>	Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału	Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020</i>	II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami	III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
<i>Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności</i>	Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”	Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju
<i>Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie. Cele KSRR w układzie trzech wymiarów strategii</i>	Cel 1 KONKURENCYJNOŚĆ Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego Cel 2 SPÓJNOŚĆ Zapóźnione obszary wiejskie – restrukturyzacja społeczna i gospodarcza i przestrzenna	Cel 2 SPÓJNOŚĆ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział VI. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Niniejszy rozdział opisuje listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Zgodnie z Wytycznymi dot. rewitalizacji w Programie opisano główne i pozostałe projekty rewitalizacyjne składające się na poniższe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Pozostałe projekty rewitalizacyjne są pozostałymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wydanych przez Ministra Rozwoju. Obejmują one zarówno projekty społeczne jak i projekty „miękkie” które finansowane będą ze środków zewnętrznych oraz środków własnych gminy lub innych beneficjentów. Wymienione przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały poddane analizie pod względem oddziaływania oraz potencjału integracji z projektami społecznymi. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Oczekuje się wzajemnego powiązania oraz synergii projektów rewitalizacyjnych. Nie oznacza to obowiązku w każdym przypadku jednoczesnej realizacji projektów, lecz synchronizację efektów ich oddziaływania na sytuację kryzysową. Poniżej zestawienie zaplanowanych do realizacji głównych i pozostałych projektów rewitalizacyjnych.

Podjęmowane w ramach projektu rewitalizacyjnego przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na konkretne problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy obszaru zdegradowanego przedstawionej w programie rewitalizacji. W poniższych opisach wykazano logikę powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami podejmowanymi w ramach kompleksowej interwencji: Analiza wyników konsultacji społecznych przedstawiona w *Rozdziale III. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji* warunkowała wybór projektów rewitalizacyjnych zaszeregowanych do grupy projektów głównych i pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pozostałe projekty rewitalizacyjne są pozostałymi przedsięwzięciami w rozumieniu Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Pojawiający się dzięki komplementarności realizowanych projektów rewitalizacyjnych efekt synergii przyczyni się do szybszego i bardziej efektywnego uzyskania oczekiwanych rezultatów Programu rewitalizacji. Realizacja głównych projektów rewitalizacyjnych przyczyni się bezpośrednio do osiągnięcia zakładanych celów Programu (zob. *Rozdział VII. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk*). Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Tabela 17 Szczegółowy opis przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych Gminy Kolno

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1. NADANIE NOWYCH FUNKCJI OBSZAROWI REWITALIZACJI WINCENTA
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Kolno / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie
Nazwa podmiotów współpracujących	Koła Gospodyń Wiejskich z obszaru rewitalizacji Rady Sołeckie i Sołtysi z obszaru rewitalizacji Komisariat Policji w Kolnie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Miejsce realizacji przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji III. Wincenta, w szczególności działka 131
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Diagnoza społeczno-gospodarcza gminy przeprowadzona na potrzeby identyfikacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wskazała, że Gmina Kolno nie posiada na swoim terenie żadnego domu pomocy społecznej oraz placówki mogącej oddziaływać na problemy osób starszych. W badaniach kwestionariuszowych prowadzonych z mieszkańcami wskazywano na zasadność realizacji projektów skierowanych do seniorów i osób wykluczonych. Specyfiką obszaru jest natężenie problemów społecznych: wskaźnik świadczeń z powodu alkoholizmu, występowanie przemocy w rodzinie. Konieczne będzie profilaktyka przeciwalkoholowa, która może być realizowana w budynku dawnej remizy strażackiej. Zasadne wydaje się wykorzystanie środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Szczególnie ważne dla obszaru i mieszkańców jest kultywowanie lokalnych tradycji i potrzeba uratowania od zapomnienia przedmiotów ważnych dla mieszkańców. Wzrost poczucia dumy z zaradności przodków i prezentacji historii pogranicza. Brak tego typu placówek na terenie gminy w tym również obszarze rewitalizacji powoduje, że mieszkańcy wymagający tego typu wsparcia instytucjonalnego umieszczani są w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów. Problemem obszaru rewitalizacji jest brak potencjału do realizacji działań skierowanych na aktywizację seniorów, pomimo wzrastającej liczby osób starszych. Brak podejmowania działań skierowanych na rzecz seniorów wpływa na pogłębianie wykluczenia osób starszych, które pozostają w domach i nie podejmują aktywności społecznej. Konieczne jest utworzenie podmiotów mających możliwość aktywizacji seniorów i wykorzystania ich potencjału. Projekt wykorzystuje dorobek projektów systemowych finansowanych ze środków EFS „Droga do zmian”; uczestnikami byli mieszkańcy Wincenty. Realizowano również projekt „Aktywne wsparcie drogą do zmian” w wyniku projektu zatrudniono 4-6 osób poprzez nabycie nowych umiejętności opiekun osób starszych i dzieci oraz prawo jazdy kat. C dla mężczyzn.
Cel (cele) projektu	Rewitalizacja fizyczna, gospodarcza i społeczna obszarów zmarginalizowanych. Przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji: kulturalnych, społecznych, edukacyjnych. Wzrost partycypacji społecznej w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Aktywizacja osób zamieszkujących obszar rewitalizacji poprzez zagospodarowanie przestrzeni na cele społeczne oraz organizowanie wydarzeń animacyjnych. Zwiększenie aktywizacji seniorów poprzez realizację wysokiej jakości usług animacyjnych i opiekuńczych w klubach seniora.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Cele programu rewitalizacji	Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego			
Główne projekty rewitalizacyjne	1.1. Nadanie nowych funkcji społecznych dawnej remizie w miejscowości Wincenta poprzez stworzenie miejsca aktywności społecznej			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Kolno	Występowanie barier w dostępie do dobrej jakości oferty spędzania wolnego seniorów oraz młodzieży. Deficyt w zakresie miejsc aktywności społecznej na terenie obszaru rewitalizacji. Możliwości wykorzystania komplementarnego wcześniejszymi operacjami współfinansowanymi ze środków PROW 2007-2013 tj. projekty kulturowe ze środków LGD Kraina Mlekiem Płynąca. Projekt komplementarny do realizowanych projektów infrastrukturalnych przez Gminę. Wyremontowano na tym obszarze wcześniej chodniki ze środków gminy i powiatu, odnowiono zabytkową szkołę z przeznaczeniem na restaurację wraz z domem weselnym (Dworek Wincenta).	Przebudowa i adaptacja zdegradowanych obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, edukacyjnych. Miejsce dla działania KGW i miejsce dla organizacji uroczystości dla mieszkańców. Planowane są warsztaty dotyczące zmniejszenia patologii, usług animacyjnych i opiekuńczych w klubach seniora. Zmniejszenie barier w dostępie do dobrej jakości usług społecznych poprzez stworzenie miejsca aktywności społecznej oraz organizowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych. Możliwość zapewnienia atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodzież oraz osoby wymagające wsparcia w zakresie reintegracji.	1. Zagospodarowanie przestrzeni wokół remizy wraz z nadaniem nowych funkcji społecznych w celu organizacji szkoleń oraz warsztatów reintegracji społecznej oraz organizacji warsztatów społecznych przeciwdziałaniu alkoholizmowi 2. Zakupienie wyposażenia remizy, wpływającego na możliwość organizowania przedsięwzięć społecznych. 3. Remont budynku na cele społeczne 4. Budowa siłowni zewnętrznej. 5. Adaptacja przestrzeni na plac zabaw
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji III. Wincenta, działka nr 131	700 000 zł RPO WP 2014-2020, LSR, działanie 8.6 EFRR, Rewitalizacja małej skali / Budżet gminy	Osoby korzystające z nowej obiektów infrastruktury rekreacyjnej - 300 osób Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy Kolno	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

		szt.	
1.2. Program dodatkowych usług opiekuńczych dla seniorów z Wincenty			
Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie	Brak możliwości zapewnienia wsparcia dla seniorów, których liczebność na obszarze rewitalizacji ulega zwiększeniu. Niewykorzystanie potencjału seniorów oraz brak podejmowania działań mających na celu ich aktywizację. Planowane pozyskanie środków na realizację wsparcia utworzenie punktów aktywizacji i opieki seniorów w miejscowościach Zaskrodzie, Wykowo, Janowo w ramach działania 9.1 RPO WP 2014-2020	Wzrost partycypacji społecznej w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Zwiększenie stopnia zaangażowania seniorów poprzez utworzenie klubów seniora, w których prowadzone są działania animacyjne. Możliwość zapewnienia opieki dla seniorów, którzy obecnie nie mają możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.	1. Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności 2. Utworzenie klubów seniora 3. Zakup wyposażenia umożliwiającego prowadzenie działań aktywizacyjnych 4. Zatrudnienie animatora
Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
Podobszar rewitalizacji III. Wincenta, działka nr 131	50 000 zł - LSR, RPO WP 2014-2020 działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, przedsięwzięcie 4.3.1. Usługi społeczne na operacje z zakresu: typ projektu nr 9	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 10 Liczba Klubów seniora doposażonych w ramach projektu – 1 Liczba osób korzystających z opieki w Klubie Seniora - 10	Dane sprawozdawcze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie/ projekt realizowany w trzech miejscowościach gminy w tym również w miejscowości Wincenta - znajdującym się na obszarze rewitalizacji Planowane działania z zakresu poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową (m.in. warsztaty rozwoju osobistego, indywidualny coaching, warsztaty kompetencji pedagogiczno-wychowawczych, trening umiejętności społecznych, praca metodą mentoringu)

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Pozostałe projekty rewitalizacyjne	<p>1.3. Uruchomienie w planowanej świetlicy muzeum gminy Kolno, w którym znajdą się eksponaty dotyczące bogatej historii gminy ze szczególnym uwzględnieniem Wincenty</p> <p>Charakterystyka projektu: tworzenie interaktywnego przewodnika po gminie Kolno, zainstalowanie wystawy stałej oraz przygotowanie oferty do szkół. Zadanie będzie w głównej mierze dotyczyło uruchomienia miejsca w którym znajdą się pamiątki historyczne oraz nowoczesny sposób zostanie przedstawiona historia Wincenty. Planowane jest również uruchomienie obserwatorium na wieży byłej remizy OSP. Cyklicznie każdego lata w Wincencie będzie organizowany piknik historyczny związany z udokumentowaną ostatnią bitwą Wojny roku 1920. Szacowana wartość projektu: 200 000 zł Planowane źródło finansowania projektu: Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016–2020” lub inny program MKiDN</p> <p>1.4. Program szkoleń podnoszących kompetencje mieszkańców (agroturystyki i promocji bezpieczeństwa BHP w rolnictwie)</p> <p>Charakterystyka projektu: Projekt „miękki” szkoleniowy obejmujący realizację cyklu szkoleń i warsztatów praktycznych dot. prowadzenia gospodarstwa ekologicznego i agroturystyki, bezpieczeństwa i prewencji w gospodarstwie. Komplementarność z działaniami prowadzonymi przez placówki terenowe KRUS. Szacowana wartość projektu: 50 000 zł Planowane źródło finansowania projektu: PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Budżet gminy</p>
Planowany okres realizacji	2018-2023
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	1 000 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> — RPO WP 2014-2020, LSR, działanie 8.6 EFRR, Rewitalizacja małej skali — RPO WP 2014-2020, LSR, RPO WP 2014-2020 działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, przedsięwzięcie 4.3.1. Usługi społeczne na operacje z zakresu: typ projektu nr 9 — Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016–2020” lub inny program MKiDN — PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego — Budżet Gminy

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	PRZEDSIĘWZIĘCIE 2. BORKOWO NA NOWO
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Kolno
Nazwa podmiotów współpracujących	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie Rady Sołeckie i Sołtysi z obszaru rewitalizacji OSP Borkowo Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Kolno - INTEGRACJA

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Miejsce realizacji przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji I. Borkowo, tereny przy szkole podstawowej			
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Problemem obszaru rewitalizacji jest brak możliwości prowadzenia działań aktywizacyjnych dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji poprzez kulturę fizyczną, a tymczasem w miejscowości funkcjonuje Straż Pożarna i istnieje potrzeba realizacji szkoleń dla strażaków. Konieczne jest zagospodarowanie wolnego czasu młodzieży. Sala gimnastyczna wymalowana jest graffiti i zaniedbana. Ważna dla społeczności lokalnej jest również religijność. W konsultacjach społecznych podnoszono zasadność odnowy elewacji kościoła pw. Trójcy świętej w Borkowie przyczyni się do budowania tożsamości. Problemem obszaru jest słaba jakość infrastruktury. W chwili obecnej, w ramach prowadzonego procesu diagnozy, stwierdzono znaczny deficyt w obszarze stałych zajęć sportowych, co wynika z braku odpowiedniej kadry, która mogłaby być odpowiedzialna za organizowanie czasu wolnego uczniów. Rozwiązanie niniejszego problemu może doprowadzić do rozwoju aktywności uczniów i wytworzenia zaangażowania sportowego. Doprowadzi to do przeciwdziałania marginalizacji młodzieży szkolnej zamieszkującej obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji. Tereny zdegradowane przez rzece Skroda stanowiące potencjał dla organizacji wydarzeń dla mieszkańców.			
Cel (cele) projektu	Wzrost partycypacji społecznej w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Głównym wyzwaniem jest aktywizacja społeczności lokalnych do podejmowania działań sprzyjających rewitalizacji społecznej i kształtowaniu kapitału społecznego oraz odbudowywanie i wzmacnianie więzi społecznych. W tym zakresie podejmowane mają być działania skierowane do młodzieży. Możliwość prowadzenia rekreacyjnych działań aktywizacyjnych młodzieży szkolnej oraz zapewnienia atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów szkoły podstawowej znajdującej się na obszarze rewitalizacji.			
Cele programu rewitalizacji	Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji			
Główne projekty rewitalizacyjne	2.1. Modernizacja boiska gminnego w Borkowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Kolno	Brak terenu dla aktywizacji mieszkańców i działań OSP Borkowo. Młodzież z okolicznych miejscowości woli siedzieć na przystanku i spotykać się przy sklepie i w innych ustronnych miejscach. Młodzież skupiająca się w tym miejscu stanowi zły wzorzec dla młodszych dzieci, co długofalowo powoduje natężenie problemów społecznych	Zapewnienie dostępu uczniów do atrakcyjnych zajęć organizowanych na odnowionej infrastrukturze rekreacyjnej wraz z wydarzeniami kulturalnymi organizowanymi dla młodzieży. Zwiększenie aktywności młodzieży szkolnej.	1. Rekultywacja powierzchni boiska gminnego z dodaniem elementów takich jak bieżnia, trybuna, toru przeszkód w celu organizowania cyklicznych zajęć rekreacyjnych i aktywizacyjnych dla uczniów oraz młodzieży z obszaru rewitalizacji

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

		identyfikowanych w diagnozie. Zdegradowana przestrzeń boiska gminnego niezapewniająca możliwości prowadzenia atrakcyjnych zajęć dla młodzieży oraz podejmowania działań aktywizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Brak możliwości prowadzenia działań rekreacyjnych i sportowych dla młodzieży szkolnej na boisku gminnym.		
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji I. Borkowo, działka nr 199	300 000 zł PROW 2014-2020, Operacje w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej / Budżet gminy	Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury rekreacyjnej - 1 szt. Liczba wydarzeń organizowanych na obiekcie - 5 szt.	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy Kolno
	2.2. Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów SP w Borkowie			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Kolno / OSP Borkowo	Głównym problemem jest brak oferty w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych (zły stan sprzętu w szkole). Indywidualne wyniki uczniów z jęz. angielskiego świadczą o niższych wynikach niż średnia w woj. podlaskim. Przyczyną były braki w sprzęcie multimedialnym służącym przyswajaniu wiedzy; brak środków finansowych na dodatkowe zajęcia. Brak możliwości korzystania przez uczniów z innowacyjnych form nauczania, opartych na	Wzrost partycypacji społecznej w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Zapewnienie wzrostu kompetencji kluczowych przez uczniów Szkoły Podstawowej im. Papieża Jana Pawła II w Borkowie, oraz możliwość zwiększenia ich aktywności społecznej poprzez organizowanie cyklicznych zajęć opartych na aktywności i kulturze fizycznej.	1. Aktywna integracja młodzieży 2. Organizowanie cyklicznych zawodów mających na celu zwiększenie aktywności uczniów. 3. Organizowanie nauki poprzez kulturę fizyczną

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

		wykorzystaniu potencjału obiektów sportowych istniejących na terenie gminy. Zagrożeniem jest generowanie problemów społecznych mieszkańców. Istnieje deficyt w obszarze zapewnienia stałych działań sportowych na terenie miejscowości oraz rozwoju kompetencji posiadanych przez uczniów. Projekt będzie powiązany z działaniami realizowanymi w ramach projektu 2.1. Rewitalizacja boiska gminnego w Borkowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą		
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji I. Borkowo, teren Szkoły Podstawowej im. Papieża Jana Pawła II w Borkowie	105 000 zł RPO WP 2014-2020, LSR, 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, 4.2.1 Usługi Edukacyjne	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 73 Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie – 4 Liczba szkół, w których pracownice przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych - 1	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy Kolno
	2.3. Organizacja cyklicznych zawodów oraz wykorzystanie miejsca na cykliczne letnie projekcje w ramach plenerowego kina mobilnego			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Kolno / OSP Borkowo	Nauka pracy w zespole przyczyni się do wykreowania dobrych wzorców; wzrost aktywności młodzieży, pokazanie alternatywnych możliwości zagospodarowania wolnego czasu	Zapewnienie wzrostu kompetencji kluczowych przez uczniów szkoły podstawowej oraz możliwość zwiększenia ich aktywności społecznej poprzez organizowanie cyklicznych zajęć opartych na	1. Organizacja cyklicznych zawodów sportowych. 2. Przystosowanie miejsca na potrzeby organizacji letnich projekcji kina plenerowego. 3. Organizowanie letnich projekcji kina

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

		młodzieży; umożliwienie współpracy międzypokoleniowej. Występowanie miejsc o znacznym natężeniu przestępstw stwierdzonych, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw kryminalnych. Długofalowo projekt przyczyni się do ograniczenia notowanej przemocy w rodzinie. Uczniowie nie mają możliwości korzystania z innowacyjnych form nauczania, opartych na wykorzystaniu potencjału obiektów sportowych istniejących na terenie gminy. Istnieje deficyt w obszarze zapewnienia stałych działań sportowych na terenie miejscowości oraz rozwoju kompetencji posiadanych przez uczniów.	sporcie. Redukacja miejsc o znacznym natężeniu przestępstw stwierdzonych, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw kryminalnych.	letniego.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji I. Borkowo, plac przy szkole podstawowej w Borkowie	30 000 zł Budżet gminy	Liczba wydarzeń aktywizujących młodzież - 20 szt. Uczestnicy działań aktywizujących - 100 osób	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy Kolno
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	<p>2.4. Odnowa elewacji kościoła pw. Trójcy świętej w Borkowie Charakterystyka projektu: Celem projektu jest poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego, jak również zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne. Szacowana wartość projektu: 250 000 zł Planowane źródło finansowania projektu: Dotacja Samorządu Województwa Podlaskiego, Budżet gminy - dotacje na cele kulturalne, PROW 2014-2020, Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego</p> <p>2.5. Budowa siłowni zewnętrznej (działka nr 222) Charakterystyka projektu: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury publicznej dla poprawy jakości życia mieszkańców mniejszości Borkowo. Projekt dotyczyć będzie pozyskania środków na budowę siłowni zewnętrznej w miejscowości Borkowo, zlokalizowanej za</p>			

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

	budynkiem Centrum Kultury Gminy Kolno. Wniosek o dofinansowanie będzie składany również na budowę siłowni i placów zabaw w innych miejscowościach Gminy Kolno Szacowana wartość projektu: 50 000 zł Planowane źródło finansowania projektu: PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej
Planowany okres realizacji	2018-2023
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	735 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> — PROW 2014-2020, Operacje w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej / Budżet gminy — Dotacja Samorządu Województwa Podlaskiego, Budżet gminy - dotacje na cele kulturalne, PROW 2014-2020, Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego — RPO WP 2014-2020, LSR, działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, 4.2.1 Usługi Edukacyjne — PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej — Budżet gminy

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	PRZEDSIĘWZIĘCIE 3. KOZIOŁ KULTURALNIE
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Kolno / Centrum Kultury Gminy Kolno w Koźle
Nazwa podmiotów współpracujących	Rady Sołeckie i Sołtysi z obszaru rewitalizacji
Miejsce realizacji przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Podobszar rewitalizacji II. Kozioł
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Zdegradowanie obszaru o wysokich walorach turystycznych i rekreacyjnych, zlokalizowanego nad nabrzeżem rzeki Pisa w miejscowości Kozioł wpływające na niemożność wykorzystania niniejszego obszaru na potrzeby mieszkańców. Brak innego obszaru na terenie gminy o wysokim potencjale służącym aktywizacji i zapewnienia dostępu do możliwości rekreacji mieszkańców z obszaru zdegradowanego.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Cel (cele) projektu	Odnowa zdegradowanych obszarów o wysokim potencjale w zakresie aktywizacji i rekreacji mieszkańców. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Zapewnienie dostępu do wysokich walorów zrewitalizowanego obszaru. Projekt pozwoli na wykorzystanie walorów przyrodniczych i turystycznych obszaru rewitalizacji do wypromowania na tym terenie turystyki pieszej i rowerowej. Projekty wynikają z Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kolno na lata 2015 – 2020 oraz spójny ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kolno gdzie miejscowość Koziół została zakwalifikowana jako potencjał możliwy do wykorzystania dla rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe z bazą noclegową i stacją wodną. Rozwój obszaru wpłynie pozytywnie na zidentyfikowane w diagnozie obszaru rewitalizacji problemy społeczne i gospodarcze.			
Cele programu rewitalizacji	<i>Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego</i> <i>Cel szczegółowy 2. Poprawa dostępu do usług społecznych w tym usług kulturalnych i rekreacyjnych ograniczających wykluczenie społeczne realizowanych na obszarze rewitalizacji</i>			
Główne projekty rewitalizacyjne	3.1. Zagospodarowanie terenu nad rzeką Pisą w miejscowości Koziół z przeznaczeniem na miejsce aktywizacji i rekreacji mieszkańców			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania
	Gmina Kolno	Degradacja terenu o wysokim potencjale rekreacyjnym i aktywizacyjnym, na którym poprzez jego zaniedbanie koncentrują się negatywne zjawiska społeczne, którym należałoby przeciwdziałać. Brak identyfikacji mieszkańców z funkcją rozrywkową obszaru, a przez to niższe poczucie tożsamości.	Odnowa obszaru zlokalizowanego przy rzece Pisie posiadającego wysokie walory turystyczne oraz rekreacyjne. Aktywizacja mieszkańców oraz przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym poprzez organizowanie cyklicznych przedsięwzięć kulturalnych wpływających na wzrost poczucia tożsamości mieszkańców. Stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców.	1. Zagospodarowanie terenu przy rzece na miejsca rekreacji i realizacjach 2. Postawienie małej infrastruktury. 3. Stworzenie placów zabaw. 4. Stworzenie miejsca do organizacji pikników rodzinnych oraz grillowania. 5. Rekultywacja zniszczonego boiska sportowego. 6. Zagospodarowanie przestrzeni na scenę służącą do organizacji warsztatów artystycznych. 7. Stworzenie siłowni zewnętrznej.
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Podobszar rewitalizacji II. Koziół, działka gminna nad rzeką Pisą i przy moście	300 000 zł PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Zachowanie dziedzictwa kulturowego / Budżet	Liczba wydarzeń aktywizujących mieszkańców - 5 szt. Liczba nowych obiektów małej architektury - 5 szt.	Dane sprawozdawcze Urzędu Gminy Kolno/ Centrum Kultury gminy Kolno w Koźle

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

	gminy
Pozostałe projekty rewitalizacyjne	3.2. Organizacja cyklu koncertów nad Pisą oraz cyklicznych plenerów malarskich i spływów kajakowych Charakterystyka projektu: W okresie wakacyjnym planowane są cykliczne koncerty muzyki poważnej, koncerty planowane są z częstotliwością dwóch w miesiącu. Na koncerty zapraszani byliby uznani artyści scen polskich i zagranicznych, planujemy również organizować plenery malarskie dla uczniów szkół plastycznych z całej Polski bazując na walorach przyrodniczych Kozła. Również rzeka Pisa pozwala na organizację spływów kajakowych. Szacowana wartość projektu: 80 000 zł Planowane źródło finansowania projektu: PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Budżet gminy
Planowany okres realizacji	2018-2023
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	380 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	— PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Zachowanie dziedzictwa kulturowego — Budżet gminy

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	PRZEDSIĘWZIĘCIE 4. AKTYWNA INTEGRACJA DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI
Nazwa wnioskodawcy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kolnie
Nazwa podmiotów współpracujących	Gmina Kolno lub inne podmioty działające w obszarze problemowym. Planuje się projekty podjęcie działań w celu realizacji projektu rewitalizacyjnego w partnerstwie wielosektorowym o charakterze podmiotowym (sektory: społeczny, prywatny, publiczny/rząd i samorząd/partnerstwo samorządów różnych szczebli) w celu kompleksowego wsparcia działaniami w projekcie grupy docelowej.
Miejsce realizacji przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji	Operacja nie inwestycyjna realizowana na całym obszarze rewitalizacji (Borkowo, Kozioł, Wincenta) obejmująca również obszar zdegradowany gminy (Borkowo, Glinki, Kolimagi, Kowalewo, Lachowo, Łosewo, Niksowizna, Stare Kielcze, Waszki, Wincenta oraz Kozioł)
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia	Zjawisko wykluczenia społecznego dotyczy najczęściej osób długotrwale bezrobotnych, oddalonych od rynku pracy o niskich kompetencjach społecznych i kwalifikacjach zawodowych, osób żyjących w niekorzystnych warunkach ekonomicznych, dotkniętych niepełnosprawnością, uzależnieniami, bezdomnością. W diagnozie obszaru wskazano, że w stosunku do lat ubiegłych w 2016 r. ogólna

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

	liczba bezrobotnych zmalała, natomiast wzrosła osób długotrwale bezrobotnych. Spadek ogólnej liczby bezrobotnych wskazuje na fakt, że znaczna liczba osób bezrobotnych z terenu gminy wyjechała w celu polepszenia swojej sytuacji materialnej poza granice kraju, natomiast wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych wynika z tego, że na terenie gminy Kolno nie ma możliwości jakiegokolwiek zatrudnienia dla osób bezrobotnych ponieważ brak jest zakładów mogących dać zatrudnienie. Możliwość przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym poprzez organizację wsparcia psychologicznego oraz organizację warsztatów aktywizacyjnych zmniejszy stopień zjawisk kryzysowych na terenie obszaru rewitalizacji. Realizowane w ramach projektu zadania wywołą energię mieszkańców, która ze względu na brak realizowanych projektów społecznych nie jest wykorzystywana.			
Cel (cele) projektu	Poprawa integracji społecznej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Eliminacja barier ograniczających aktywność społeczną i zawodową osób będących w niekorzystnej sytuacji. Zwiększenie zaangażowania mieszkańców na rzecz wspólnotowego rozwiązywania problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji. Przeciwdziałanie nasilającym się negatywnym zjawiskom społecznym poprzez realizowanie kompleksowych usług wsparcia psychologicznego oraz społecznego na rzecz mieszkańców.			
Cele programu rewitalizacji	Cel szczegółowy 1. Stworzenie warunków do dalszego rozwoju obszaru rewitalizacji poprzez integrację społeczną i pobudzenie rozwoju gospodarczego			
Główne projekty rewitalizacyjne	4.1. Aktywna integracja dla mieszkańców obszaru rewitalizacji			
	Nazwa wnioskodawcy	Opis problemu	Cel projektu	Zadania

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

	Gmina Kolno	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji nie są zintegrowani oraz nie dostrzegają możliwości wspólnotowego przeciwdziałania nasilającym się zjawiskom społecznym. Problemy społeczne, które występują na obszarze są marginalizowane ze względu na brak odpowiedniej kadry, która mogłaby podejmować działania na rzecz zwiększenia zaangażowania mieszkańców.	Zwiększenie aktywizacji społecznej i zawodowej osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rzecz poprawy i wzmocnienia ich zdolności do zatrudnienia.	1. Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, m.in. wsparcie psychologiczne - wypracowanie pozytywnych postaw, radzenie sobie w środowisku rynku pracy. 2. Warsztaty aktywizacyjne - rozwoju osobistego, umiejętności społecznych oraz kompetencji pedagogiczno-wychowawczych 3. Realizacja działań pracy socjalnej. 4. Szkolenia zawodowe. 5. Doradztwo zawodowe i kreowanie postaw przedsiębiorczych – indywidualne i grupowe – budowanie postaw przedsiębiorczych i zaradności społeczno-zawodowej. 6. Aktywizacja społeczna i działania o charakterze środowiskowym
	Miejsce realizacji	Szacunkowa wartość	Produkty i rezultaty	Sposób pomiaru
	Obszar rewitalizacji gminy Kolno	350 000 zł RPO WP 2014-2020, działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 15 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu -5 Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu – 6 Liczba osób które nabyły/wzmocniły umiejętności społeczne - 8	Dane sprawozdawcze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Pozostałe projekty rewitalizacyjne	<i>Brak zidentyfikowanych pozostałych projektów rewitalizacyjnych</i>
Planowany okres realizacji	2018-2020
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	350 000 zł
Przewidywane źródła finansowania	— RPO WP 2014-2020, działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział VII. Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Niniejszy rozdział opisuje mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji. W rozdziale znajduje się opis mechanizmów zachowania komplementarności działań (projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych) na poziomie programu w ujęciu przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania, międzyokresowym.

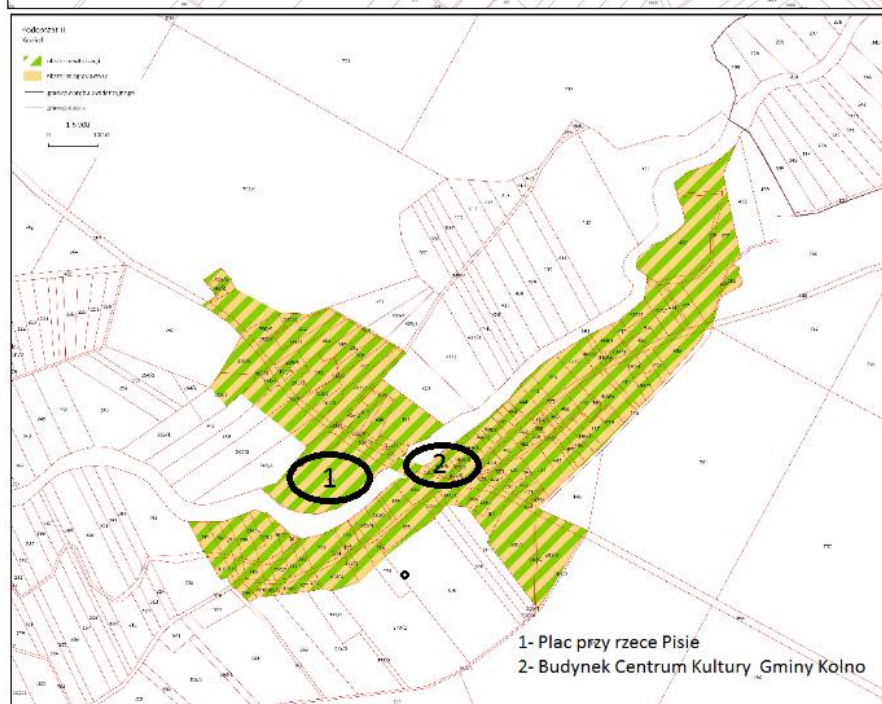
W Programie zintegrowano różne działania służące realizacji celów rewitalizacji, w związku z czym zachowana została komplementarność dokumentu w aspektach odnoszących się do zaplanowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Kompleksowe rozwiązanie problemów jest nadrzędnym celem realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, występujących na obszarze zdegradowanym. Poniżej zaprezentowano mechanizmy zachowania komplementarności działań (projektów i przedsięwzięć) na poziomie programu w ujęciu przestrzennym, problemowym, instytucjonalno-proceduralnym, źródeł finansowania, międzyokresowym

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PRZESTRZENNYM

Diagnoza obszaru pozwoliła na wskazanie poszczególnych **terenów miejscowości, na których istnieje największa koncentracja negatywnych zjawisk**, takich jak bezrobocie, ubóstwo analizowane na podstawie wykorzystania zasiłków, a także problemów środowiskowych, technicznych, przestrzenno- funkcjonalnych i gospodarczych. Planowane do wykonania projekty rewitalizacyjne skupiają się na tym obszarze i są z nim ściśle powiązane. Efektem projektów będzie możliwość korzystania z nowej infrastruktury oraz realizowanych przedsięwzięć przede wszystkim przez mieszkańców obszaru rewitalizacji Gminy; projekty społeczne skierowane są bezpośrednio do interesariuszy rewitalizacji zamieszkujących obszar rewitalizacji. Planowane do realizacji projekty zlokalizowane są w niedalekiej odległości od siebie - będą więc z łatwością na siebie oddziaływać:

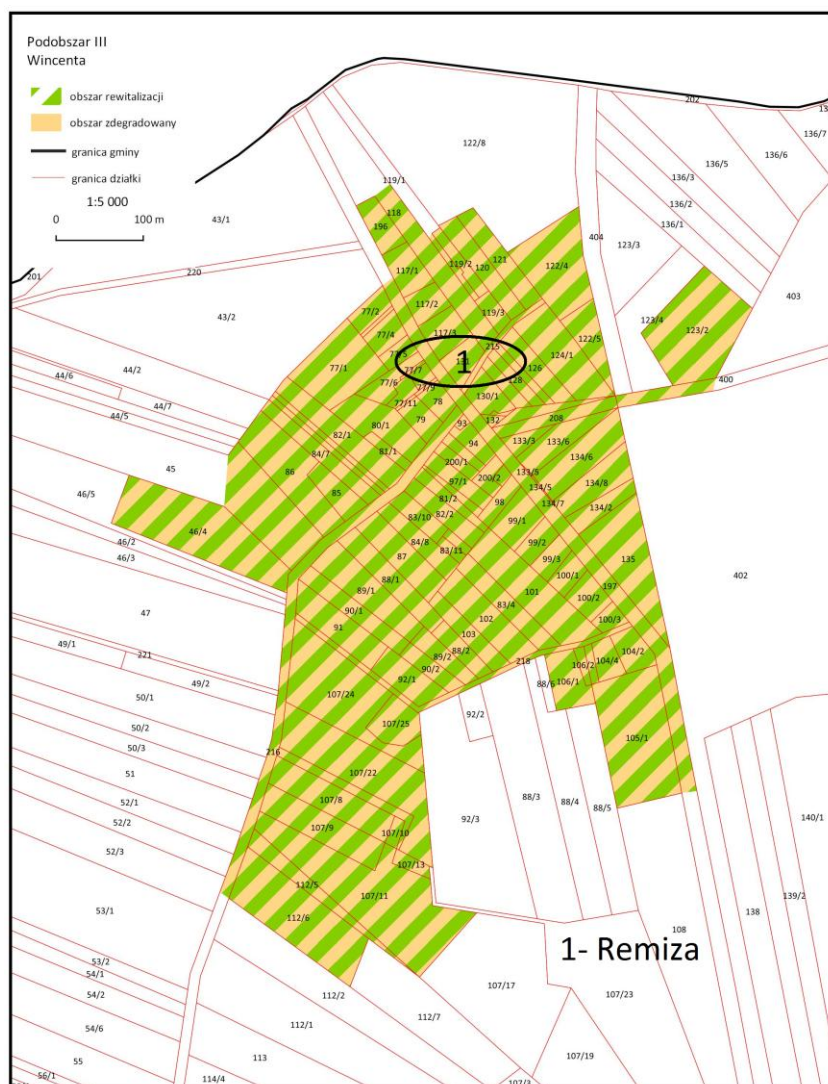

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Źródło: Opracowanie własne

Jak zaprezentowano na powyższych mapach **poszczególne projekty dopełniają się wzajemnie w ujęciu przestrzennym**, a także zostały skonstruowane w oparciu o cel, którym jest zniwelowanie problemów społecznych, w związku z czym działania podejmowane są kompatybilne względem siebie. Na każdym z podobszarów rewitalizacji zaplanowano realizację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU PROBLEMOWYM

Analiza problemów występujących na obszarze rewitalizacji pozwoliła na wskazanie przedsięwzięć, które w największym stopniu sprawią, iż problemy zostaną zmarginalizowane. Pod uwagę zostały wzięte rozwiązania sygnalizowane przez mieszkańców w trakcie spotkań oraz warsztatów rewitalizacyjnych. Planowane przedsięwzięcia zostały stworzone po dokładnym zapoznaniu się z danymi pozyskanymi w trakcie wykonywania diagnozy oraz na podstawie działań partycypacyjnych, które były realizowane w trakcie przygotowywania Programu. Wynikają one również z potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji, a także odpowiadają na potrzeby

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

sygnalizowane w obszarach społecznym, przestrzenno- funkcjonalnym, technicznym oraz środowiskowym. Zaplanowane przedsięwzięcia oddziałują w znacznym stopniu na eliminację negatywnych zjawisk, które zostały określone w diagnozie potrzeb i potencjału rozwoju obszaru rewitalizacji. Wynika to z dokładnego przeanalizowania komplementarności wyników diagnozy, na którą odpowiada realizacja konkretnych przedsięwzięć oraz poszczególnych działań. Ponadto przeprowadzono analizę wskaźników i prognozowanych rezultatów.

Zadania przewidziane do realizacji w ramach procesu rewitalizacji realizują różne cele Programu. Opis przyporządkowania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych do poszczególnych celów rewitalizacji znajduje się w *Rozdziale V. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk*. Uczestnicy procesu partycypacyjnego wskazywali poszczególne działania, które powinny stanowić części składowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także obrazowały oddziaływanie konkretnych działań na zdiagnozowane problemy. Najważniejsze projekty będą wpływały na rozwiązywanie problemów w obszarze społecznym oraz rozwój gospodarczy. Będzie to możliwe poprzez rozwój infrastruktury oraz organizowanie nowych wydarzeń kulturalnych, które doprowadzą do wzrostu atrakcyjności obszaru rewitalizacji oraz terenów przyległych. Zdegradowane budynki oraz tereny będą pełniły nowe funkcje, bardziej potrzebne pod względem przyszłego rozwoju gminy. Nadanie miejscom publicznym nowych funkcji doprowadzi do zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w realizowanych działaniach, których atrakcyjność wzrośnie. W poniższej tabeli zaprezentowany został stopień kompatybilności pod względem problemowym poszczególnych działań względem siebie, który ukazuje stopień, w jakim łączna realizacja planowanych działań doprowadzi do marginalizacji problemów występujących na obszarze rewitalizacji zgodnie z poniższą legendą.

+2 - bardzo silne powiązanie

+1 - silne powiązanie

0 - neutralne powiązanie

Jak widać w poniższej tabeli przedsięwzięcia rewitalizacyjne bardzo silnie i silnie są ze sobą powiązane. Nie zidentyfikowano przedsięwzięć neutralnie powiązanych i oddziałujących na siebie.

Tabela 18 Matryca powiązań przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji

Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Przedsięwzięcie 1. Nadanie nowych funkcji obszarowi rewitalizacji Wincenta	Przedsięwzięcie 2. Borkowo na nowo	Przedsięwzięcie 3. Kozioł kulturalnie	Przedsięwzięcie 4. Aktywna integracja dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Przedsięwzięcie 1. Nadanie nowych funkcji obszarowi rewitalizacji Wincenta				
Przedsięwzięcie 2. Borkowo na nowo				

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Przedsięwzięcie 3. Kozioł kulturalnie				
Przedsięwzięcie 4. Aktywna integracja dla mieszkańców obszaru rewitalizacji				

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU INSTYTUCJONALNO-PROCEDURALNYM

W celu zachowania komplementarności działań na poziomie Programu rewitalizacji zaplanowano działania przypisane do **Zespołu ds. rewitalizacji** oraz do Urzędu Gminy. Dla zapewnienia skuteczności procesu dane będą prezentowane za pośrednictwem Zespołu ds. rewitalizacji, którego zadaniem będzie ocena stopnia możliwości zrozumienia dostępnych danych przez interesariuszy rewitalizacji i potrzeba ich przetworzenia (np. w formie grafów, broszur, diagramów). **Docelowo serwis udostępniony na stronie internetowej Urzędu Gminy Kolno** może służyć będzie jako kanał dwustronnej komunikacji na linii samorząd–obywatele (interesariusze rewitalizacji). Planuje się zawarcie szczegółowych porozumień regulujących zakres i częstotliwość zbieranych danych sprawozdawczych. Celem takiego podejścia jest udostępnienie danych i informacji dotyczących stopnia rozwiązania konkretnego problemu zidentyfikowanego na obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji dla interesariuszy rewitalizacji. Dostęp do danych ma pozwolić interesariuszom monitorować skuteczność zmian społeczno-gospodarczych.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania działań rewitalizacyjnych będą środki dostępne w ramach **RPO WP 2014-2020**, Działanie 8.6 EFRR, Rewitalizacja małej skali, Działania 8.6 EFRR, Infrastruktura społeczna. Zakłada się, że działania inwestycyjne finansowane z EFRR będą rozszerzeniem – uzupełnieniem działań o charakterze społecznym, prowadzonych w ramach PI 9i (aktywne włączenie). Planuje się komplementarne wykorzystanie innych funduszy unijnych tj. PROW 2014-2020, LSR operacje w ramach rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, PROW 2014-2020 i Leader, LSR operacje rozwój przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym LSR poprzez podejmowanie działalności gospodarczej w ramach LSR LGD Kraina Mlekiem Płynąca oraz Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016–2020” lub inny program MKiDN.

Pomimo, że w programie rewitalizacji wskazano projekty, które mogą być realizowane z wykorzystaniem dofinansowania pochodzącego z różnorodnych źródeł finansowania, **aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację zaplanowanych przedsięwzięć będzie odbywało się w sposób gwarantujący wykorzystanie jednego źródła finansowania**²³. Aplikowanie o finansowanie projektu rewitalizacyjnego poprzedzone będzie analizą wystąpienia podwójnego finansowania. Informacja o złożeniu wniosku o przyznanie pomocy przez gminę (innych wnioskodawców) do instytucji zarządzających programami pomocowymi i stan sprawy będzie transparentnie publikowany na stronie internetowej gminy w zakładce dotyczącej rewitalizacji. Na etapie ubiegania się o środki oraz realizacji projektu prowadzona będzie bieżąca kontrola krzyżowa możliwości jako podstawowy instrument weryfikujący stosowanie przez zakazu równoległego finansowania wydatków z krajowych i wspólnotowych środków publicznych. Pracownik Urzędu Gminy zajmujący się pozyskiwaniem i rozliczeniem pomocy finansowej ze środków zewnętrznych (Referat Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego) będzie służył pomocą w ubieganiu się o wsparcie przez podmioty inne niż gmina pragnące realizować projekt rewitalizacyjny ze wsparciem zewnętrznym. Na etapie ubiegania się o wsparcie dokonana zostanie analiza dokumentów w celu identyfikacji podwójnego finansowania. Na etapie rozliczenia projektu dokonana zostanie analiza i weryfikacja

²³ Zakaz podwójnego finansowania wydatków wynika m.in. z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. (art. 37 ust. 7-9 oraz art. 65 ust. 11). Przedmiotowe zapisy informują o tym, że podwójne finansowanie dotyczy sytuacji, gdy ten sam wydatek w części lub w całości zostanie sfinansowany ze środków pochodzących z co najmniej jednego funduszu, programu, instrumentu, czy inicjatywy wspieranej przez unijny budżet.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

danych zamieszczonych w dokumentacji rozliczeniowej. Dzięki zaplanowanym mechanizmom kontroli wykluczono ryzyko podwójnego dofinansowania.

MECHANIZMY ZACHOWANIA KOMPLEMENTARNOŚCI DZIAŁAŃ W UJĘCIU MIĘDZYOKRESOWYM

Narzędziem służącym trwałemu zintegrowaniu działań w ujęciu międzyokresowym będzie ewaluacja Programu:

- Ewaluacja ex ante (przed rozpoczęciem działań Programu, celem ustalenia, czy i w jakim stopniu podejmowane działania będą zgodne z przyjętymi założeniami oraz czy możliwe jest osiągnięcie długotrwałych efektów w tym kontekście);
- Ewaluacja w połowie obowiązywania Programu (umożliwia zbadanie stopnia efektywności podejmowanych działań oraz ich zgodności z założeniami, ale także na ile aktywności są zgodne z harmonogramem, a poziom wykorzystania zasobów odpowiada opisowi w projekcie);
- Ewaluacja bieżąca – monitoring przynajmniej raz na rok (dokonywana przez cały czas trwania Programu, związana z oceną poziomu wykonywania zadań i działań w poszczególnych podobszarach rewitalizacyjnych);
- Ewaluacja końcowa (dokonywana pod koniec realizacji projektu, wiąże się z analizą zgodności podejmowanych działań wynikających z harmonogramu oraz z rozliczeniem poziomu wykorzystania zasobów);
- Ewaluacja ex post (dokonywana po zakończeniu przedsięwzięcia).

O efektywnym połączeniu i skoordynowaniu zadań w ujęciu międzyokresowym stanowić będzie kontynuacja podjętych w poprzednim okresie działań, ale także istotna jest świadomość strategicznego wzmacniania ich w kolejnych okresach. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne bazują na poprzednich doświadczeniach Gminy zdobytych podczas realizacji projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego, PROW oraz środków budżetowych. Gmina Kolno zrealizowała budowę wodociągu ze środków pozyskanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2013-2020. Mieszkańcy przeznaczili środki z funduszu sołeckiego na utwardzenie poboczy przy drodze gminnej biegnącej przez miejscowość, zostały na ten cel również przeznaczone środki z budżetu gminy. Planowane jest przeznaczanie środków na ten cel, sukcesywnie co rok. Pośród innych planowanych i zrealizowanych projektów finansowanych ze środków unijnych należy zapewniających zintegrowanie działań rewitalizacyjnych pod względem międzyokresowym wskazać należy na projekty infrastrukturalne.

Najważniejszymi zadaniami realizowanymi przy wsparciu unijnych pieniędzy były projekty dotyczące podniesienia jakości życia mieszkańców - budowa nowej sieci wodociągowej i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Zabelu oraz Stacji Uzdatniania Wody w Janowie. W ramach PROW na lata 2007- 2013 udało się wyremontować i wyposażać kilka wiejskich świetlic w dużych miejscowościach: Czerwone, Lachowo, Zabiele, ale też w mniejszych takich jak m.in. Janowo.

Realizowane w obecnym okresie programowania projekty społeczne będą kontynuowane w ramach działań rewitalizacyjnych za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kolnie. W takie działania wpisuje się zrealizowany projekt pt. „Aktywne wsparcie drogą do zmian” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, Oś Priorytetowa VII Poprawa Spójności Społecznej Działanie 7.1 Rozwój działań

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

aktywnej integracji. Projekt ten został zakończony w m-cu czerwcu 2017 r., natomiast planowana jest realizacja kolejnych działań projektowych w ramach : RPOWP 2014-2020 – Oś priorytetowa IX ROZWÓJ LOKALNY, Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, Priorytet inwestycyjny 9.6 Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność oraz w ramach Osi priorytetowej VII POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ, Działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji, Priorytet inwestycyjny 9.1 Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.

GOPS w Kolnie realizował również unikatowy na skalę krajową Programu Integracji Społecznej finansowany ze środków Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich pochodzących ze środków Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (Banku Światowego). Program Integracji Społecznej realizowany był w Kolnie w latach 2008-2009. Gmina Kolno otrzymała najwyższą dotację spośród gmin z woj. podlaskiego w kwocie blisko 460 tys. zł. W ramach projektu powstały cztery Centra Kulturalno Rozrywkowe w Zabelu, Lachowie, Brzozowie, Czerwonem. Przy CRK zawiązały się Koła Gospodyń Wiejskich i Kluby Seniora; zrealizowano również m.in. liczne usługi dla dzieci i młodzieży oraz seniorów, szkolenia dotyczące animacji lokalnej oraz organizacji imprez lokalnych, pikniki, wyjazdy studyjne. Dzięki realizacji projektu zawiązało się Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Kolno „INTEGRACJA” oraz Klub Wolontariusza przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Rozdział VIII. System wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji

Niniejszy rozdział opisuje strukturę zarządzania realizacją programu rewitalizacji w tym zadania zespołu ds. rewitalizacji, wskazanie jednostki w strukturze organizacyjnej Urzędu w Gminie odpowiedzialnego za zarządzanie procesem rewitalizacji. Rozdział opisuje również system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu. Opisano tutaj metody oraz narzędzia badania i analizowania zmian zachodzących na obszarze zdegradowanym będące wynikiem procesu rewitalizacji oraz system oceny wpływu i skuteczności prowadzonych działań na zdiagnozowane problemy; ponadto określono instytucje/podmioty i ich zadania w systemie monitorowania; przewidziano możliwość wprowadzania w planie działań modyfikacji na podstawie rekomendacji wynikających z ewaluacji programu rewitalizacji. W rozdziale wskazana została częstotliwość sprawozdań i raportów monitorujących postęp wdrożenia programu rewitalizacji. Rozdział obejmuje także informacje na temat możliwości aktualizacji dokumentu.

System monitorowania i oceny programu rewitalizacji dotyczyć będzie czterech płaszczyzn dotyczących wdrożenia programu. System obejmować będzie również zbieranie informacji niezbędnych w zakresie monitorowania programów rewitalizacji na potrzeby sprawozdawczości RPO WP 2014-2020.

Wykres 9 Płaszczyzny monitorowania program rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Za wdrożenie Programu odpowiedzialny będzie Wójt Gminy, który corocznie przedkładać będzie Radzie Gminy do wiadomości sprawozdanie monitorujące z wdrażania Programu (sprawozdanie) według stanu na koniec grudnia roku poprzedniego. Zadania związane z bieżącym wdrożeniem programu będą realizowane w Urzędzie Gminy Kolno Referat Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego. Sprawozdanie będzie przedstawiane Zespołowi ds. rewitalizacji **w celu zaopiniowania**. Zakres sprawozdania będzie obejmować, co najmniej Informację o postępach finansowych, źródłach finansowania zadań, Informację o postępach rzeczowych, zgodność z przyjętym harmonogramem, odchyłeń od harmonogramu. W sprawozdaniu przedstawione zostaną również problemy, bariery, trudności, które zostały zidentyfikowane przez gminę na etapie programowania programu rewitalizacji.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Monitoring realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych będzie złożony z analizy stopnia osiągania mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników projektów rewitalizacyjnych oraz monitorowania operacyjnego za pomocą bezpośrednich rozmów z beneficjentami oraz wizji lokalnych na miejscu realizacji projektu rewitalizacyjnego. Fiszki będą przysyłane przez podmioty realizujące przedsięwzięcia rewitalizacyjne do Urzędu Gminy za okres danego roku, w terminie do końca stycznia roku następnego. Postępy w realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz ze stopniem wdrażania założeń, będą monitorowane na podstawie specjalnych fiszek monitoringowych, których wzór zostanie uzgodniony z Zespołem ds. rewitalizacji. Projektowana karta monitorująca projektu rewitalizacyjnego została zaprezentowana poniżej:

NAZWA PROJEKTU REWITALIZACYJNEGO:	
Okres sprawozdawczy:	
Podmiot realizujący projekt/ partnerzy realizujący projekt:	
Data rozpoczęcia realizacji projektu:	
Data zakończenia realizacji projektu:	
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku wynikające z Programu:	
Poniesione nakłady finansowe na realizację projektu wynikające z programu (całkowite):	
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku wynikające z innych źródeł niż Programu:	
Poniesione nakłady finansowe na realizację projektu wynikające z innych źródeł niż Program (całkowite):	
Zasięg oddziaływania projektu (lokalny, regionalny)	
Grupy docelowe projektu	
Zrealizowane cele (podać stopień realizacji zakładanych celów, a w przypadku niezrealizowania - podać tego przyczyny) oraz uzyskane efekty (pozytywne rezultaty i osiągnięcia, wpisać wartości wskaźników produktu i rezultatu związanych z wykonaniem zadania w ramach projektu)	

Źródło: Opracowanie własne

Wójtowi Gminy podlegać będzie Zespół ds. rewitalizacji. Planuje się kontynuację pracy Zespołu w okresie wdrożenia Programu, powołanego Zarządzeniem nr 267/17 Wójta Gminy Kolno z dnia 28 lutego 2017 r. Zespół stanowić będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą Wójta Gminy. Składa ustalony zarządzeniem nr 267/17 przedstawia się w następujący sposób:

Andrzej Jarzyło - kierownik Referatu Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego - Kierownik Zespołu, 2) Anna Foltyńska - inspektor w Urzędzie Gminy Kolno, 3) Halina Teresa Boryszewska – skarbnik Gminy, 4) Marek Baczewski – radny gminy, 5) Paweł Szalunas - informatyk, 6) Krystyna Kajko - dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 7) Wiesława Modzelewska – pracownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, 8) Barbara Pikulińska – pracownik Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej, 9) Jadwiga Kołowajtyś – radna gminy 10) Marcin Piotr Sekściński – dyrektor Centrum Kultury Gminy Kolno 11) Adam Choiński – pracownik pracownicy Urzędu Gminy Kolno 12) Dariusz Budrowski – pracownik Urzęd Gminy Kolno, 13) Jacek Bagiński – Prezes Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy „Integracja”, 14) Alfred Samul – członek Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy „Integracja”

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Obsługę organizacyjną Zespołu ds. rewitalizacji zapewni Urząd Gminy Kolno za nadzór nad tym zadaniem odpowiadać będzie Wójtowi Gminy.

Struktura i zakres odpowiedzialności zespołu ds. rewitalizacji przedstawiać się będzie następująco:

Skład	Zakres odpowiedzialności
Kierownik Zespołu / Zastępca Kierownika Zespołu (2 osoby) - Referat Rolnictwa i Rozwoju Gospodarczego UG	Organizowanie pracy zespołu i zapraszanie na posiedzenia dodatkowych osób nie będących członkami zespołu; pracownik Urzędu Gminy Kolno
Członek sektor publiczny (przedstawiciel Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Kultury Gminy Kolno (do 8 osób)	Udział w pracach zespołu, formułowanie wniosków odnoszących się do uwarunkowań rewitalizacyjnych sektora publicznego; monitorowanie celów programu i zgłaszanie propozycji usprawniających wdrożenie programu
Członek sektor społeczno-gospodarczy - obecnie Radni, przedstawiciele organizacji pozarządowych	Udział w pracach zespołu, formułowanie wniosków odnoszących się do uwarunkowań rewitalizacyjnych sektora społecznego i gospodarczego; monitorowanie celów programu i zgłaszanie propozycji usprawniających wdrożenie programu

Planuje się spotkania Zespołu ds. rewitalizacji co najmniej raz w roku. Zadaniem Zespołu ds. rewitalizacji będzie także pomoc techniczna dla beneficjentów Programu przy aplikowaniu o środki zewnętrzne (uczestnictwo w szkoleniach, seminariach czy warsztatach). Na etapie wdrożenia Programu Zespół, z inicjatywy własnej lub na wniosek podmiotu (komórki/jednostki) realizującego przedsięwzięcie będzie mógł przeprowadzić spotkanie – naradę w celu omówienia występującego – zgłoszonego problemu. Zespół uprawniony będzie do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji Gminy.

W systemie monitorowania dokonano wyboru poniższych wskaźników pozwalających monitorować efekt długofalowy całego Programu. Wskaźniki rezultatu odroczonego dotyczącego całego Programu należy odróżnić od wskaźników monitorujących produkty i rezultaty poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Wskaźniki oddziaływania mierzą zmiany zachodzące w wyniku wdrażania Programu i poszczególnych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Poniżej określono wskaźniki oddziaływania osiągnięcia celów szczegółowych programu rewitalizacji. Dobór wskaźników odpowiada uwarunkowaniom lokalnym i planowanym działaniom rewitalizacyjnym oraz obejmuje wskaźnik rekomendowane do stosowania przy sporządzaniu Lokalnych Programów Rewitalizacji przez Instytut Rozwoju Miast²⁴.

Wskaźniki bazowe dla obszaru rewitalizacji:

Wskaźnik bazowy	Oczekiwany trend	Wartość bazowa 2017 r.	Wartość docelowa 2023 r.
Liczba obszaru zdegradowanego (osoby)	Bez zmian	3 308	3 308
Udział ludności obszaru zdegradowanego w liczbie ludności gminy ogółem (%)	Bez zmian	36%	36%
Liczba ludności obszaru rewitalizacji	Bez zmian	1314	1314

²⁴ Zob. W. Jarczewski, J. Jeżak, System monitorowania rewitalizacji, Rozdział 8. Wskaźniki do monitorowania i oceny procesu rewitalizacji Instytut Rozwoju Miast, Tom 11, Kraków 2010

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Udział ludności obszaru rewitalizacji w liczbie ludności gminy ogółem	Bez zmian	14,65%	14,65%
Powierzchnia obszaru zdegradowanego (ha)	Bez zmian	10 510 ha	10 510 ha
Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni gminy ogółem (%)	Bez zmian	37%	37%
Powierzchnia obszaru rewitalizacji (ha)	Bez zmian	312,5 ha	312,5 ha
Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni gminy ogółem (%)	Bez zmian	0,47%	0,47%

Wskaźnik monitorowania celów LPR	Oczekiwany trend	Wartość bazowa 2017 r.	Wartość docelowa 2023 r.
Ocena zadowolenia mieszkańców z życia w Gminie Kolno (badanie ewaluacyjne, badania kwestionariuszowe mieszkańców obszaru rewitalizacji) (%)	Wzrost	91%	95%
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	Wzrost	0	4
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców (szt.)	Wzrost	845	846
Liczba osób korzystających z wyremontowanej/ przebudowanej infrastruktury turystycznej na terenie zrewitalizowanym (osoby)	Wzrost	0	1320
Powierzchnia przestrzeni publicznych udostępniona mieszkańcom (m ²)	Wzrost	0	2000
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem (%)	Spadek	11,4	11,0
Saldo migracji ogółem (badanie ewaluacyjne/ GUS BDL) (szt.)	Spadek	-57	-48

Promocja dokumentu i efektów wdrożenia wśród beneficjentów projektów rewitalizacyjnych i interesariuszy rewitalizacji jest ważnym elementem realizacji Programu. Celem głównym działań promocyjnych i komunikacyjnych będzie zachęcenie interesariuszy do aktywnego udziału we wdrożeniu i realizacji Programu. Grupami docelowymi działań promocyjnych i komunikacyjnych będą społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy z terenu obszaru rewitalizacji oraz lokalne media.

Rozdział IX. Ramy finansowe i czasowe realizacji Programu

Niniejszy rozdział opisuje indykatywne ramy finansowe i czasowe w odniesieniu do przedsięwzięć rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE).

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Program ujmuje działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS, EFRROW oraz innych publicznych. Szczegółowe zestawienie zaplanowanych źródeł finansowania opisano w tabelach poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Rozdziale VII. *Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne*. Dodatkowy opis mechanizmów zachowania komplementarności działań w ujęciu źródeł finansowania określony został w Rozdziale VIII. *Mechanizmy integrowania działań służących realizacji celów rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych*. Indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. **Łączny budżet Programu rewitalizacji stanowi kwotę ponad 2,4 mln zł zgodnie z poniższym zestawieniem (tabela).**

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Tabela 19 Budżet działań rewitalizacyjnych Gminy Kolno na lata 2017-2023

PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	Szacunkowe nakłady finansowe w zł							Źródło finansowania
	Łączne zakładane koszty realizacji programu rewitalizacji	w tym: wkład własny JST	tym: pozostały krajowy wkład publiczny (np. środki NFOŚiGW)	w tym: środki unijne RPO WP 2014-2020	w tym: pozostałe środki unijne (PROW 2014- 2020)	w tym: pożyczki, kredyty itp.	w tym: inne źródła finansowania	
PRZEDSIĘWZIĘCIE 1. NADANIE NOWYCH FUNKCJI OBSZAROWI REWITALIZACJI WINCENTA	1 000 000,00	80 000,00	120 000,00	42 500,00	50 000,00	0,00	0,00	
1.1. Nadanie nowych funkcji społecznych dawnej remizie w miejscowości Wincenta poprzez stworzenie miejsca aktywności społecznej	700 000,00	35 000,00	0,00	665 000,00	0,00	0,00	0,00	RPO WP 2014-2020, LSR, działanie 8.6 EFRR, Rewitalizacja małej skali
1.2. Program dodatkowych usług opiekuńczych dla seniorów z Wincenty	50 000,00	7 500,00	0,00	42 500,00	0,00	0,00	0,00	LSR, RPO WP 2014-2020 działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, przedsięwzięcie 4.3.1. Usługi społeczne na operacje z zakresu: typ projektu nr 9
1.3. Uruchomienie w planowanej świetlicy muzeum gminy Kolno w którym znajdują się eksponaty dotyczące bogatej historii gminy ze szczególnym uwzględnieniem Wincenty	200 000,00	80 000,00	120 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Program Wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura Bibliotek 2016–2020” lub inny program MKiDN
1.4. Program szkoleń podnoszących kompetencje mieszkańców z dziedziny agroturystyki i promocji bezpieczeństwa BHP w rolnictwie	50 000,00	0,00	0,00	0,00	50 000,00	0,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Budżet gminy

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

PRZEDSIĘWZIĘCIE 2. BORKOWO NA NOWO	735 000,00	242 035,00	0,00	297 075,00	190 890,00	0,00	0,00	
2.1. Modernizacja boiska gminnego w Borkowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą	300 000,00	109 110,00	0,00	0,00	190 890,00	0,00	0,00	PROW 2014-2020, Operacje w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury / Budżet gminy
2.2. Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów SP w Borkowie	105 000,00	5 250,00	0,00	99 750,00	0,00	0,00	0,00	RPO WP 2014-2020, LSR, 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego, 4.2.1 Usługi Edukacyjne
2.3. Organizacja cyklicznych zawodów oraz wykorzystanie miejsca na cykliczne letnie projekcje w ramach plenerowego kina mobilnego	30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Budżet gminy
2.4. Odnowa elewacji kościoła pw. Trójcy świętej w Borkowie	250 000,00	90 925,00	0,00	159 075,00	0,00	0,00	0,00	Dotacja Samorządu Województwa Podlaskiego, Budżet gminy - dotacje na cele kulturalne, PROW 2014-2020, Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego
2.5. Budowa siłowni zewnętrznej	50 000,00	6 750,00	0,00	38 250,00	0,00	0,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej
PRZEDSIĘWZIĘCIE 3. KOZIÓŁ KULTURALNIE	380 000,00	125 110,00	0,00	254 890,00	0,00	0,00	0,00	
3.1. Zagospodarowanie terenu na rzeką Pisą w miejscowości Kozioł z przeznaczeniem na miejsce aktywizacji i rekreacji mieszkańców	300 000,00	109 110,00	0,00	190 890,00	0,00	0,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Budżet gminy
3.2. Organizacja cyklu koncertów nad Pisą oraz cyklicznych plenerów malarskich i spływów kajakowych	80 000,00	16 000,00	0,00	64 000,00	0,00	0,00	0,00	PROW 2014-2020, LSR, Operacje w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego / Budżet gminy
PRZEDSIĘWZIĘCIE 4. AKTYWNA INTEGRACJA DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI	350 000,00	52 500,00	0,00	297 500,00	0,00	0,00	0,00	

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

4.1. Aktywna integracja dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	350 000,00	52 500,00	0,00	297 500,00	0,00	0,00	0,00	RPO WP 2014-2020, działanie 7.1 Rozwój działań aktywnej integracji
RAZEM	2 465 000,00	499 645,00	120 000,00	891 965,00	240 890,00	0,00	0,00	

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Harmonogram realizacji działań rewitalizacyjnych obejmuje lata 2017-2023 zgodnie z poniższym szczegółowym zestawieniem:

Tabela 20 Harmonogram realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy Kolno

PROJEKTY I PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	LATA REALIZACJI PROGRAMU						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PRZEDSIĘWZIĘCIE 1. NADANIE NOWYCH FUNKCJI OBSZAROWI REWITALIZACJI WINCENTA							
1.1. Nadanie nowych funkcji społecznych dawnej remizie w miejscowości Wincenta poprzez stworzenie miejsca aktywności społecznej							
1.2. Program dodatkowych usług opiekuńczych dla seniorów z Wincenty							
1.3. Uruchomienie w planowanej świetlicy muzeum gminy Kolno w którym znajdują się eksponaty dotyczące bogatej historii gminy ze szczególnym uwzględnieniem Wincenty							
1.4. Program szkoleń podnoszących kompetencje mieszkańców z dziedziny agroturystyki i promocji bezpieczeństwa BHP w rolnictwie							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 2. BORKOWO NA NOWO							
2.1. Modernizacja boiska gminnego w Borkowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą							
2.2. Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów SP w Borkowie							
2.3. Organizacja cyklicznych zawodów oraz wykorzystanie miejsca na cykliczne letnie projekcje w ramach plenerowego kina mobilnego							
2.4. Odnowa elewacji kościoła pw. Trójcy świętej w Borkowie							
2.5. Budowa siłowni zewnętrznej							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 3. KOZIÓŁ KULTURALNIE							
3.1. Zagospodarowanie terenu na rzeką Pisą w miejscowości Kozioł z przeznaczeniem na miejsce aktywizacji i rekreacji mieszkańców							

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

3.2. Organizacja cyklu koncertów nad Pisą oraz cyklicznych plenerów malarskich i spływów kajakowych							
PRZEDSIĘWZIĘCIE 4. AKTYWNA INTEGRACJA DLA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI							
4.1. Aktywna integracja dla mieszkańców obszaru rewitalizacji							

Źródło: Opracowanie własne

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Spis ilustracji

Spis tabel

Tabela 1 Zmiana w liczbie osób w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym gminy Kolno w latach 2010-2015	18
Tabela 2 Zmiana w liczbie osób w wieku produkcyjnym, przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym woj. podlaskiego w latach 2010-2015	18
Tabela 3 Zmiana liczby bezrobotnych i bezrobotnych powyżej 12 miesięcy ogółem w woj. podlaskim w latach 2010-2015 ..	19
Tabela 4 liczba rodzin i dzieci korzystających z zasiłków rodzinnych	22
Tabela 5 Liczba czytelników oraz wielkość zbiorów biblioteki w gminie Kolno	24
Tabela 6 Liczba dzieci korzystających z wychowania przedszkolnego	25
Tabela 7 Analiza uwarunkowań społecznych w Gminie Kolno	27
Tabela 8 Analiza uwarunkowań gospodarczych w Gminie Kolno	32
Tabela 9 Zmieszane odpady w ciągu roku (ogółem)	36
Tabela 10 Analiza uwarunkowań środowiskowych w Gminie Kolno	37
Tabela 11 Analiza uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych Gminy Kolno	40
Tabela 12 Analiza uwarunkowań technicznych w Gminie Kolno	43
Tabela 13 Analiza uwarunkowań społeczno-gospodarczych Gminy Kolno - IMD ogólne	48
Tabela 14 Analiza SWOT obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Gminie Kolno	63
Tabela 15 Zgodność celów Programu z lokalnymi dokumentami strategicznymi Gminy Kolno	72
Tabela 16 Zgodność celów Programu z dokumentami strategicznymi w skali powiatu, regionu i dokumentami krajowymi w odniesieniu do gminy Kolno	72
Tabela 17 Szczegółowy opis przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych Gminy Kolno	75
Tabela 18 Matryca powiązań przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach programu rewitalizacji	92
Tabela 19 Budżet działań rewitalizacyjnych Gminy Kolno na lata 2017-2023	102
Tabela 20 Harmonogram realizacji projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych Gminy Kolno	105

Spis map

Mapa 1 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji Gminy Kolno	51
Mapa 2 Podobszar rewitalizacji I. Borkowo	60
Mapa 3 Podobszar rewitalizacji II. Kozioł	61
Mapa 4 Podobszar rewitalizacji III. Wincenta	62

Spis wykresów

Wykres 1 Struktura bezrobotnych w gminie Kolno w lata 2010-2015	20
Wykres 2 Bezrobotni w stosunku do liczby pracujących, liczba bezrobotnych z podziałem na płeć w powiecie kolneńskim w latach 2010-2015	20
Wykres 3 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	21

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY KOLNO NA LATA 2017-2023

Wykres 4 Saldo ruchu naturalnego (przyrost naturalny)	21
Wykres 5 Saldo migracji wewnętrznych	22
Wykres 6 Saldo migracji zagranicznych	22
Wykres 7 Kwota świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku (w tys. PLN)	23
Wykres 9 Dzieci w wieku 3-5 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tysiąc dzieci	25
Wykres 10 Płaszczyzny monitorowania program rewitalizacji	97

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Posiedzenie zespołu ds. rewitalizacji w dniu 11 lipca 2017 r.	7
Zdjęcie 2 Uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego w Gminnej Bibliotece Publicznej w Czerwonym	8
Zdjęcie 3 Uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego w Remizie OSP w Borkowie	8
Zdjęcie 4 Uczestnicy warsztatu rewitalizacyjnego w Świetlicy wiejskiej w Koźle	9
Zdjęcie 5 Uczestnicy spotkania konsultacyjnego w Koźle, 27 lipca 2017 r.	10
Zdjęcie 6 Uczestnicy spotkania konsultacyjnego w Borkowie, 27 lipca 2017 r.	10
Zdjęcie 7 Uczestnicy spotkania konsultacyjnego w Czerwonym, 28 lipca 2017	11
Zdjęcie 8 Plac na tyłach Centrum Kultury Gminy Kolno, świetlica w Borkowie	53
Zdjęcie 9 Działka nr 199 w Borkowie koło boiska sportowego oraz zdegradowany teren przy Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Borkowie	53
Zdjęcie 10 Zniszczona elewacja w kościele pw. Trójcy świętej w Borkowie	54
Zdjęcie 11 Etykieta po piwie z Browaru z Kozła	55
Zdjęcie 12 Zdegradowany teren nad rzeką Pisą w miejscowości Kozioł	56
Zdjęcie 13 Historyczne zdjęcia z granicy państwowej w Wincencie	58
Zdjęcie 14 Pozostałości umocnień Linii Mołotowa oraz Dworek Wincenta	58
Zdjęcie 15 Dawna remiza w miejscowości Wincenta	58

UZASADNIENIE

Uchwała jest wynikiem prowadzonej procedury sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji zapoczątkowanej Uchwałą nr XXIII/141/17 z dnia 25 stycznia 2017r. w sprawie przystąpienia do opracowania Lokalnego programu Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2027.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Kolno na lata 2017-2023 ma stanowić wieloletni program działań o charakterze gospodarczym lub społecznym, dotyczący gospodarki przestrzennej i urządzeń technicznych, zmierzający do wyprowadzenia danego obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej oraz stworzenia warunków do jego dalszego rozwoju, realizowany przez różne podmioty, zgodnie z określonym harmonogramem czasowym i finansowany z różnych źródeł, opracowany, przyjęty i koordynowany przez Gminę. Podstawą przyjęcia Programu jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, od 1 stycznia 2024 r. jedyną podstawą realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w gminach będzie gminny program rewitalizacji przyjęty uchwałą gminy zgodnie z wymogami wskazanymi w ustawie o rewitalizacji. Z uwagi na przygotowanie Programu na podstawie *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.* przyjęto okres obowiązywania Programu na lata 2017-2023. W celu przygotowania projektu Programu udzielono zamówienia firmie STREFAPLUS Michał Marciniak z Warszawy. Gmina prowadziła działania z pomocą ekspertów zewnętrznych w formule partycypacyjno-ekspertkiej. Na potrzeby pracy nad Programem zarządzeniem nr 267/17 Wójta Gminy Kolno z dnia 28 lutego 2017 r. powołano Zespół ds. rewitalizacji, którego zadaniem było gromadzenie i analizowanie danych i informacji związanych z zakresem ich działania oraz przedstawienie propozycji projektów do realizacji i obszaru rewitalizacji. Na podstawie działań zostały wyłonione trzy obszary przeznaczone do rewitalizacji, są to części sołectw Kozioł, Wincenta, Borkowo. LPR przewiduje prowadzenie działań rewitalizacyjnych na łączną kwotę około 2,4 mln zł z czego planowane jest pozyskanie 1,9 mln zł ze środków zewnętrznych. Wkład własny z budżetu Gminy będzie wynosił około 500 tys. zł.

Realizacja działań opisanych w LPR pozwoli na poprawę wizerunku rewitalizowanych miejscowości jak również wpłynie pozytywnie na wizerunek Gminy Kolno.